

ROČNÍK XII • ČÍSLO 1
1. ÚNORA 2018

TĚŠÍNSKÉ INFORMAČNÍ DVOUMĚSÍČNÍK MĚSTA ČESKÝ TĚŠÍN LISTY

Po naszymu žije

Nářečím mluvím zaměstnanci werku

STRANY 12 až 15

Únor 1948 ve městě

Kapitán Sabela byl popraven

STRANY 18 a 19

Města slavila deset let bez hraniční závory

Starostové obou Těšinů Vít Slováček a Ryszard Macura (první zprava) a Janusz Pierzyna s podepsanou deklarací. Událost si nenechaly ujít ani osobnosti regionu, europoslanci, senátor Jiří Cieńciała, polský konzul Janusz Bilski a další.

FOTO | DRAHOSLAV RAMÍK

Oba Těšiny oslavily společně 21. prosince desáté výročí vstupu do schengenského prostoru. Nechyběla Óda na radost, mažoretky s vlajkami evropských zemí a zpěvačka Ewa Farna. Oba starostové – Vít Slováček a Ryszard Macura – společně se zástupcem euroregionu Těšínské Slezsko Januszem Pierzynou podepsali v pořadí již třetí Těšínskou deklaraci. Bohužel počasí nevyšlo, a tak se na mostě sešlo méně lidí než v roce 2007. Více o Těšínské deklaraci na straně 4. (DH)

Kraj letos otevře ve městě další významné investice, stavět se bude i tělocvična pro gymnázium

Moravskoslezskému kraji se daří snižovat svoje závazky vůči bankám. Zároveň přitom investuje a zhodnocuje svůj majetek. Jen v Českém Těšíně letos proinvestuje desítky milionů korun do nových staveb.

„Stěžejními krajskými investicemi u nás ve městě, kromě údržby stávajícího majetku a oprav silnic, zůstanou pro letošní rok čtyři největší akce. Kromě již probíhající výstavby Integrovaného výjezdového centra to bude realizace Malé scény v Těšínském divadle, generální rekonstrukce

Muzea Těšínska a také projekt stavby moderní tělocvičny pro Gymnázium Josefa Božka,“ potvrdil starosta města Vít Slováček, který je zároveň krajským radním.

Stavět se začne v červenci

Gymnázium Josefa Božka přišlo o tělocvičnu na sklonku roku 2011, kdy ji muselo uzavřít kvůli podezření na unikající silně karcinogenní azbest, dřevomorku a plísně. Později musel být objekt zbourán. Minulé vedení kraje rozhodlo, že pro školu je nová tělocvična zbytečná a že studenti budou cvičit v malém sálu z 30. let minulého

století a v prostorách vedlejší Albrechtovy školy. Současné vedení kraje se k projektu vrátilo.

„Na sklonku roku jsme odsouhlasili nový rozpočet a jsem nesmírně rád, že se do něj podařilo začlenit i 45 milionů korun pro naše gymnázie. Je to završení pětileté neutuchající snahy vedení města, které za gymnázium bojovalo. Nová sportovní hala pro školu by se měla začít stavět v červenci, studentům by mohla sloužit už v dubnu následujícího roku,“ uvedl místostarosta Stanislav Folwarczny a současně náměstek hejtmana pro školství a sport.

pokračování na straně 2

Kraj letos otevře další významné investice...

pokračování ze strany 1

V divadle vznikne nová scéna

Výstavba Malé scény Těšínského divadla za 31 milionů by měla začít v dubnu. Cílem je vytvoření malé multifunkční a bezbariérové scény s kapacitou cca 124 osob v prostorách bývalé kotelny. „Malá scéna umožní alternativní představení, kabaretní vystoupení, literární večery a menší společenská setkání,

pro která je hlavní sál příliš velký, a tím i nákladnější. Rozšíří naše možnosti i během konání přehlídek nebo festivalů a je to jedna z mnoha investic, kterou kraj v poslední době v budově divadla realizoval. Díky vstřícnosti jeho vedení jsme opravili střechu nad knihovnou a hvězdárnou, máme i nová inteligentní světla pro divadelní účely a interkom. Naším malým divákům, kteří navštěvují scénu

Bajka, již není horko, protože jsme její prostory vybavili klimatizací,“ potvrdila ekonomická ředitelka Těšínského divadla Iris Heclová.

Dočká se i muzeum

Zatímco z Malé scény se budou moci diváci těšit už letos na podzim, muzeum se do „nového“ přestěhuje až v roce 2020.

„Jde o velký projekt, který promění dlouho opuštěnou budovu

na moderní místo, kdy se konečně dočkáme vhodných výstavních prostor, ale také moderního zázemí pro atraktivní seznamování se s historií regionu. Myslím, že to bude velice důstojný dárek k stému výročí vzniku města v roce 1920,“ doplnil starosta Slováček s tím, že stavaři by měli do budovy nastoupit v první polovině roku a investice polkne 120 milionů z rozpočtu kraje. (DH)

Dobrovolníci pomáhají ve městě již devět let

Vedení města a organizace ADRA odměnily symbolicky občany, kteří se zapojili do dobrovolnického programu v nemocnici, domovech důchodců nebo přímo u klientů doma.

„Jejich práce je bohatstvím, které zůstává a neztrácí na hodnotě,

jako peníze. Tito lidé jsou potvrzením toho, že andělé existují,“ řekl Karel Staněk, předseda Moravskoslezského sdružení Církve adventistů sedmého dne, která stála u zrodu humanitární organizace ADRA.

Mezi dobrovolníky jsou lidé různých profesí a věku, nejčastěji jsou

to však ženy. Je mezi nimi i Ludmila Šťastná, která se svým dvouletým synem Šimonem dochází pravidelně potěšit klienty městského domova pro seniory.

Program dobrovolnictví v zařízeních funguje ve městě již devátým rokem. Loni v říjnu ADRA uvedla do života nový projekt

Dobrovolník domů, který se rychle zžil.

Jen za poslední rok tito lidé věnovali osamělým nebo nemocným tisícem hodin svého času a vykonali stovky návštěv. Četli si s nimi, luštili křížovky, povídali si, chodili na procházky, hráli šachy nebo si zpívali.

(DH) FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

Těšínský rodák Petr Prokop Siostrzonek se stal arciepiskopem

Osmnáct let od smrti Anastáze Opaska má břevnovský benediktinský klášter opět arciepiskopa: Petra Prokopa Siostrzonka, rodáka z Českého Těšína. Šedesátiletý Siostrzonek se stal 61. opatem, benedikci přijal 14. ledna od kardinála Dominika Duky.

Prokop Siostrzonek se narodil 9. srpna 1957 v Českém Těšíně, kde také absolvoval české gymnázium. Mnozí si jej pamatují i jako ministranta a schopného hudebníka. První mši sloužil 3. července 1983 v českotěšínském kostele Nejsvětějšího srdce Ježíšova.

Na přelomu 70. a 80. let studoval teologii, patřit k řeholnímu spole-

čenství ale bylo oficiálně zakázáno. V letech 1979 až 1981 musel na vojnu, kde byl miřičem raketometu. „Jsem rád i za ta léta, protože člověk byl blízko lidí a musel si sáhnout na dno, zvláště na té vojně,“ uvedl pro agenturu ČTK. Po skončení studií byl vysvěcen na kněze, působil v několika farnostech na Olomoucku.

Jako kněz přestal pracovat poté, co odmítnul spolupráci se Státní bezpečností. Když přišel o státní souhlas, pracoval v Tesle v Rožnově pod Radhoštěm.

Je předchůdce Anastáz Opasek byl v roce 1949 odsouzen na doživotí, v roce 1960 amnestován a v roce 1968 odešel do Rakouska. „Vzpomínám si na Anastáze Opaska, který mi říkal:

„Víš, kdybych nebyl zavřený a po propuštění nepracoval těžce na stavbách, tak je ze mě možná nepřístupný prelát.“ Díky tomu rozuměl i lidem, kteří se třeba nevešli do škatulek a neměli všechno v pořádku, ať už se týká manželství, nebo života, a chtěl vidět především to upřímné srdce,“ vzpomínal na svého předchůdce na postu břevnovského arciepiskopa Siostrzonek.

Siostrzonek dosud klášter spravoval jako převor-administrátor. „Po smrti Anastáze Opaska byla komunita mladá a já jsem musel dotáhnout i některé věci ekonomické, které už opat přímo na starosti mít nemůže,“ vysvětlil pro Lidové noviny.

Klášter v roce 1989 obýval archiv a Státní bezpečnost. „Nemohlo se

používat vůbec nic. Následovala jednání se Státní bezpečností, která postupně opouštěla areál, a my jsme mohli alespoň v části objektu žít,“ dodal.

Náklady na opravu kláštera byly v tehdejší cenové relaci vyčíslené na 400 milionů korun. V současné době žije v areálu 11 řeholníků a klášter provozuje hotel, restauraci s pivovarem a část budov pronajímá. Na Žatecku začal nově pěstovat chmel. Většinu peněz ale podle arciepiskopa spolykají opravy historických budov. Historie nejstaršího mužského kláštera v Česku sahá do doby pražského biskupského působení svatého Vojtěcha na konci 10. století. (DH)

Prezidentské volby v Českém Těšíně

VE MĚSTĚ DOSTAL MILOŠ ZEMAN 58,55 % HLASŮ, ÚČAST BYLA NIŽŠÍ NEŽ REPUBLIKOVÝ PRŮMĚR

První měsíc letošního roku byl ve znamení volby prezidenta naší republiky. Ani českotěšínskými občanům nebylo lhostejné, kdo zaujme nejvýznamnější státní pozici na dalších pět let.

Velkému zájmu nasvědčovalo již v době předvolební několik indicií. Jednak to byl mimořádný zájem o vydání voličských průkazů (vydali jsme jich 685, což představuje více

než stoprocentní nárůst oproti minulým volbám prezidenta v roce 2013), jednak i velký zájem voličů v nemocnicích, sociálních zařízeních, ale i voličů, kteří sice byli doma, ale ze zdravotních důvodů se nemohli dostavit do volební místnosti.

Účast českotěšínských voličů jak v prvním, tak i ve druhém kole nakonec nedosáhla celorepublikového průměru, v prvním kole byla nižší o 6 % a ve druhém kole o 5 %. Značné rozdíly v účasti byly

v různých českotěšínských volebních okrscích. Zatímco ve druhém kole v šesti z nich (Renatex, Dolní Žukov, Horní Žukov, Stanislavice, Místřovice, Mosty) účast přesáhla hranici 70 %, v pěti okrscích byla nižší než 55 %. Byly to okrsky na sídlišti Svibice a ZŠ Havlíčkova, kam chodí volit i občané ze zrušeným trvalým pobytem.

Miloš Zeman získal od českotěšínských voličů 7006 hlasů (58,55 %), Jiří Drahoš 4959 hlasů

(41,44 %). Jiří Drahoš získal nadpoloviční většinu hlasů pouze ve dvou ze třiatváceti volebních okrscích, a to v okrsku 9 (ZUŠ na ulici Sokola-Tůmy) a 19 (Knihovna Dolní Žukov), Miloš Zeman bodoval zejména ve volebních okrscích na sídlišti Svibice, kde získal mezi 65 a 69 procenty hlasů, v okrsku 16 (ZŠ Slovenská) dokonce 73,98 % hlasů.

**JANA MAŠKOVÁ, VEDOUcí
ODDĚLENÍ ORGANIZAČNÍCH
A SPRÁVNÍCH AGEND**

Střední zdravotnická škola otevře pobočku v Těšíně

AGEL Střední zdravotnická škola se sídlem v Ostravě otevře od nového školního roku svou pobočku v Českém Těšíně, a to v prostorách Základní školy Slovenská 1. Žáci zde budou moci studovat v oboru zdravotnický asistent a zdravotnické lyceum.

„Rozšířením školy o detašované pracoviště v Českém Těšíně reagujeme

na obrovskou poptávku o zdravotnické obory ze strany žáků z regionu. Zároveň zde skupina AGEL provozuje nemocnice, se kterými můžeme při výuce spolupracovat, proto jsme zvažovali tuto lokalitu,“ uvedl ředitel AGEL Střední zdravotnické školy Vladimír Janus s tím, že dle zájmu ze strany žáků by zde škola mohla každý rok otevřít dvě až tři třídy. Odbornou výuku budou ve škole zajišťovat od-

borní učitelé z města a okolí, jejichž nábor probíhá právě v těchto týdnech. Vyučovací jazykem bude jazyk český. „Pokud však budou mít o studium zájem studenti z Polska, s jejich přijetím nemáme problém, pokud zvládnou výuku v češtině a složí standardní přijímací zkoušky, které se skládají z testu z matematiky a českého jazyka a literatury,“ doplnil ředitel Janus.

AGEL Střední zdravotnická škola byla otevřena v září 2017 v Ostravě a aktuálně vychovává 112 budoucích zdravotníků ve třech oborech – zdravotnický asistent (praktická sestra), laboratorní asistent a zdravotnické lyceum. Více informací o studijních oborech a kritériích k přijetí naleznou zájemci na webových stránkách školy szs.agel.cz. (RM)

Malý Matěj dostal poukaz na hiporehabilitaci

Malý Matěj se může těšit na jízdu na koních.

FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

Spolek Trianon v rámci svého pilotního programu „Bez bariér bez hranic“ pořádá aktivity zaměřené na osoby se zdravotním postižením. Tradicí se již stalo předvánoční obdarování handicapovaných dětí z regionu.

V letošním roce díky podpoře partnerů – města Český Těšín, Kovona System a Finclub Plus – získal malý Matěj Segeda ze Svibice poukaz na hiporehabilitaci. Město Český Těšín mu navíc přispělo dalšími

školními a vzdělávacími pomůckami. „Jsme velmi rádi, že se nám za podpory našich partnerů daří tuto tradici udržet a můžeme tak každoročně v předvánočním čase potěšit potřebné a alespoň trochu jim usnadnit jejich nelehkou životní situaci. Podpory partnerů si velice vážíme a těšíme se, že i v novém roce se sejdem u dalších podobných příležitostí,“ uvedla za Trianon Tereza Kawuloková. (RED)

Ulevilo se řidičům i nedaleké škole

„Revoluční“ změna nastala v prosinci loňského roku pro řidiče, kteří přijíždějí do centra Českého Těšína od sídliště Svibice a obecně ze směru ze Slovenska.

Na frekventované křižovatce ulic Jablunkovské (II/468) x Frýdecké (II/648) zde dosud nemohli odbočit doleva. Každý automobilista, který mířil na záchytné parkoviště u sta-

noviště a dál na Frýdek-Místek, musel trasu objíždět po Ostravské ulici. Díky konečné získanému souhlasu kraje, kterému tyto silnice patří, a dopravnímu inspektorátu Policie ČR, dále úpravám mimo jiné v systému semaforů a nákupu nových řadičů je to nyní možné. Řidiči tak ušetří pokaždé asi 600 metrů, uleví se i dopravě na křižovatce ulic Ostravské a Tyršovy, u níž sídlí velká Albrechtova střední škola. (DH)

Podpora čtenářské gramotnosti

Každý z nás si uvědomuje, že čas strávený společným čtením knih a povídkami si je to nejlepší, co pro děti můžeme udělat.

Prohlubují se vzájemné vztahy, dítě se cítí důležité a v bezpečí. Navíc se u něho rozšiřuje slovní zásoba, rozvíjí se myšlení a pozitivně se utváří jeho vztah ke knize. Díky čtení tak budou děti schopny i kritického myšlení.

V letošním školním roce jsme se rozhodli podpořit čtenářskou gramotnost ve třídě 1. A a zahájili jsme projekt ve spolupráci s organizací Celé Česko čte dětem. Její ředitelka Eva Katrušáková na úvod projektu vysvětlila rodičům našich prvňáčků, jak je důležité, aby svým dětem doma četli, a tím je nejen lépe vychovávali, ale také utužovali rodinné vztahy.

Jak užitečné a příjemné může být setkání s knihami, poznávají žáci spolu se svými rodiči. V rámci pravidelných čtenářských dílen si vzájemně sdílejí své čtenářské zážitky.

JANA HELISOVÁ, ZŠ A MŠ POD ZVONEK

Města slavila deset let bez hraniční závory

Z historie si pamatujeme těšínský mír, ale čím je Těšínská deklarace? Ptáme se signatáře dokumentu, starosty Víta Slováčka.

„Třetí Těšínská deklarace je na jedné straně shrnutím toho, co se již podařilo udělat společně a co chceme realizovat v budoucnu. První část byla vytvořena u příležitosti našeho vstupu do Evropské unie a druhá v roce 2007 – v době, kdy

jsem společně s Polskem vstoupili do Schengenu. Tehdy ji podepsaly tři euroregiony: Beskydy, Silesia i Těšínské Slezsko, které sdružují sedm organizací z Česka, Polska a Slovenska.

Chtěl bych u této příležitosti připomenout osobnost Václava Laštůvky, našeho dlouholetého spolupracovníka v euroregionu Těšínské Slezsko a jeho hnacího motoru. Bez jeho vizí, neutuchající snahy, ale také tvrdohlavosti i umění vyjednávat a sjednávat si lidi, by-

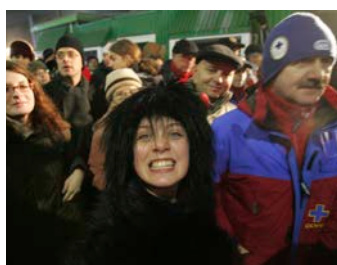
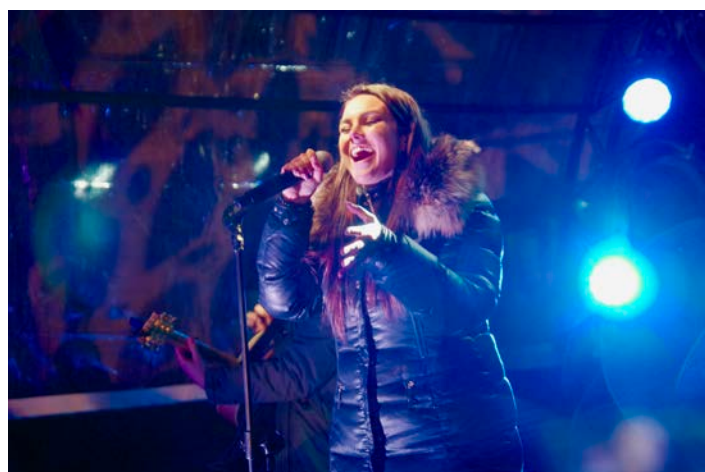
chom nerealizovali tolik úspěšných projektů. Je mimo jiné jeho velkou zásluhou, že se nám podařilo získat do rozpočtu města Český Těšín více než miliardu korun z evropských fondů.

Bez nich by nebylo Čítárny a kavárny Avion, rekonstruovaných parků a nábřeží, nových hřišť, cyklostezek, opravených hraničních mostů, rozestavěné a rekonstruované Střelnice a nového sportovního stadionu. Byly to i menší projekty, které

nejdou tak viditelné, ale posloužily organizaci sportovních i kulturních akcí a vzdělávacích projektů pro děti. Pan Laštůvka již odešel do důchodu, ale stále budeme uvádět do života naše společné vize i nápady.

Čekají nás další programovací období. Věřím, že bude zajímavé, i když ještě mnohem náročnější než doposud s ohledem na stále se měnící podmínky i nová kritéria.“ (DH)

FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ (2017),
WIESŁAW PRZECZEK (2007)

Počet obyvatel města klesl nejméně za poslední roky

Celkem evidujeme v informačním systému evidence obyvatel k 1. 1. letošního roku 25 092 obyvatel, z toho je 24 155 státních příslušníků České republiky a 937 cizinců. Zatímco občanů ČR máme o 101 méně než vloni, cizinců o 50 přibýlo. Podotýkám, že se jedná o počty informativní, oficiální údaje vydá Český statistický úřad.

V roce 2017 v našem městě o 21 obyvatel více zemřelo (270), než se jich narodilo (249).

Dle údajů Ministerstva vnitra – úbytek obyvatel pouze 51 lidí

Malý celkový úbytek obyvatel v počtu 51 osob (v roce 2016 - 139, v roce 2015 - 159) nastal hlavně díky tomu, že jsme zaznamenali větší počet přistěhovaných než odstěhovaných osob, což v minulých letech nebylo. K 1. 1. 2018 evidujeme 576 přistěhovaných a 561 odstěhovaných osob.

Z celkového počtu obyvatel je cizinců 937 (tedy 3,7 %), přičemž 664 má v našem městě pobyt trvalý, 273 pobyt přechodný. Nejvíce, téměř 600, je Poláků (583), více než 100 je Vietnamců (120) a Slováků (109).

Stěhování mimo centrum

I v našem městě se projevuje trend stěhování do okrajových nebo venkovských částí. Zatímco v centrální části Českého Těšína a na sídlišti Svibice obyvatelé ubývají, přilehlé části jsou naopak stále lidnatější. Nejvíce obyvatel mají Mosty (1315) a Dolní Žukov (1299). Celkem žije v přilehlých těšínských částech téměř 5000 obyvatel (4990).

Na největším českotěšínském sídlišti Svibice je k 1. 1. 2018 přihlášeno k pobytu celkem 5294 obyvatel, což je o 72 méně než v roce 2016. Na adrese radnice mělo k 1. 1. 2018 trvalý pobyt 997 občanů (většina z nich jsou občané, kterým byl ve správním řízení zrušen údaj o místu trvalého pobytu na jejich původní adrese).

V roce 2017 Českému Těšínu přibýlo 249 obyvatel narozením, to je o deset více než v roce 2016. Pro zajímavost – nejvíce českotěšínských dětí se narodilo v loňském roce v měsíci prosinci (33), nejmíň v dubnu (8). Máme tři dvojčátka a evidujeme také v našem městě jeden domácí porod.

Tereza místo Laury, Matyáš místo Jakuba

Mezi třemi nejčtenějšími jmény narozených dětí již nebyla Laura,

Viktorie nebo Nela, které patřily k nejoblíbenějším v roce 2016, ale byla to opět Tereza, také Julie, znovu Eliška a Anna.

Hitparádu chlapeckých jmen roku 2017 vede Matyáš, oblíbeným se

stala také jména Adam, Daniel, Patrik a opět Jan. V roce 2016 to byli Jakub, Jan a Vojtěch. Před 20 lety (v roce 1997) byla mezi novorozenci nejčastějšími jména Tereza, Veronika, Karolína a David, Jan, Lukáš.

Rodiče se stále častěji nebojí sáhnout po méně obvyklých jménech, v loňském roce to byla např. chlapecká jména Derrick a Raphael a dívčí Eliana Mira, Elisa, Melisa, Tamaya a také Jennifer, Nicolette a Elisabeth.

Sňatků opět ubylo

Na území města Český Těšín se konalo v roce 2017 celkem 83 sňatků, což je o 7 méně než v roce 2016. Naši občané se ženili a vdávali i v jiných městech, takže celkem za loňský rok změnilo stav na ženatý/vdaná 283 obyvatel našeho správního obvodu, naopak 122 se jich rozvedlo.

O sňatky v našem městě je zájem i mezi mimotěšínskými snoubenci – v případech pěti občanských a tří církevních svatéb byli oba snoubenci přespolní. Jedním z důvodů je moderní obřadní síň, vstřícnost zdejšího matričního úřadu v rámci možností vyhovět požadavkům snoubenců a dalším aspektem je poloha úřadu v souvislosti s častými konáními svatebních hostin na atraktivních místech nebo v restauračních zařízeních v nedalekém Polsku.

Zahraniční sňatečné obřady

V loňském roce tři občané vstoupili do manželství s cizincem (jednalo se o státní občany Polska, Španělska a také Bolívie). Zdejší matriční úřad vydal 10 vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství (4krát pro sňatky na Slovensku a po jednom v Polsku, Rakousku, Rumunsku, Španělsku, Velké Británii i ve Vietnamu).

Sňatek na netradičním místě

V minulém roce se konal pouze jeden sňatek na jiném místě než v obřadní síni či kostele. Bylo to na prostranství u restaurace Rybí dům v Chotěbuzi. V minulých letech to byly soukromé zahrady, myslivna, objekty restaurací nebo molo na přehradě.

Pravdou je, že snoubenci vstupující do manželství „stárnou“. Před rokem 1989 bylo stáří snoubenců většinou v rozmezí od 20 do 25 let.

V roce 2017 nejčastěji vstupovali do manželství muži i ženy ve věku od 28 do 37 let. Další skupiny tvoří ženy od 18 do 27 let, pak muži od 38 do 47 let, následují muži od 18 do 27 let a nejméně se loni vdávaly ženy ve věkovém rozmezí od 38 do 47 let.

**LÝDIE CHLEBUSOVÁ, REFERENTKA
MATRIKY A OSOBNÍCH DOKLADŮ**

ILUSTRAČNÍ FOTO | JIVO HAVLÍK

VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ RADY MĚSTA ČESKÝ TĚŠÍN ZA ROK 2017

Strategie rozvoje města

- **Vyhodnocení dokumentu Strategický plán rozvoje města 2012-2016** zrealizováno
- **Tvorba Strategického plánu rozvoje města 2017-2021** zrealizováno
- **Změna č. 4 Územního plánu Český Těšín – vydání změny** zrealizováno
- **Územní studie bytové domy Český Těšín - Sokolovská – zhotovení zadání studie, výběr zhotovitele, vypracování a odevzdání studie** zrealizováno
- **Městský program regenerace památkové zóny Český Těšín – administrace příspěvku na projekt Obnova fasády - Kulturní a společenské středisko „Střelnice“ - 2. etapa - severní fasáda a na projekt MŠ Smetanova - repas oken 1. NP** zrealizováno
- **Program města Český Těšín na zachování a obnovu vybraných historických prvků v MPZ Český Těšín - administrace programu, vyhlášení výzvy na rok 2018** zrealizováno

Oblast přípravy na čerpání dotačních prostředků

(podání žádostí o dotaci v rámci různých operačních programů)
Podání projektové žádosti (dále jen PŽ) do výzvy Operačního programu Interreg V-A Česká republika – Polsko

- **Projekt „Český Těšín/Cieszyn INEurope“**
projektová žádost byla podána, projekt byl doporučen k financování poskytovatelem dotace
Podání PŽ do výzvy Operačního programu Interreg V-A Česká republika – Polsko – Fond mikroprojektů Euroregionu Těšínské Slezsko – Śląsk Cieszyński
- **Projekt „Syntetické DNA“**
projektová žádost byla pod názvem „Bezpečné kolo“ podána, probíhá její hodnocení
Podání PŽ do výzvy Integrovaného regionálního operačního programu
- **Projekt „Centrální dopravní terminál Český Těšín a Parkoviště P+R“**
projektová žádost byla podána v rámci výzvy č. 73 IROP, probíhá hodnocení
- **Revitalizace ul. Nádražní**
probíhá projektová příprava – územní řízení, projektová žádost nemohla být podána, protože nebyla vyhlášena odpovídající dotační výzva
Podání PŽ do výzvy Ministerstva vnitra ČR a dalších žádostí o dotaci z rozpočtu MV ČR
- **Projekt „Český Těšín – Horní Žukov – Dopravní automobil“**
žádost o dotaci na dopravní automobil pro JSDH Horní Žukov podána, z důvodu velkého převisu poptávky a nízké výše alokace pro Moravskoslezský kraj žádost neuspěla
- **Projekt Městské policie „Český Těšín – Modernizace dohledového pracoviště 2017“**
žádost o dotaci byla podána, dotace přiznána, projekt byl realizován
- **Projekt Městské policie „Český Těšín – Sociálně psychologický výcvik pro rodiče s dětmi 2017“**
žádost o dotaci byla podána, dotace přiznána, projekt byl realizován
Podání PŽ do výzvy Moravskoslezského kraje
- **Projekty „Zabezpečení péče o válečné hroby“**
Moravskoslezský kraj nevyhlásil tento dotační titul na rok 2017, žádost o dotaci nemohla být podána
Podání žádosti o dotaci v rámci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón Ministerstva kultury ČR
- **Projekt „Obnova fasády – Kulturní a společenské středisko „Střelnice“ – 2. etapa – severní fasáda“**
žádost o dotaci byla podána, dotace přiznána, projekt byl realizován
- **„MŠ Smetanova – repas oken 1. NP“**
žádost o dotaci byla podána, dotace přiznána, projekt byl realizován
Podání PŽ do výzvy Státního zemědělského a intervenčního fondu
- **Rozšíření lesních ploch v katastrálním území Dolní Žukov a Koňákov**
nerealizováno, přesunuto na r. 2018
Podání žádosti o podporu do programu CzechInvestu

- **Projekt „Zabezpečení dopravní obslužnosti průmyslové zóny“**
probíhá projektová příprava – územní řízení
Podání žádosti o dotaci do Státního fondu životního prostředí
- **Pořízení elektromobilu pro potřeby Městského úřadu Český Těšín**
žádost o dotaci byla podána, dotace přiznána, elektromobil pořízen

Oblast investic a údržby majetku

INVESTIČNÍ AKCE:

- **Sportovní hala Svojsíkova – dokončení přípravy k realizaci, zahájení realizace**
příprava dokončena, probíhá stavební řízení
- **Zateplení a výměna oken MŠ Okružní – realizace**
realizace probíhá, předpokládaný termín ukončení 3/2018
- **Rekonstrukce MŠ Okružní – realizace**
zrealizováno
- **Open Air Museum - Zahrada dvou břehů 2016-2018 – realizace**
realizace přesunuta na r. 2018
- **Železniční lávka – dokončení přípravy k realizaci**
vydáno územní rozhodnutí
- **Příprava území Mezi Lány, Český Těšín – dokončení přípravy k realizaci**
příprava probíhá, zahájeno územní řízení, zdržení zapříčiněno námitkami spolku ochránců přírody
- **Centrální dopravní terminál a Parkoviště P+R – dokončení přípravy k realizaci**
bylo zahájeno stavební řízení – v současné době probíhá zjišťování rozsahu a řešení možného způsobu likvidace kontaminace zeminy a podzemních vod v prostoru stavby
- **ZŠ Ostravská - výměna oken blok V a T - realizace**
zrealizováno
- **Venkovní areál u Kulturního a společenského střediska "Střelnice" – realizace**
realizace probíhá, předpokládaný termín ukončení 3/2018
- **Obnova fasády – Kulturní a společenské středisko „Střelnice“ – 2. etapa – severní fasáda – realizace**
zrealizováno
- **MŠ Smetanova – repas oken 1. NP – realizace**
zrealizováno

CHODNÍKY:

- **Chodník podél sil. I/11 ul. Ostravská - Mosty, Mistřovice – realizace**
realizace přesunuta na r. 2018
- **Oprava chodníku ul. Komenského – realizace dílčího úseku**
zrealizováno
- **Oprava chodníku ul. Koperníkova před domy 1-13 – realizace**
zrealizováno
- **Oprava chodníků sídliště Mojská – realizace**
zrealizováno
- **Oprava chodníku ul. Ostravská, podél domů 50-56 – realizace**
zrealizováno
- **Oprava chodníku náb. Míru – od PČR po ul. Dvořákovu – realizace**
zrealizováno

MÍSTNÍ KOMUNIKACE A MOSTY:

- **Oprava žulových dlažeb na náměstí ČSA (5. část) - pokračování výměny a doplnění poškozené dlažby**
zrealizováno
- **Výměna přístřešků autobusových zastávek – realizace 2 ks - 1x Horní Žukov, rozcestí, 1x Horní Žukov, U Hlaváčů**
realizace bude dokončena v 2/2018
- **Částečná oprava a příprava projektové dokumentace celkové rekonstrukce ČOV a kanalizace - Horní Žukov, ul. Kátovská (u kaple) – zefektivnění činnosti technologie čističky odpadních vod, utěsnění kanalizačního řadu**
částečná oprava zrealizována, projektová dokumentace celkové rekonstrukce bude dokončena v r. 2018
- **Odvodnění MK Mistřovická – projektová příprava**
zrealizováno

- **Přípojka vpusti ul. Gymnazijní – realizace**
zrealizováno
- **Údržba mlatových chodníků v parku u centrálního hřbitova a Masarykových sadech**
zrealizováno
- **Oprava mostů, propustků a lávek v Českém Těšíně – opravy zábradlí, obnovy opěr, opravy říms a vozovky mostů, lávek a propustků bez PD**
zrealizováno 5 mostků a 1 propustek na ulicích: Formanská, Příkopa, Mlýnská, Třinecká, Strmá
- **Rekonstrukce mostu ul. Pod Zvonek – dokončení přípravy k realizaci**
probíhá územní řízení, zpracovává se projektová dokumentace pro stavební povolení
- **Most Lipová, osada Antoníček – realizace**
realizace bude dokončena v r. 2018
- **Rekonstrukce mostu ul. Pod Kamionkou – dokončení přípravy k realizaci**
zrealizováno
- **Opěrná zeď a rekonstrukce MK ul. Rakovec – realizace**
realizace přesunuta na r. 2018
- **Rekonstrukce propustku Rakovec – dokončení přípravy k realizaci**
zpracovává projektová dokumentace pro územní řízení, přerušeno z důvodu řešení majetkoprávních vztahů
- **Oprava MK ul. Pod Bučinou, vpravo od Albrechtické – realizace**
zrealizováno
- **Oprava MK ul. Gymnazijní – realizace dílčího úseku**
zrealizováno
- **Oprava MK ul. Havlíčkova, před ZŠ – realizace**
realizace zrušena z důvodu plánovaných stavebních úprav objektu bývalých papíren
- **Oprava MK ul. Záplotí – realizace dílčího úseku**
zrealizováno
- **Oprava MK ul. Strmá – realizace**
zrealizováno

VEŘEJNÉ OSVĚTLENÍ:

- **Výměna svítidel, kabeláže, stožárů a nátěry v rámci obnovy veřejného osvětlení (obnova dle uzavřené smlouvy se správcem)**
zrealizováno dle plánu
- **VO - garáže U Mlékárny – realizace**
zrealizováno
- **VO ul. Nová – realizace**
vydáno stavební povolení

VODOVODY:

- **Vodovod Dolní Žukov Ovčarína – 2. etapa - realizace**
zrealizováno

Oblast dopravy

- **Bezbariérové úpravy autobusových zastávek – realizace**
přesunuto na r. 2018 v návaznosti na stavbu chodníku
- **Cyklostezka Č. Těšín - Ropice – realizace**
realizace probíhá - dokončení přesunuto na 4/2018
- **Parkovací stání sídliště Hrabinská – realizace 3. etapy**
zrealizováno
- **Parkoviště na ul. Slezská – realizace**
zrealizováno
- **Zřízení výhyben a točny na místní komunikaci ul. Pod Zvonek v H. Žukově – dílčí realizace**
zrealizováno
- **Zajištění dopravní obslužnosti průmyslové zóny – dokončení přípravy k realizaci**
zpracovává projektová dokumentace pro územní řízení, zahájeno územní řízení, zdržení zapříčiněno námítkami spolků ochránců přírody
- **Chodník a cyklostezka ul. Lipová, Sokolovská – realizace**
nerealizováno z důvodu nezískání dotace
- **Parkoviště pro os. vozidla u ZŠ Pod Zvonek – realizace**
zrealizováno
- **Úprava parkování v oblasti ul. Husova, Komenského, Divadelní, Kpt. Jaroše, Zelená, Kontešinec – zřízení parkovacích míst za účelem zvýšení počtu parkovacích stání**
zrealizováno vyznačení 159 parkovacích míst

- **Úprava ovládání světelného signalizačního zařízení na ul. Karvinské a Jablunkovské z důvodu realizace zkušební odbočení z ul. Jablunkovské na ul. Frýdeckou**
zrealizováno
- **Výběr dopravce MHD pro období let 2019 až 2028**
zrealizováno, vybrán dopravce ARRIVA MORAVA a.s., od roku 2019 bude přeprava cestujících zajištěna čtyřmi novými autobusy
- **Optimalizace jízdních řádů MHD u víkendových spojů**
zrealizováno

Oblast životního prostředí

- **Zlepšení kvality ovzduší – finanční podpora občanů na výměnu starých kotlů na pevná paliva z rozpočtu města v rámci „Kotlíkových dotací“ Moravskoslezského kraje – I. a II. výzva**
dotace z rozpočtu města prostřednictvím rozpočtu Moravskoslezského kraje byly poskytnuty v celkové výši 226 702,- Kč
- **Ochrana ovzduší – lokální topeniště – kontroly spalování v lokálních topeništích v průběhu topné sezony a následná řešení zjištěných nedostatků**
průběžně monitorováno
- **Spolupodílení se a koordinace osvětových akcí zaměřených na ekologii – např. Den stromů, výtvarná soutěž v rámci výstavy myslivosti, soutěž ve sběru lesních plodů**
zrealizováno
- **Vodní nádrž Hrabina – rekonstrukce mola**
z důvodu bezpečnosti molo zlikvidováno
- **Rozšíření lesních ploch v katastrálním území Dolní Žukov a Koňákov**
nerealizováno, přesunuto na r. 2018
- **Organizace ekologické akce za účasti občanů „Uklidíme Česko 2017“**
zrealizováno, sesbíráno 2,15 t odpadu
- **Informační kampaň v oblasti ekologie a vytápění**
zrealizováno
- **Obnova zeleně – obnova stromořadí ulice Studentská, Gymnazijní ul. Gymnazijní: zrealizováno - vysázeno 6 ks nových stromů, ul. Studentská: nerealizováno - nová výsadba nepovolena společností SmVaK z důvodu existence vodovodního řadu v trase**
- **Nová výsadba alejových stromů – parčík Rozvoj, sídliště Frýdecká, park A. Sikory, sídliště Hrabinská, nábřeží Míru**
zrealizováno - vysázeno 146 ks alejových stromů, 4800 ks trvalek, 900 ks keřů a 3000 ks cibulovin
- **Organizace 3. mezinárodního řezbářského sympozia - umělecká díla ze dřeva na dané téma**
zrealizováno - zhotoveno 5 soch
- **Doplnění nových herních prvků dětských hřišť – parčík na Rozvoji**
zrealizováno
- **Navýšení a výměna nádob na elektrozařízení, na tříděný odpad**
zrealizováno - vyměněny nádoby na elektrozařízení a doplněno 10 ks nádob na oděvy
- **Pořízení tašek na tříděný odpad pro občany**
zrealizováno - pořízeno 2000 sad tašek na tříděný odpad ve dvou velikostech
- **Přistavení velkoobjemových kontejnerů pro občany – v podzimních měsících**
zrealizováno - svoz proběhl v jarních i podzimních měsících

- **Zřízení nabíjecí stanice pro elektromobily**
– realizace
připraveno k realizaci - plánovaná realizace
společností ČEZ proběhne v roce 2018

Oblast sociální a zdravotní

- **Pořádání ozdravných pobytů pro seniory (Luhačovice)**
zrealizováno
- **Pořádání zahraničních prázdninových pobytů pro děti (Chorvatsko)**
zrealizováno
- **Spolupořádání léčebného pobytu pro děti v dětské ozdravně ve Zlatých Horách**
byla hrazena doprava do Zlatých Hor a zpět
v částce 11 800 Kč
- **Doplatek k obědům pro seniory**
službu využívá cca 700 občanů města,
příspěvek činil celkem 1 324 tis. Kč
- **Den sociálních služeb, zdraví a souvisejících aktivit**
zrealizováno
- **Diskusní setkání se seniory města**
zrealizováno
- **Organizace společného víkendu pěstounských rodin**
zrealizováno
- **Rozvoj nabídky sociálních služeb a souvisejících aktivit**
zrealizováno rozšíření kapacit terénních sociálních služeb
- **Poskytnutí dotací v rámci vyhlášeného programu „Podpora sociálních služeb pro rok 2017“ a vyhlášení nového programu pro rok 2018**
dotace z rozpočtu města byly poskytnuty v celkové výši 4 200 tis. Kč,
program pro rok 2018 byl vyhlášen
- **Poskytnutí dotace Moravskoslezskému kraji na podporu poskytovatelů sociálních služeb v rámci programu „Podpora služeb sociální prevence 2“**
dotace z rozpočtu města prostřednictvím rozpočtu Moravskoslezského kraje byly poskytnuty v celkové výši 990 tis. Kč
- **Dotační podpora organizací působících v sociální oblasti**
dotační podpora byla poskytnuta v částce 50 000 Kč
- **Finanční podpora táborových pobytů dětí**
dotace byly poskytnuty v celkové výši 132 900 Kč na 7 táborových pobytů
- **Finanční podpora pořádání výjezdů dětí ZŠ do škol v přírodě**
finanční podpora z rozpočtu města byla poskytnuta v celkové výši 216 600,- Kč

Oblast školství, sportu a kultury

- **Ocenění osobností města Český Těšín, nejlepších žáků a pedagogických pracovníků škol a školských zařízení**
zrealizováno
- **Organizace a podpora konání kulturních a jiných aktivit: Svátek tří bratří, Den dětí, Rockování nad Olzou, Den s dechovkou, Benefice pod modrým těšínským nebem, Velikonoční jarmark, Slezský rynek, Cyril a Metoděj, Vánoční jarmark**
zrealizováno
- **Dotace z rozpočtu města do oblasti sportu**
dotace z rozpočtu města byly poskytnuty v celkové výši 3 882 057,- Kč
- **Dotace z rozpočtu města do oblasti kultury a na ostatní účely**
dotace z rozpočtu města byly poskytnuty v celkové výši 3 566 300,- Kč
- **Projekt „Místní akční plán rozvoje vzdělávání obce s rozšířenou působností Český Těšín“ – realizace**
zrealizováno

Oblast bezpečnostní politiky města

- **Kontrola dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení města**
v rámci celoročních kontrol městská policie řešila celkem 204 porušení obecně závazných vyhlášek města a 21 porušení nařízení města

- **Kontrolní akce odboru místního hospodářství, městské policie zaměřené na černé skládky, autovraky a nepovolená reklamní zařízení**
kontroly byly prováděny průběžně během celého roku
- **Preventivně bezpečnostní kontrolní akce sociálního odboru, městské policie a Policie ČR zaměřené na ochranu dětí a mládeže před:**
 - škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami
 - záškoláctvím
 proběhlo 36 kontrol
- **Preventivně bezpečnostní kontrolní akce sociálního odboru, městské policie, Policie ČR a úřadu práce zaměřené na kontrolu zletilých:**
 - monitoring osob bez přístřeší
 - zneužívání sociálních dávek
 kontroly byly prováděny průběžně během celého roku
- **Podpora aktivit v rámci Městského programu prevence kriminality (MPPK):**
 - dotační podpora organizací působících v oblasti MPPK
 dotace byly poskytnuty v celkové výši 322 000,- Kč

- **Akce „Na vlastní kůži“ – každoroční realizace pro žáky 8. a 9. tříd v oblasti dopravní výchovy**
zrealizováno
- **Organizace akcí v rámci prevence kriminality:**
 - **Na kole jen s přilbou – každoroční realizace pro širokou veřejnost zaměřená na cyklisty**
zrealizováno
 - **Za šera – každoroční realizace pro širokou veřejnost zaměřená na nošení reflexních prvků**
zrealizováno
 - **Senior academy (vzdělávací výukové semináře pro seniory)**
zrealizována nová akce
- **Rozšíření kamerového systému v domě Kysucká 1821/8 a Kysucká 1822/10**
zrealizováno - bylo instalováno 5 kamer
- **Pořízení dopravního automobilu pro JSDH Horní Žukov s dotační podporou GRH HZS ČR**
žádost o dotaci podána, z důvodu velkého převisu poptávky a nízké výše alokace pro Moravskoslezský kraj žádost neuspěla

Oblast kontaktu s občany a informování občanů

- **Pravidelná informovanost občanů prostřednictvím Těšínských listů, městského informačního kanálu, Těšínských minut a Facebooku města**
bylo vydáno 6 čísel Těšínských listů včetně jednoho vydání Volebních listů (volby do Poslanecké sněmovny PČR), bylo odvysíláno celkem 47 premiérových vysílání Těšínských minut, na Facebooku města bylo zveřejněno 1183 příspěvků
- **Pravidelná aktualizace internetových stránek včetně odpovědí na dotazy občanů**
bylo zveřejněno 94 aktualit na webových stránkách města a zodpovězeno 272 dotazů občanů
- **Zřízení menu na webových stránkách města: „Rozdílná legislativa ČR a Polska v oblasti veřejného pořádku a dopravy“**
menu zřízeno, dosud publikováno téma „Rozdílné povinnosti a práva cyklistů“, „Povinnosti chovatelů psů“, „Otázka silničního provozu“, „Problematika popíjení alkoholu na veřejnosti“
- **Podpora provozu informačního centra**
zrealizováno

Vyhodnocení bylo schváleno Radou města dne 16. 1. 2018.

ILUSTRAČNÍ FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

V čem bydlíme:

nárožní dům Havlíčkova × Bezručova (7. část)

V samém centru města se příliš panelových objektů nenachází – jednou z výjimek je blok na křižovatce ulic Havlíčkovy a Bezručovy, o kterém pojednává dnešní díl.

Řešený objekt z roku 1975 definitivně uzavřel blok starších domů a zacelil tak nevzhlednou proluku v centru města. Dům navržený speciálně pro rozměry daného prostoru si vyžádal kompletně atypickou dispozici a konstrukční řešení. Atypický objekt je vystavěn z dílců pro konstrukční soustavu T03B (tu známe již ze sídliště Hrabinská) a nachází se v něm 64 bytových jednotek.

Zapadá nebo nezapadá?

Blok se skládá ze tří sekcí (vchodů), dvě sekce jsou řadové a mají výšku šesti nadzemních podlaží, třetí sekce je nárožní a je ještě o jedno podlaží vyšší. Nárožní sekce tak tvoří výškovou dominantu celého bloku domů a je nejvyšším objektem z celé řady domů v bloku (včetně těch již dříve dokončených). Architektonicky dům nenavazuje na své okolí, jeho celistvá brízkolitová fasáda není nijak členěná a vzniká tak protiklad k okolním zdobeným domům. Na druhou stranu – architektura bloku je zcela poplatná své době a jedná se tak o doklad toho, jak se v 70. letech minulého století stavělo. Dům tak i přes svou strohost přispívá k architektonické pestrosti svého okolí. Fasádu ozvláštňují pouze balkóny, které jsou povětšinou sdružené (dlouhé přes několik místností) a rozmístěny v pravidelných sloupcích ve všech patrech s výjimkou přízemí – to zdobí vstupní portály, které jsou bohatě prosklené a mají velmi povedené stříšky, které se zdánlivě vznášejí nad skleněnou výplní.

Neobvyklá kotelna

Protože tento objekt zacelil řadu domů, byl v jeho východní části realizován podjezd, který se stal jediným přístupovým bodem do

vnitrobloku. Z prostor vnitrobloku jsou přístupné garáže situované v suterénu objektu. Suterén mimo to nabízí také dvě prádelny, dílny a zděné sklepní boxy. Technickou zajímavostí je plynová kotelna umístěná v suterénu nárožní sekce, jejíž komín je nezvykle veden středem objektu až nad střechu (běžně byly komíny vedeny vně fasády). Komín je zcela oddělen od okolní stavby a tak se kolem něj nachází ze všech stran dilatační mezera – na příloženém půdorysu je komín vidět nad schodištěm nárožní sekce.

Neobvyklé byty

Vzhledem k atypickému provedení celého objektu se v něm samozřejmě nacházejí i dispozičně méně obvyklé byty – zejména pak v nárožní sekci. Řadové sekce obsahují po třech bytech na patře, každá ovšem nabízí byty o jiných velikostech. Krajní sekce obsahuje byty 1+1, 2+1 a 3+1, sousední prostřední sekce pak pouze byty 2+1 v různých dispozicích.

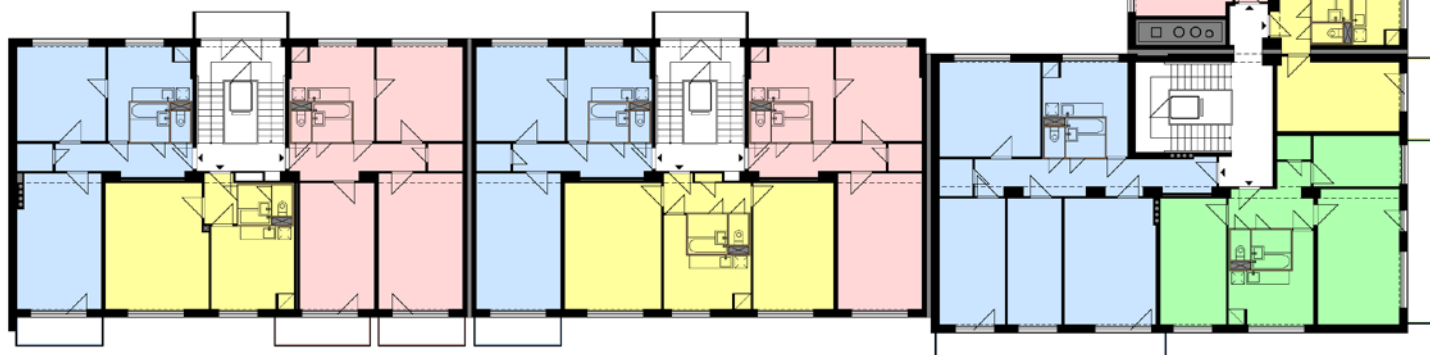
Nárožní sekce obsahuje čtyři byty na podlaží – zde je neobvyklost zejména u nárožního bytu 3+1, který má ve svém obývacím pokoji velké okno a opodál i samostatné balkonové dveře – ty jsou jedinou cestou na dlouhý balkon. Sousední (modrý) byt je vůbec největším v celém domě – jak rozlohou, tak počtem místností (4+1), i on má dlouhý balkon. Ten je ale již přístupný ze dvou místností. Rohová sekce má z konstrukčních důvodů dilatační spáru procházející půdorysem, která se projevila v bytě 2+1 (žlutý), který tak získal nezvykle dlouhý průchod do své krajní místnosti s balkonem. Poslední byt je velikosti 3+1 a zaujme především svým sousedstvím s komínem kotelny. Téměř všechny byty mají komory, rovněž mají všechny byty obdobně řešenou kuchyň a bytové jádro (výjimku tvoří nejmenší byty 1+1).

Rozmístění balkonů je „nespravedlivé“. Zatímco některé byty mají balkon přes tři místnosti, jiné nemají žádný. Řadové sekce mají navíc společné lodžie přístupné ze schodiště.

Tolik k nenápadnému domu v centru města. Až kolem něj někdy půjdete, pokuste se podívat na již zmíněné vstupní portály, které jsou opravdu povedené (levitující přístřešky). Pokud se vydáte i na dvůr, můžete zahlédnout komín kotelny, který se tyčí další dvě patra nad posledním obytným podlažím nárožní sekce. Komín byl záměrně umístěn tak, aby nebyl vidět z ulice. Při průchodu podjezdem, který je jedinou cestou do vnitrobloku, si také můžete všimnout obnažených nosných průvlaků v podhledu průchodu.

MARIAN LIPTÁK

FOTO | MARIAN LIPTÁK
KRESBA | MARIAN LIPTÁK

Průmyslová zóna se může dále rozšiřovat

Zastupitelstvo města odsouhlasilo na své prosincové schůzi záměr prodeje pozemků v rámci průmyslové zóny Pod Zelenou. Zájem o rozšíření výroby už projeví místní firmy, jejichž profil se kvalifikuje do lehké průmyslové výroby a jejichž produkty nacházejí odbytiště po celém světě. Rozšíření je udrží ve městě a obohatí nabídku na trhu práce.

„Tyto pozemky jsou vedeny v územním plánu jako VL (plochy výroby a skladování – lehký průmysl) a VD (plochy výroby – drobná a řemeslná výroba),“ uvedl vedoucí odboru územního rozvoje Městského úřadu v Českém Těšíně Radim Siuda.

Nezávislost na těžkém průmyslu

Zastupitelé napříč politickým spektrem hlasovali v prosinci pro záměr prodeje pozemků a rozšíření průmyslové zóny (pro bylo 22, proti 0, zdrželi se 2, nehlasoval 1, nepřítomní 2) o rozloze celkem 52 744 metrů čtverečních. Starosta města Vít Slováček zdůrazňuje, že rozšíření průmyslové zóny umožní stabilizaci největších zaměstnavatelů a zabrání jejich případnému přesunutí do jiných obcí, kdyby zde nemohli dále růst. „Naše město tím pádem bude stále plně nezávislé na nabídce zaměstnání v okolních

železnárnách, v automobilovém průmyslu a dolech, s jejichž postupným uzavíráním musíme počítat s ohledem na situaci na trhu a neochotu vlády černouhelný sektor podporovat,“ vysvětluje starosta. Původně měly být na pozemcích postaveny několikaposchodové obytné domy s nebytovými prostory. Po změně situace na trhu nemovitostí se však nenašel zájemce o zainvestování do pozemků určených jen pro „masové bydlení“.

Pozemky by se musely vrátit

Pokud město pozemky neprodá v průběhu tří měsíců, pak je bude muset vrátit státu. Ten s nimi bude moci naložit jakkoliv a bez přihlížení k zájmům občanů a města. „Počítáme s příjmem z prodeje zhruba na úrovni 20 milionů korun, po odečtení peněz, které musíme odvést do státního rozpočtu. Tyto prostředky chceme použít na vybudování infrastruktury přímo v místě: chodníku podél ulice Lípová, který zde lidem citelně chybí, dále cyklostezky podél Sokolovské a Lípové a zelené stěny. Průmyslová zóna, stejně jako IVC, nebude přímo navazovat na komunikaci Sokolovská a Lípová, zde počítáme s vytvořením zeleného pásu,“ uvedl místostarosta Českého Těšína Stanislav Folwarczny.

Kdo chce v zóně stavět?

Kromě tiskárny knih, výrobce nábytku a kovového sortimentu či producenta městského mobiliáře

projevily zájem o menší pozemky v této lokalitě také minipivovar, výrobce drátěného programu nebo řemeslná firma, která zde chce mít sklad a dílny.

S žádostí o odprodej hektaru půdy se na město obrátil výrobce dětských hřišť, firma Sapekor. Její barevné houpačky, pískoviště a prolézačky jsou mimo jiné v parku Na Rozvoji. „Chci zdůraznit, že naše aktivita se nijak nedotkne lidí v okolí. V části blíže ulici Sokolovská chceme zřídit předváděcí dětské hřiště, které bude celoročně sloužit občanům. Od silnice bude odděleno cyklostezkou a zelenou stěnou. V části blíže VOP bychom v případě, že uspějeme, chtěli postavit montovanou halu, díky níž budeme moci rozšířit výrobní program a lépe uspokojit poptávku po našich výrobcích. Výhledově by u nás mohla najít práci stovka lidí,“ uvedl spolumajitel firmy Sapekor Josef Kubičny.

Zájem prozatím projevili i Finidr – největší výrobce knih ve střední Evropě, nositel mnoha odborných cen v oboru. „Vždy nám záleželo na našem okolí, městě, ve kterém žijeme, a lidech, kteří se podílejí na výrobě něčeho tak výjimečného, jako jsou právě knihy. Je pro nás důležité udržet naše řemeslo i pro budoucí generace. Jsme ryze česká společnost a jsme zodpovědní vůči místu, kde podnikáme. Vážíme si životního prostředí a ekologické chování je

pro nás důležité. Případný další rozvoj chceme zaměřit opět na knihy. V nové hale budeme tisknout pomocí nejmodernějších digitálních technologií, které svou povahou a typem výroby určitě nezatíží naše okolí z hlediska hluku,“ uvedl majitel společnosti Jiří Drahoš a zdůraznil, že výroba knih je navíc mimořádně ekologická a umožní vytvořit nová pracovní místa v moderním a čistém prostředí nové tiskárny.

Nezávislost na výkyvech trhu

Podle radních je rozšíření průmyslové zóny výhodné pro občany i z dalšího ohledu. „Nyní máme minimální nezaměstnanost. Ekonomická konjunktura nikdy není nekonečná. V hospodářství se opakují cykly, kdy lze mít jistotu, že jednou nastane i recese a pracovních příležitostí ubyde. Proto se snažíme o pobídky pro firmy, lákáme k nám výrobce s variabilním portfoliem, kteří nejsou závislí na jednom odbětišti, ale mají klienty po celém světě. Děláme to pro naše občany, aby si mohli vybírat z pracovních nabídek v místě bydliště a nemuseli za prací dojíždět,“ doplnil Folwarczny.

Město si zadalo znalecký posudek, kdy bude chtít po investorech minimálně 404 korun za m2 plochy bez DPH a navíc doložení záměru využití. Termín pro podání nabídek na podatelnu MěÚ je do 26. 2. 2018 do 8.30 hodin. (DH)

Prázdninové pobyty dětí v zahraničí v roce 2018

Město Český Těšín pořádá zahraniční pobyty pro děti v Chorvatsku. Na jejich organizaci spolupracuje s Domem dětí a mládeže. Pobyty jsou hrazeny z rozpočtu města.

Termíny:

1. turnus 6. 7. - 18. 7. 2018
2. turnus 16. 7. - 28. 7. 2018

Podmínky účasti:

- účastník je občanem Českého Těšína a v době pobytu bude mít minimálně 8 let a maximálně 14 let
- přednostně budou vybrány děti, které se doposud nikdy nezúčastnily zahraničních pobytů financovaných z rozpočtu města
- nebudou přijímány přihlášky dětí, které se zúčastnily zahraničních pobytů v posledních třech letech (rok 2015, 2016, 2017)
- závažné přihlášky se přijímají nejpozději do středy 28. 2. 2018

- výběr není ovlivněn pořadím odevzdaných přihlášek
- všichni účastníci hradí příspěvek ve výši 1 000 Kč
- spolu s vyplněnou přihláškou nutno donést vyplněný závazný pokyn dětského lékaře
- v případě nenaplnění turnusů do 28. 2. se termín přihlášek prodlužuje do 16. 3. 2018

- pobytu se nemohou zúčastnit děti, které mají: nestabilizovanou formu záchvatového onemocnění, poruchy trávení, které vyžadují individuální stravování, speciální druh stravování, kombinované a vrozené vady, které vyžadují individuální péči, psychické poruchy a mentální retardace vyžadující stálý dohled dospělých osob

by, formy chronických onemocnění vyžadující zvláštní individuální přístup a trvalý lékařský dohled, závažné poruchy chování včetně rizikového chování, závažné formy základního onemocnění vyžadující individuální péči

- výjimky z výše uvedených podmínek schvaluje individuálně rada města

Přihlášky a ostatní formuláře si můžete vyzvednout na odboru školství a kultury, detašované pracoviště Štefánikova 25/18, přízemí. Jsou rovněž k dispozici na webových stránkách města v sekci Aktuality.

Blíže informace poskytnete:

Karin Pribulová a Halina Bocek
tel.: 553 035 312 a 553 035 311,
pribulova@tesin.cz;
bocek@tesin.cz.

ILUSTRAČNÍ FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

Českotěšínská Kovona rozšiřuje výrobní kapacity

Základy nových hal rostou jako z vody.

FOTO | ARCHIV FIRMY

Šest nových hal o rozloze 18 500 m² vzniká v průmyslové zóně Pod Zelenou. Společnosti Kovona System nové zázemí umožní dále rozvíjet svůj výrobní program. Chce stále více pronikat do nábytkářství, ale i automobilového průmyslu. Práci zde najde dalších 200 lidí.

„Již letos nám haly umožní uvést do života dva zcela nové projekty v oblasti nábytku. Budeme zde vyrábět nový typ kovového regálu a nové mechanicky i elektricky výškově nastavitelné kancelářské stoly. Celkové tržby z těchto dvou projektů očekáváme jen letos na úrovni 300 milionů korun s potenciálem až 700 milionů korun ročně v letech následujících. Dále letos rozjíždíme nový projekt pro automotive sek-

tor – laserem pálené profily jako součást sedaček do automobilů. Zde výhledově počítáme s tržbami na úrovni 45 milionů korun ročně,“ uvedl ředitel společnosti Kovona System David Molin.

Haly by měly být dokončeny v polovině roku, firma bude letos a příští rok nabírat výhledově 200 nových zaměstnanců do dělnických profesí (balení, lakování, obsluha CNC strojů), ale bude také hledat technologie, nástrojáře a další. Společnost již nyní dává práci 720 zaměstnancům a v roce 2017 vykazovala tržby na úrovni 2,1 miliardy korun.

Ve městě našla lepší podmínky

Kovona začala na začátku milénia postupně přesouvat výrobu z Karviné do Českého Těšína, kde našla lepší podmínky. V roce 2014 vedení města

umožnilo díky trojdohodě s investory a Státním pozemkovým úřadem, aby společnosti Donghee a Kovona získaly každá zhruba 2,4 hektaru pro další rozšiřování výroby.

Město získalo v roce 2009 za dobře připravenou zónu Pod Zelenou s přímým napojením na obchvat první cenu v kategorii „Průmyslová zóna roku“.

„Byla to jediná možnost, jak do této oblasti přivést průmysl. Samo-

zřejmě jsme chtěli snížit nezaměstnanost, a to zóna splnila jednoznačně. Navíc lehký průmysl je pro nás ideální, jde o moderní závody splňující přísná ekologická kritéria. Kromě přímých zaměstnanců počítáme vždy i s mnoha návaznými profesemi pro malé firmy, které v závodech uklízejí nebo vaří, poskytují ostrahu a podobně,“ pochvaluje si Vít Slováček, starosta města Český Těšín. (DH)

Českotěšínská firma KOVONA SYSTEM, a. s. vznikla převzetím výrobních aktiv části společnosti KOVONA KARVINÁ, a. s., jejíž základy byly položeny již v roce 1904.

Z důvodu stálého navyšování objemu zakázek v roce 2004 vybudovala nový výrobní závod v Českém Těšíně s vysoce automatizovanou technologií pro velkosériovou výrobu skládacích židlí a roční kapacitou 3 miliony kusů. Společnost od roku 2004 již čtyřikrát rozšířila své výrobní prostory v Lipové ulici a po aktuální páté přístavbě dosáhne velikost výrobních a skladovacích hal téměř 50 000 m².

Společnost získala řadu ocenění. K nejvýznamnějším z nich patří cena v rámci žebříčku Českých 100 nejlepších firem v kategorii Nejlepší investor v roce 2005, třetí místo v soutěži Exportér roku v roce 2004 a Nejlepší dodavatel IKEA v roce 2002. Nejnovější ocenění KOVONA SYSTEM získala v roce 2017. Podruhé v řadě byla sdružením CZECH TOP 100 ohodnocena jako jedna z nejstabilnějších firem v České republice a zároveň získala ocenění v rámci soutěže Moravskoslezského kraje.

Společnost je dodavatelem firmy IKEA a její komponenty používá řada nábytkářských firem. Dodává i pro automobilový průmysl. Její výrobky najdeme na téměř všech kontinentech.

Českotěšíňan David Molin je členem vedení firmy od roku 2009, jejím ředitelem a předsedou představenstva pak od roku 2012. (DH)

Jak jsme na Vítězný únor slavili Witoldovy narozeniny

O hornících je všeobecně známo, že pokud by jim v jejich pracovním úsilí sem tam nezabránila matka příroda, a to někdy až hodně nešťastně, už by se dávno prokopali do Austrálie. Ono se taky nebylo čemu divit, když si to člověk promítne o pár desítek let v čase nazpět.

Překonej sám sebe a vytrvej! Závazky BSP (Brigády socialistické práce) se předháněly v údernických sloganech, které někdo vymyslel a haviři v dole to odedřeli. Dodnes nechápu, jak se ti chlapi přes to dokázali přenést s úsměvem a hlavně vtipem. „Mnie niezajimo, że mo Lenin sto roków, mnie zajimo, co za to dostanym zapłacónie! Bo też se może stać, że mnie kopnie baba do dupy a pak se możesz wyngiel nafedrować sóm z Leniny!“ říkával kamrat Tadek vedoucímu úseku. Vše se to tak nějak přecházelo s hu-

morem a s odůvodněním, že když už se nadřeme, tak se aspoň u toho zasmějeme.

To si vzpomínám na událost spojenou s 35. výročí Vítězného února v roce 1983. Oslava se měla konat u sochy Klementa Gottwalda v Karviné poblíž obchodního domu Prior. Na šachtě začal probíhat velký nábor „dobrovolníků“ na zmíněnou akci. To se nevyhnulo ani našemu kolektivu. Už v dole na „przodku“ nám nadřízení sdělili, ať ze svého středu vybereme dobrovolně minimálně pět dobrovolníků, co ponese „fany“ a třepetalky, jinak nebudou žádné dovolenky, jak někdo „zadupie szychte“. To by byl ovšem pro většinu vážný problém. Vyřešil to nakonec Witold z Hradiště: „Syny, jo móm zrowna urodziny, tak was przi tej cypowinie pozywóm na półke!“

Jako jeden muž jsme na ROH (Revoluční odborové hnutí čili odbory) nafasovali třepetalky a závodní au-

tobus nás odvezl do Karviné. Byla ještě tak hodinka a půl času do začátku slavnostního aktu, a navíc mrzlo až praštělo, tak jsme vlezli do Oravy, nejbližší to hospody. Třepetavé praporky červené barvy na ládnících (dřevěná tyč používaná při ládování střešiva do děr v čelbě) jsme opeli v chodbě a zmizeli v útrobách šenku.

Witold se ukázal jako velký grand. Grog, svařák, pivo a vodka nechal několikrát otočit a čtenář už si sám domyslí, co to udělá z chlapama, když naposledy jedli v šest ráno v důlním vláčku při cestě na pracoviště. Oslavenec to také odnesl nejhůře – bez cizí pomoci nebyl schopen chůze. Navíc jsme zjistili, že nám cikánčata odcizila tyčky z třepetalek a před hospodou s nimi nacvičovaly kung-fu. Narychlo jsme sesbírali zbytky silonových látek z praporů, drapli milého Witka mezi sebe a pádili se zařadit do šiku před sochu Gottwalda. Projev střídali projev

a my se střídali v podpírání Witolda, aby se nám neskutálek k nohám členů Lidových milicí (ty měly dovětek „ozbrojená pěst dělnické třídy“) a byly to dělnické bojové jednotky) pod hlavní tribunou. Ani nevím, jak jsme to tenkrát dokázali.

Na druhý den nás před kanceláří čekal předseda ROH a celý brunatný v obličejí křičel: „Co vy, cypi staři, si myslíte, že nebylo z te tribuny poznat na tom Witoldovi, jak byl nachmelený! Jestli mi okresní tajemník strany sežral to, že ten synek měl zrovna po šestnáctce, tak budete mít kurevske štěstí!“ A věřte, sežral to i s navijákem o těch nohách, jež se mu podlamovaly z dvojité směny! Následně vyšel v novinách pochvalný článek o uvědomělých hornících, kteří bez ohledu na odpočinek po namáhavé práci podpořili svou účastí velkou myšlenku Vítězného února.

Tož Zdař Bůh!
MILAN ČERNÝ

Kde se v našem regionu vzaly krátké zobáky?

V Třineckých železárnách mluví po našemu téměř všichni – od učně po generálního ředitele, a pokud přišli z jiných regionů, rychle se jej naučí. Čím to je, že nářečí přetrvalo nejvíce právě v tomto podniku? Odpovídá jazykovědec, profesor Daniel Kaďubiec.

Ano, v tom je „werk“ výjimečný a je bastionem těšínského nářečí. Odjakživa v železárnách pracovali místní lidé, od Hřavy po Těšín, především z venkova, kde se tradice předků, kroy i jazyk drží více než ve městech. V železárnách je stále 80 až 90 procent zaměstnanců místních, mnohdy zde pracují po mnoho generací. Je to trochu odlišné od hornictví, kam přicházelo mnoho lidí odjinud, ze Slovenska, Čech, Haliče. Pokud někdo ve werku hovořil jinak, byl auslander, jiný, a rychle se nářečí učil, když chtěl být považován za svého.

Proč je zde v takové míře zastoupena v technickém názvosloví němčina?

Třinecké železářny, ale i další průmyslové podniky a šachty, vznikly za Rakouska-Uherska, jehož součástí

jsme byli téměř 400 let. Inženýři byli velmi často Rakušáky, obdobně jako majitelé, a ti přinášeli německou terminologii. Slovanská zde nebyla.

Bylo tedy samozřejmostí, že když lidé mluvili o technických věcech, používali nejen německá technická slova, ale i německé názvy měsíců, úřadů apod., což vlastně mělo také terminologický charakter.

Používání němčiny pro odborná slova nebylo v té době ničím neobvyklým, dnes zas inklinujeme kvůli počítačové terminologii k angličtině. Až moc zbytečně a přenášíme ji do běžného života. Máme workshopy, mítinky, markety a další. A k dispozici jsou rovnocenné české ekvivalenty. Ochuzujeme tak funkčnost národního jazyka.

Je nářečí prvkem lokálního patriotismu?

V rámci Ostravské univerzity jsme kdysi prováděli zajímavý výzkum spojující lingvistiku s psychologií. Potvrdilo se, že používání po našemu má vliv na produktivitu zaměstnanců. Pokud s nimi mistr, vedoucí, nadřízený mluvil nářečím, pak lépe pracovali, aniž by si to uvědomovali. Brali ho za svého, jednoho z nich.

Protože když mluví v práci nářečím, současně se ztotožňují s podnikem, berou jej za svůj, a o to raději pro něj pracují. Mnohem horší to bylo, když na ně někdo mluvil pražsky. Lidé měli dojem, že se povyšuje. Když je tak chytrý, ať si to udělá sám.

Proč jiným zníme tak krátce? Kde „vzali Ostravaci sve kratke zobaky“?

Jsou dva pohledy. Jeden říká, že: „Ni ma zcasu na drzisty, robiymy.“ Jsme jiní než jinde, u nás se skutečně nic neokecává, tu se pracuje, a i naše řeč je v této krátkosti tvrdší ve srovnání s pražštinou a úsečnější, i když velmi krásná a poetická. Je to jako srovnat

ruce našeho dělníka a dlaněmi pracovníka pražského úřadu.

Jako vědec musím říci, že všechna nářečí podél severní hranice jsou ovlivněna i polskou fonetikou, a proto nemají dlouhé samohlásky. Je to stejné na Těšínsku, Ostravsku, Opavsku, čili v nářečích těšínských a lašských.

Každopádně bych přemlouval všechny, aby na „po naszymu“ nerežinovali. Je neopakovatelné, je mimořádně zajímavé a je jedním z dílků skládačky, kterou je člověk z Těšínska, i kdyby se sem jeho předci přistěhovali. Je to bohatství, které nám nikdo nevezme, ale můžeme se o něj připravit sami.

DOROTA HAVLÍKOVÁ

Technická slova v nářečí používaná v železárnách

drebank	soustruh
dryjer	soustružník
wybómbirować	udělat prohnutí
majzel	sekáč
dorń	průbojník
lohajz	vyrážec
flahajz	plocháč
kerner	důlčík
šťangla, pajcer	páka
róndajz	kulatina
winkel	profil nebo úhelník
geryst	lešení
sznajcayk	závitnice
szraubyncyjer	šroubovák
szraubcynga	svěrka
sztympel	razítko
szmyr	vazelína, mazadlo
szmyrgielpapiyr	brusný papír
szlauchwoga	hadicová váha
szichta	směna
szrauba	šroubek
rajsnegla	rýsovací jehla
flaszyncug	kladkostroj
muterka	matice
bajlaga	podložka
dichtung	těsnění
blinda	záslepka
zynkiel	olovnice

zortować	třídit
yberzecung	převodovka
weksel	výhybka
kary, toczki	stavební kolečko
tinteblau	inkoustová tužka
torbant	vratový šroub
pucwoll	čisticí vlna
hammer	kladivo
pyrlik	těžká barbora
granik	jeřáb
bluming	válcovna hrubých předvalků
mitloch	střední trať válcovny
dryjerka	soustružnice
ajnfach	jednoduše, hned
kaufar	kaufrový ohříváč větrů
skip	výtah
sztalwerok	ocelář
gisnerok	slévač
blacha	plech
szrotpłac	skládka šrotu
szwajstrafo	svářecí transformátor
szwajstyrz	svářeč
roksor	hřebíková ocel
zekskant	šestihran
firkant	čtyřhran
bank	pracovní stůl

szraubsztok	svěrák
bormaszyna	vrtáčka
borki	vrtáky
rajbor	výstružník
slósorz	zámečník
walczyrz, forwalczyrz	valcír, vrchní valcír
sztalwerk	ocelárna
gisernia	slévárna
colsztok	dřevěný skládací metr
hupcug	řetězový nebo lanový zvedák
wihajster	kladívko na oklepávání svárů, případně nářadí, jehož název si nemůžeme vybavit
ruła	trubka nebo hanlivé označení nešikovného pracovníka
treger	profil ve tvaru U nebo I
tregerplac	sklad profilů
lager	ložisko
gehojz	ložiskový stojan
granfira	jeřábík
maszynfira	strojvůdce
cygarpauza, rauchenpauza	přestávka na kouření

SESTAVIL: BOLEK NIEDOBA

Heftni tómgelandre na graniku!

VŠICHNI MÍ BLÍZCÍ VYROSTLI A BYLI TÍMTO NÁŘEČÍM ODKOJENI, A MY V TOM POKRAČUJEME, ŘÍKÁ JAN CZUDEK

Jan Czudek vede jako generální ředitel Třinecké železářny od roku 2012. Společnost, které nikdo místní neřekne jinak než werk, je výjimečná i tím, že zde snad všichni mluví nářečím.

Některá odborná slova znějící na provozech jsou těžce srozumitelná i pro lidi odchované v nářečí, ale v železárnách nepracující. Je velkým lokálním patriotem, se svou manželkou píše úspěšné divadelní hry po naszymu. S Janem Czudkem hovoříme o jeho vztahu k jazyku, jakým lidi na Těšínsku komunikují.

Jaký význam má pro vás slezské nářečí, v němž hovoříme tady u nás? Mluvíte tak běžně i doma?

Pro mne slezské nářečí znamená především vztah ke kořenům, k místu a prostředí, v němž jsem vyrůstal.

U nás doma se vždy mluvilo „po naszymu“ a všichni mí blízcí vyrostli a byli tímto nářečím odkojeni, takže přirozeně v tom pokračujeme i v další generaci našich dětí. Ovšem se svým synem občas v rámci vzdělávání mluvíme i anglicky. Náš první vnouček zatím nemluví, takže uvidíme, v jakém jazyce budou jeho první slova...

Jaké je vaše oblíbené přísloví, které zní lépe po naszymu než česky?

Rád používám přísloví mé babičky, které se česky špatně vyjadřuje. Lépe řečeno, nezní tak hezky: „Zgoda buduje, niezgoda rujnuje.“

Přiznám se, že si už léta pohrávám s myšlenkou, že až budu mít hodně volného času, v některé z dalších divadelních her bych zabrousil do jazykových rozdílů hlouběji. Ono už na to téma proběhlo spousta skečů, zejména při porovnávání polštiny a češtiny a otrepaného hledat /

Jan Czudek vede Třinecké železářny, kde pracuje mnoho českotěšínských občanů, již šestým rokem.

FOTO | ARCHIV TŘINECKÝCH ŽELEZÁREN

szukać. Ale mám na mysli také slova znějící stejně, ale se zcela odlišným významem, jako je sklep a podobně. Nejen v polštině, ale i v jiných jazycích najdeme zajímavá cizojazyčná homonyma. Mohla by to být docela legrace.

Se ženou máte na kontě už několik divadelních her v tomto nářečí. Co vás k tomu vedlo?

Lépe lze zpracovat téma i humor, kterému místní lidé rozumí. Naše divadelní hry jsou o životě tady u nás ve Slezsku, hlavně ze života Gorolů, a ten se odehrává především ve slezském nářečí. Přirozeně by tedy dialogy v češtině nebo v polštině

nemohly navodit tu správnou atmosféru a konečně i smích, o který nám jde především.

V Třineckých železárnách se nářečí zažilo nejen v běžné mluvě, ale je to důležitý komunikační prostředek i v technických záležitostech. Stalo se vám někdy, že jste nerozuměl, co po vás starší kolegové chtějí? Nebo naopak vy jste někdy překvapil někoho požadavkem, jemuž neporozuměl?

Já jsem v nářečí vyrostl, takže jsem rozuměl i technickým výrazům. Ale překvapovat se mi neustále daří třeba naši tiskovou mluvčí, která například o tako-

vém szraubsztoku (svěráku), ferlengerungu (prodlužovače) či szraubyncjerovi (šroubováku) zatím neslyšela (smích). S oblibou používám také slova ciurczec (zurčet), brymblic (blábolit), plugastwo (svinstvo), gryncajg (zelenina), wylagrowane (pokažené) anebo hlášku jeřábníků: Heftni tómgelandre na graniku!

A využíváme tuto nezvyklou znalost také na obchodních jednáních, kde plynule přejdeme do slezského nářečí, aby nám obchodní partneři, byť stejně státní příslušnosti, nerozuměli.

Pamatujete si některé z historek, které se v souvislosti s nářečím vypráví v železárnách dodnes?

V huti koluje celá plejáda příběhů. I po letech se jim pořád smějeme a předávají se novým generacím zaměstnanců. Pamatuji si, že nedávno někdo vyprávěl, jak na provoz přišli inspektoři z ně kterého ze státních úřadů a sháněli se po jednom z vedoucích zaměstnanců. Jeden z dělníků hbitě odvětil: „Tyn už wszecko podělal a poszel.“ Nic nechápající úředníci zůstali zírat s otevřenou pusou na ostatní členy doprovodu, kteří se mohli umlátit smíchy.

Nebo jak přišli na návštěvu rodiče nevěsty z Čech a divili se, proč si s nimi pozdní oběd nedal i jejich novopečený zeť. Z údivu nevyšli ani po jeho odpovědi, že on „už jedl we werku.“ Takže si vyděšený „szwigerfoter aj szwigmama“ mysleli, že jejich novopečený zeť pojídá ta nebohá malá zvířátka.

Nejoblíbenější je však v této souvislosti odpověď na otázku, kde bydlíš a pracuješ: „Robim we werku a mjyszkóm na Sosně.“

PETRA MACKOVÁ JURÁSKOVÁ

OHLASY

Po přečtení článku o nářečí v Těšínských listech Vám nemohu nena-psat. Pocházím ze šumavské Sušice, před více než osmi lety jsem se v Klatovech seznámil se svou budoucí manželkou, která pochází z Českého Těšína. První návštěva u její babičky v Karvině se nesla v duchu testování mého porozumění po naszymu. Že k obědu dělá „kytky z krulika“, jsem absolutně nepobral, až když mi řekli, že jde o králíčí stehna. Dnes naši malé dceři Julče obléká i šu-

mavská babička štrample a pod ně majtky...

LUKÁŠ STRAKA

Váš cyklus „po naszymu“ je skvělý!

Pocházím z Louk – z vesnice, která už není, a v nářečí „po naszymu“ mě baví slova, která už nepoužíváme, protože zanikly věci nebo situace, ke kterým se vázaly. Moje babička, narozena v Pruchnej, věděla hacke na rechle. My už doma bohužel hacke, rechle, ale ani waszkuchnie, troki

a tintebrau na značení vajíček nemáme. Před pár léty jsme navštívili vzdálenější rodinu, která už pár desetiletí žije v Německu. Naivně jsme si mysleli, že v kuchyni se „po naszymu“ domluvíme. Ukázalo se, že forefla a escajk zůstaly nepochopené. Klaplo to víceméně jen u tisztychu.

Pár let jsem žila v Glivicích, kde se taky mluví nářečím, kterému říkájí „po naszymu“, avšak od našeho se liší. Zde jsem narazila na řadu kouzelných slov, namátkou maszkety

(pochoutky, dobrůtky) a wihajster, což jsem po podrobném pátrání přeložila jako hentoóno. Tady je vidět, že překládat lze i z jednoho nářečí do druhého.

Těšínsko, Netěšínsko, navzdory kořenům a zájmu o nářečí jsem přesvědčena o tom, že dnešní děti by spisovně punčocháče, ořezávátko a prostěradlo znát měly. Se sztramplami, struhátkem a plachtou zůstanou nepochopené už u Olomouce, o Praze nemluvě.

IRENA MACHŮ

Třinečák: V hodině češtiny jsem dostal „baňu“

Nemohu se řadit k praktikujícím mluvčím jazyka zvaného po našymu, ale mám s ním celoživotní zkušenosti ať dobré, tak i ty horší. Sám jsem absolvoval české školy a češtinou se i vyjadřuji jak psaným slovem, tak i mluvou. Přesto se mým životem po našymu vine jako červená nit.

Možná proto i dokážu vnímat naši těšínskoleszskou řeč trošičku s odstupem a také pozoruji jisté odklony, chcete-li slang, vytvořený po staletí v různých oblastech Horního a Těšínského Slezska neboli Šlónska.

Třeba na Katowicku se godo téměř podobně jako u nás, ale za použití většího množství německých slovíček a také nesklonováním určitých větných členů. Uvedu příklad: „Idym z brama.“, místo z bramy. (Jdu z brány.) Nebo: „Był żech na hałda.“, místo na hałdzie. (Byl jsem na hałdě/úsypu.) Pokud se však budeme věnovat našemu regionu, tak třeba v údolí řeky Lomné je také dost významná odchylka ve skloňování. Příklad: „Mioł żech čopke.“, Lomňan však řekne: „Mioł żech čopkym/myckym.“ (Měl jsem čepici.) Nebo: „Podej mi rynke.“, bude řečeno: „Podej mi rynkym.“ (Podej mi ruku.)

Tolik k drobným poznatkům v rozdílnosti naší řeči. Raději vzpomenu na pár osobních zážitků s tímto krásným jazykem, který je bezesporu těšínským duševním pokladem, na jehož základě bychom mohli budovat i naše budoucí plány, co se turistiky třeba týká... V tom jsme stoprocentně výjimeční vůči zbytku České republiky. Osobně bych byl za tím, aby se po našymu vyučovalo i v regionálních školách! Stačilo by jen pár hodin týdně, bez známkování, jen aby děti poslouchaly naše plotky či dířisty, aby tomu rozuměli. Není to žádná novinka, v Evropě je několik takových lokálních jazyků a ve školách je udržují.

Osobně mám velké štěstí, že má rodina pochází z beskydských hor, kde se po našymu mluvilo a mluví neustále. Mí prarodiče, rodiče, ujcovic i čiotki! Ti všichni mezi sebou takto hovoří a já je mohu vnímat a učit se. Vzpomínám si na mé dětství, kdy jsem trávil většinu času na tatově ojcovizně a s dědou chodil do chlyva dojit mléko či odbyvač a on po mně chtěl, ať mu donesu amper. Spousta z vás nyní přemýšlí nad elektrotechnickým názvoslovím, ale já mu podal normální kýbl! Tohle slovo mi v hlavě utkvělo a určitě patří k méně používaným v naší mluvě.

Také si pamatuji na baňu, kterou jsem dostal od soudružky učitelky, kterážto na dotaz, kde jsem byl, obdržela v hodině českého jazyka odpověď: „Ve sklepie po rožek.“ Kvůli mému častému míchání slov českých a po našymu-ských jsem měl horší známku ze slovních, ale především písemných úloh, a tak má matka musela do školy chodit častěji než jiní rodiče. S odstupem času nechápu, že jsem mohl odmaturovat z češtiny za 1?!

Také jako voják základní vojenské služby sloužící v pohraničním útvaru u německých hranic mezi většinou českých a slovenských klu-

ků jsem si užil slávy dost, a to právě kvůli mé řeči. Hned po několika dnech po nástupu do kasina jsem si vysloužil přezdívku Galaty nebo Fusekle, chápete jistě proč. Oni tato slova v životě neslyšeli a neustále mě žádali, abych jim všechno překládal do řeči beskydských horalů, karvinských havířů a třineckých hutníků. Měli z toho velkou prácu a já vlastně jistě výhody u mazáků. „Šedži mucha na ščanie“ při odchodu do civilu uměli zpívat už všichni vojáci na rotě...

Nejsložitějším úkolem při nástupu do práce v Třineckých železárnách bylo pochopit, kam mám jít nebo co mám přinést, jelikož ve werku se stále používají odborné německé názvy jak provozů, tak i nářadí. Walcwerit, štalwerk, giserňa, štangla, pyrlík, fangla, fana, glajzy, werkšuc či blanklo – to je jen zlomek toho, co jsem se musel naučit, ale stálo to za to!

V TŽ nepracuji už čtvrt století, ale již 12 let tam fotografuji a ta slova tam slyším dnes a denně. „Dovej bacha, bo cagiel idzie!“ No není to hezké?! Pro mě je to však důležité! Jelikož tohle mi řekne valcír nejenom u nás, ale i v katovické části Slezska. V jisté slovní obměně se mohu na tato slova spolehnout při mé fotodokumentační práci v německy mluvících zemích, konkrétně v hutích či šachtách. Protože drebang, hajcman, štajger či warštat mají stejný význam! Proto jsem i mou fotografickou publikaci o třinecké huti pojmenoval jednoduše – WERK.

Po našymu bulči malilinka část republiky, ale základy se dají úspěšně použít nejenom v polské Silesii, ale také hodně v Německu, a to už je sakra dobrý důvod se po našymu naučit!

Doufám, že i za 200 let se tato řeč bude používat v běžném životě Slezanů na Těšínsku. Z celého srdce si to přeju! **PAVEL ZUBEK, FOTOGRAF**

Rodilý Třinečák se nejraději věnuje fotografii industriální, dokumentoval průmyslové závody ve střední Evropě, ale i v Rusku, na ukrajinském Donbasu... Část dětství prožil i v Beskydách a příroda je jeho druhým oblíbeným tématem.

Jako první Čech se stal členem mezinárodní skupiny IKF - Industriekultur-fotografie, je členem Svazu českých fotografů a třineckého fotoklubu STEEL.

Pracuje pro průmyslové podniky, ale i pro hudební skupiny, je autorem snímků použitých na CD Jaromír Nohavica a přátelé, po tři roky dokumentoval rockový festival v Dolní oblasti Vítkovic. Má na svém kontě řadu účastí na společných expozicích, ale i autorské výstavy. Naposledy mu v roce 2014 vyšla kniha WERK objektivem Pavla Zubka.

Češi jsou národem pejskařů, říká kynolog

Na trase z Českého Těšína do Třanovic leží nenápadný nízký dům z 19. století. Před ním je řada kotců a široké pole plné překážek. Každý den zde zní úsečné německé povely: Setz!, Hier!, Fuss! To zde cvičí šampioni v mnoha kynologických disciplínách.

„Těšínsko je nádherné a my jsme rádi, že jsme se zde mohli usadit. Dům jsme našli na internetu náhodou během jedné ze soutěží v zahraničí. Řekli jsme si shodně, že by se nám zde líbilo žít, a vyšlo to. Krajina je proměnlivá, je zde klid a do města to máme kousek,“ říká dvojice kynologů, kteří se před rokem přistěhovali i se svými patnácti psy z Ostravska. Martin Uříčar a jeho partnerka Ludmila Morrison ve Vělopolí otevřeli cvičiště a hotel pro psy. Jejich odchovanci dělají radost majitelům na třech kontinentech a z mnoha zemí také vozí ocenění.

Soutěží po celém kontinentu

„Obrážíme soutěže po celé Evropě, nedávno jsme se vrátili z Francie, předtím jsme soutěžili ve Finsku, v Belgii a Itálii. Paradoxně velkou konkurenci máme doma. Češi jsou totiž národem kynologů, nikde v Evropě není tolik nadšených chovatelů a cvičitelů, takže se zde bere jako velký úspěch kvalifikace na mistrov-

Pro Ludmilu i Martina jsou psi životní i profesní vášní. FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

ství světa. Například ve srovnání se sousedním Polskem, které je čtyřnásobně větší, je nás v Česku mnohem více,“ říká Martin Uříčar.

Pochází z Ostravy, je absolventem Školy pohraniční stráže v Holešově a třináct let působil u policejních složek jako psovod. Mnohokrát se zúčastnil mistrovství světa německých ovčáků VUSW ve sportovní kynologii (IPO) a mistrovství světa belgických ovčáků FMBB v IPO, agility a monioringu.

Věnuje se výcviku i převýchově psů, vede kurzy, je také figurantem pro nácvik obrany a má chovnou stanici německých ovčáků a belgických ovčáků malinois.

„Nejdále jsme posílali štěně do Ameriky a Hanoje. Také samozřejmě doplňujeme čerstvou krev do chovu. Tu si pečlivě vybíráme podle rodičů, některá štěňata, která máme objednaná, například ještě nebyla počata. Dodáváme také psy již připravené pro službu u různých složek nebo pro ostrahu. Výcvik takového psa zabere tři a až tři a půl roku a samozřejmě tomu odpovídá i cena,“ doplňuje chovatel.

Diváky zajímavé disciplíny

S partnerkou Ludmilou a německým ovčákem Izzyem se chystají na mistrovství České republiky pro toto plemeno. Říká, že pro divá-

ky je jedno z nejzajímavějších sportů IPO, kdy pes předvede, co jej cvičitel naučil ve stopování, poslušnosti a obraně. Sám se však zabývá i monioringem, což je mladý mezinárodní sport, který vznikl počátkem 80. let sloučením pravidel několika evropských národních sportů pro výcvik psů.

„Zahrnuje tři disciplíny: poslušnost, skoky a obranu. Figurant nemá rukáv, ale ringový oblek, takže pes může kousat téměř na celé tělo. Pes závodí bez obojku a řadu cviků provádí vzdálený od psovoda, kdy dvojice může předvést dokonalou ovladatelnost, vyrovnanost zvířete a souhru páru. Předností této disciplíny je její proměnlivost. Pořadí a prostředí cviků je pokaždé jiné, protože v každém závodě se používají odlišné kulisy a různé pomůcky,“ vysvětluje Uříčar.

Jeho partnerka Ludmila Morrison s ním sdílí profesní i životní zájmy, říká, že se psy vyrůstala a doprovázela ji celý její dosavadní život i během cestování po světě. Mimo jiné jako dobrovolník pracovala v psím útulku v Irsku a ukončila kurz veterinární asistentky v USA.

A proč dvojice mluví se psy německy? „Jen během výcviku. Tento jazyk je mnohem tvrdší a pro psy srozumitelnější, navíc se používá v evropské kynologii,“ vysvětluje Uříčar. (DH)

ANKETA

Co vás zaskočilo v „po naszymu“, čemu jste nerozuměli či které je vaše neoblíbenější slovo?

RADOMÍRA PEKÁRKOVÁ, FINANČNÍ ŘEDITELKA TŘINECKÝCH ŽELEZÁREN

Přišla jsem do Třince z Bohumína, takže se přiznám, že některým technickým výrazům nerozumím v nářečí dodnes. První týden v práci mi na poradách dlouho nedávalo smysl, proč se pořád mluví o nějakém werku. A u nás doma dodnes tvrdím, že jedu na wiliowku (vánoční večírek), aniž by kdokoli tušil, o co vlastně jde. Takže si myslím, že máme v práci asi nějakou poradu.

To můj kolega z Ostravy, který do železáren nastoupil, se po prvních prázdninách doma s rodinou rozhodl, že si příští rok musí taky zajet na ten chorvatský ostrov Ľorlab (po naszymu dovolená). Že tam v létě byli všichni z práce (smích).

PETRA MACKOVÁ JURÁSKOVÁ, TISKOVÁ MLUVČÍ TŘINECKÝCH ŽELEZÁREN

Po naszymu jsme doma mluvili okrajově, proto mi v paměti utkvěly pouze některé výrazy. S postupem času a prohlubováním zkušeností však člověk pochopí, jak nekonečná je hloubka, šířka i výška tohoto nářečí a kolik výrazů ještě vlast-

ně vůbec nezná. Dodnes mne dokáží překvapit nové slovní tvary, na něž narazíme při diskusi s přáteli nebo s kolegy v práci. Nevyčerpatelným zdrojem je ovšem slovník Tomáše Toman-ka a Jana Kluse z kapely Blaf, která se roky zodpovědně snaží o zachování tohoto unikátního a hlavně našeho nářečí. Mým nejoblíbenějším slovem je duperele. Což je výraz, který je v češtině prostě nenahraditelný a dá se přeložit jako něco nepodstatného, zbytečného nebo takové malé cosi.

ŠIMON HRUBEC, HOKEJOVÝ BRANKÁŘ HC OCELAŘI TŘINEC (POCHÁZÍ Z JIŽNÍCH ČECH)

Dá se říct, že když jsem se přišel poprvé, docela jsem s tím bojoval. Tehdy patřily mezi má nejčastější slovíčka výrazy jako: Co, co říkáte? Pardon, prosím? Protože v Českých Budějovicích kromě asi dvou slov žádné takové nářečí není.

Vzhledem k tomu, že jsem si našel přítelkyni, a teď už vlastně i ženu přímo z Třince, tak jsem se dostal i do rodiny, kde se trochu mluvilo po naszymu. Třeba maminka mé ženy s babičkou mlu-

vily spolu výhradně nářečím, asi nechtěly, abych věděl, co si říkají (smích).

Když jsme spolu s mou ženou začali žít, přiznám se, že jsem si vzal papír A4 (protože některá slova byla zajímavá, pro mě až exotická) a psal jednotlivé výrazy a vedle nich jsem si doplňoval český význam. Protože když mi někdy někdo řekl: „Hod' tomu psovi patyk,“ tak jsem si myslel, že mu mám dát něco z talíře anebo mu mám hodit nějakou hračku. Hned jsem si na tu čtvrtku papíru napsal patyk = klacek.

A takových výrazů tam bylo víc. Jako například: „To sie mi podobo, czymu ni?“ A A4 byla za chvíli úplně popsaná. Speciálně jsem si také napsal: DVA PIVA - u toho jsem si dopsal „bez komentáře“, protože to je zase místní specialita, že se neskloňují číslovky a ani jména.

Zpočátku mě to tahalo za uši volat na někoho v 1. pádu, ale už jsem si zvykl. Naopak dnes už jsem tomu rád, protože když jedeme na nákup do Polska, už nemám problém rozumět prodávčkám a polština už pro mne také není tolik cizí jazyk.

Co se mění v roce 2018 v sociální oblasti?

Nový rok přináší řadu změn v oblasti práce a sociálních věcí. Už od ledna půjde vyčerpat rodičovský příspěvek rychleji, na přídavky na dítě dosáhne více rodin a výrazně se zvyšují důchody i minimální mzda. V průběhu roku 2018 pak budou zavedeny dvě nové dávky, tzv. otcovská a dlouhodobé ošetřovné.

Vyšší důchody

Od ledna 2018 dochází ke zvýšení základní a procentní výměry důchodů. Důchody starobní, invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí **přiznané před 1. lednem 2018 se zvýší v základní výměře o 150 Kč na 2700 Kč a v procentní výměře o 3,5 %.** Důchody se tak zvýší v průměru o 475 korun. Zvýšení provede Česká správa sociálního zabezpečení automaticky, není třeba o ně žádat.

Zastropování důchodového věku

Změna zákona o důchodovém pojištění také ukončuje růst důchodového věku bez omezení a stanoví jeho strop v 65 letech. Tento důchodový věk platí pro lidi narozené po roce 1971 a je stejný pro muže i ženy.

Nemocenské pojištění

Dlouhodobě nemocní budou mít od roku 2018 nárok na vyšší nemocenské dávky.

- od 31. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény se zvyšuje sazba z 60 % na 66 % denního vyměřovacího základu a dále
- od 61. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény se zvyšuje sazba z 60 % na 72 % denního vyměřovacího základu.

Dávka otcovské poporodní péče, tzv. otcovská

Dávka se zavádí s účinností od 1. února 2018. Nárok na dávku bude mít otec dítěte, který o dítě pečuje, a osoba, která převzala dítě do sedmi let věku do péče nahrazující péči rodičů. Výše dávky činí **70 % denního vyměřovacího základu a výplata náleží za dobu sedmi kalendářních dnů bez přerušení.** Nástup na otcovskou nastává dnem, který si muž určí v období šesti týdnů ode dne narození dítěte nebo ode dne jeho převzetí. Podat žádost o dávku a nastoupit na otcovskou bude možné sice až od 1. února, nárok na dávku však od tohoto dne vznikne i v těch případech, kdy se dítě narodilo v období 6 týdnů před tímto datem, tj. 21. prosince 2017 nebo později.

Dlouhodobé ošetřovné

Dávka se zavádí s účinností od 1. června 2018. Dlouhodobé ošetřovné pomůže v době bezprostředně po propuštění ošetřovaného blízkého z nemocnice, například po vážném úrazu nebo nemoci. Jednou z mnoha podmínek pro nárok je např. **náhlé zhoršení zdravotního stavu ošetřovaného, který vyžadoval alespoň sedmidenní hospitalizaci v nemocnici a v den propuštění bude potvrzeno, že potřeba celodenní péče bude trvat nejméně dalších 30 dnů,** v průběhu 90 dnů se mohou ošetřující libovolně střídat v ošetřování, dávka bude **náležet ve výši 60 % redukovaného denního vyměřovacího základu maximálně po dobu 90 kalendářních dnů** ode dne propuštění z nemocnice.

K výše uvedeným změnám vám poskytnou podrobné informace pracovníci příslušné **Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná, adresa: nám. Budovatelů 1333/31, 735 06 Karviná, telefon: +420 596 305 11, www.cssz.cz**

Vyšší minimální mzda

Od 1. ledna se zvyšuje minimální mzda, a to z 11 000 Kč na **12 200 Kč** za měsíc. Minimální hodinová mzda vzroste z 66 Kč na **73,20 Kč.** V souvislosti se zvýšením minimální mzdy dojde od 1. ledna 2018 také ke zvýšení příspěvku u zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Dávky státní sociální podpory – rodičovský příspěvek

Díky novele zákona o státní sociální podpoře dojde:

- k rychlejšímu čerpání rodičovského příspěvku,
- zruší se současné omezení horní hranice výše čerpání rodičovského příspěvku,
- současní příjemci dávky budou moci **nově volit čerpání až do výše 7600 Kč za měsíc a zkrátit si tak dobu čerpání až na tři roky,**
- **rodiče dvojčat a vícčat** budou moci čerpat **vyšší rodičovský příspěvek,** namísto současných 220 000 korun půjde nově o **330 000 ko-**

run, což se týká i rodičů dětí narozených před 1. 1. 2018, kterým ještě nejsou čtyři roky. Musí ale podat novou žádost o rodičovský příspěvek.

- Je-li dítě rozhodnutím soudu svěřeno do **pěstounské péče na přechodnou dobu,** nárok na rodičovský příspěvek nevzniká.

Dávky státní sociální podpory – přídavek na dítě

Rozšíří se okruh rodin, které budou mít nárok na přídavek na dítě, zvyšuje se hranice příjmu z 2,4 na 2,7násobek životního minima. Dále se **zvyšují částky přídavku na dítě o 300 korun pro děti pracujících rodičů** (alespoň jeden z rodičů musí mít příjem ze závislé činnosti, samostatné výdělečné činnosti či dávky nahrazující tento příjem). Nově tak budou činit 800, 910 a 1000 korun měsíčně podle věku dítěte. O navýšení dávky není třeba žádat. Při splnění podmínek Úřad práce ČR zvýší dávku po doložení Dokladu o výši čtvrtletního příjmu automaticky.

Věk nezaopatřeného dítěte	Přídavek na dítě v Kč měsíčně	
	základní výměra	zvýšená výměra
do 6 let	500	800
6-15 let	610	910
15-26 let	700	1000

Dávky pro osoby se zdravotním postižením

Příspěvek na mobilitu

Zvyšuje se příspěvek na mobilitu (ze 400 Kč na 550 Kč měsíčně), poskytuje se těm, kteří mají nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením ZTP nebo ZTP/P.

Příspěvek na zvláštní pomůcku

Limit pro posouzení nároku na příspěvek se snižuje z dosavadních 24 000 Kč na 10 000 Kč - na pořízení zvláštní pomůcky. Při posuzování nároku na dávky se nepřihlíží k celkovým sociálním a majetkovým poměrům. Souhlas vlastníka nemovitosti s instalací pomůcky může být nahrazen rozhodnutím soudu.

Příspěvek na zvláštní pomůcku – pořízení motorového vozidla

Mění se způsob stanovení výše této dávky. Četnost a důvod dopravy a celkové sociální a majetkové poměry již nebudou zkoumány. Na výši dávky bude mít vliv pouze příjem osoby a její rodiny. Maximální výše dávky zůstává na hranici 200 000 Kč, nově se zavádí výše minimální, a to 100 000 Kč. Lhůta pro další poskytnutí příspěvku se zkrátí na 84 měsíců.

Dávky pěstounské péče

Od 1. ledna 2018 dochází k navýšení příspěvku na úhradu potřeb dítěte. Výše příspěvku je stanovena dle věku dítěte a stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby. Zvyšuje se rovněž odměna pěstouna, která se stanovuje dle počtu dětí, o které je pečováno, nebo stupně jejich závislosti na pomoci jiné fyzické osoby.

K výše uvedeným změnám vám poskytnou podrobné informace pracovníci příslušné pobočky **Úřadu práce - Kontaktního pracoviště Český Těšín, adresa: Mánesova 509/34, 737 01 Český Těšín, telefon: 950 126 650, portal.mpsv.cz.**

Neváhejte se obrátit na sociální pracovníky Oddělení sociálních věcí Městského úřadu Český Těšín, kteří vám pomohou uplatnit zákonné nároky, předají potřebné informace a kontakty na příslušné úřady a instituce.

Kontaktní adresa:

Městský úřad Český Těšín, Odbor sociální, Oddělení sociálních věcí, Štefánikova 18/25, 737 01 Český Těšín

Úřední hodiny

Pondělí 8.00-17.30 hodin

Středa 8.00-16.30 hodin.

(v jiné dny po předchozí dohodě)

telefon: 553 035 720-728

www.tesin.cz

JANA RODÁKOVÁ, VEDOUcí ODDĚLENÍ SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Łostrewka z powyłamowanymi szczablami

Gorolgrassová skupina Blaf těší lidi svou tvorbou od 80. let minulého století a stále se drží těšínského nářečí. Lidé ji zřejmě stále nejvíce identifikují s písní Werkowy cug. Nedávno kapela vydala již své sedmé CD s názvem Obrozki, kde zazněl slavný song přeložený do angličtiny jako The Ironworks Train. Hovoříme s lídrem skupiny, současně autorem textů a houslistou, Tomášem Tománkem.

Jak jste přišel k nářečí?

Těšínské nářečí jsem si nevybral já, ale moji rodiče, kteří mě počali a nechali mě se tady na Těšínsku narodit, vyrůstat a žít, za což jim jsem na věky vděčný.

Proč nezpíváte česky anebo anglicky?

Začínali jsme v roce 1985 trénováním písniček Zelenáčů, Plavců, Fešáků a podobně. Když se nám naskytla možnost prvního vystoupení na veřejnosti, rozhodli jsme se, že každý napíšeme nějaké písničky.

Mně se jich podařilo udělat asi hned šest, a to ve slezském nářečí. A právě ony zabodovaly. A tak jsme se vydali tímto směrem.

Veřejnost o nás začala jevit zájem. Následovaly různé festivaly, koncerty, rozhlas, CD, dokonce videoklip a párkrát i televize. Kdyby Blaf zpíval česky, více posluchačů by nám to zřejmě přineslo, ale ztratili bychom se v mase. A tak jsme měli krásnou příležitost na sebe upozornit.

Ovšem více posluchačů by k vám možná přivedla tvorba v jazyce, který není lokálně omezen.

Naše originalita spočívá právě v tom, že jsme jediná kapela na světě zpívající country ve slezském nářečí. Na jednu stranu jsme populární pouze v regionu od Mostů u Jablunkova po Ostravu, kde jsme srozumitelní. V Čechách totiž údajně zpíváme polsky a v Polsku zase česky. Ale díky internetu a našincům roztroušeným po zeměkouli se naše hudba poslouchá například

i v Rusku, Americe nebo Austrálii, čemuž se ohromně těšíme a nehodláme měnit směr.

Největším úspěchem kapely je asi to, že to už táhneme třicátým třetím rokem a máme v úmyslu jet dál. Budeme se nadále držet svého kopytu a zůstaneme u nářečí.

Moje maminka se po nashymu domluvila v Paříži. Měl jste podobný zážitek?

Na vojně jsme v přijímači byli seřazení podle velikosti a pochodovali s nějakým vojínem vedle sebe beze slov, protože nebyl čas si ani

promluvit. Najednou z něj po dvou týdnech pakárny a pochodování vypadlo: „Kuuu, už mám tego došć!“ Tak jsem já, Jablunkovan, našel rodáka z Vendryně, se kterým jsem prožil útrapy vojny.

Máte nějaké oblíbené slovo nebo rčení?

Pěkné slovo je „zgrabny“. Svým způsobem nepřeložitelné do češtiny. Super jazykolam je: łostrewka z powyłamowanymi szczablami. To dá napoprve i málokterý „ponaszimunista“.

DOROTA HAVLÍKOVÁ

FOTO | ARCHIV KAPELY

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

Zwierzyniec książąt cieszyńskich

Proč se jmenuje část Chotěbuze Podobora, jaké exotické tvory záviděl olomoucký biskup Václavovi III. Adamovi Těšínskému a jaká zvířata dostal tento kníže jako svatební dar? Přetiskujeme jeden z textů zveřejněných na blogu Principatus Teschinensis nazvaný Zvěřinec těšínských knížat.

Zvierzęta towarzyszyły człowiekowi od wieków. Jedne były wiernymi przyjaciółmi, inne z kolei hodowano wyłącznie z powodu mięsa, skór czy futer. Nie inaczej było na dworze książąt cieszyńskich.

W XVI wieku książę cieszyński Wacław III Adam postanowił założyć książęcą zagrodę niedaleko Cieszy-na, gdzie hodowano by rozliczne gatunki zwierząt. Choć dziś książęcej zagrody już nie ma, to przetrwała nazwa – Podobora/Zwierzyniec, kojarzona bardziej z wczesnośredniowiecznym grodem – Starym Cieszyнем, aniżeli zagrodą dla zwierząt księcia cieszyńskiego.

Najważniejszymi zwierzętami na dworze Piastów cieszyńskich były konie i psy. Konie dzielono na dwa rodzaje – wykorzystywane do ciągnięcia powozów książęcych i te, na których jeżdżono. Wiadomo, że Wacław III Adam był księciem wy-

brednym, jeżeli chodziło o te zwierzęta. Konie świadczyły o wysokim statusie majątkowym księcia i jego aspiracjach, toteż kiedy jechał w 1553 roku do Krakowa na ślub króla polskiego Zygmunta II Augusta i Katarzyny Habsburżanki, kazał zakupić konie najwyższej klasy, by móc olśnić mieszkańców Krakowa dostojnictwem i bogactwem swego orszaku.

W XVI wieku zaczęto sprowadzać do Księstwa Cieszyńskiego konie z Europy Zachodniej, szczególnie zaś hiszpańskie i arabskie. W 1567 roku podczas jednej z wizyt u swojego wuja Wratysława z Pernstetna książę Fryderyk Kazimierz (syn Wacława III Adama z pierwszego małżeństwa) upatrzył sobie jednego takiego konia, o którego później wielokrotnie się upominał w listach. Niestety nie zachowała się do naszych czasów wzmianka o tym, czy wuj подарował swemu siostrzeńcowi owego konia.

Książęta cieszyńscy zazwyczaj kupowali konie w Królestwie Polskim (które w Europie Środkowej słynęło z dobrej klasy koni przystosowanych do naszych warunków klimatycznych). Przeważają jednak dokumenty kancelarii zamkowej mówiące o przyjmowaniu koni jako darów od innych rodów szlacheckich.

Kolejnymi ulubieńcami cieszyńskich książąt były psy, a dokładnie charty,

które sprowadzano przede wszystkim z Anglii i Rosji. O tym, że Wacław III Adam kochał te zwierzęta, świadczy między innymi list, w którym zatroskany książę pisze o ucieczce jednego z psów. Dosłownie zwraca się z pytaniem do innego szlachcica Puty z Ludanicy, czy ów pies został może odnaleziony w pobliżu jego majątków.

Psy były idealnym prezentem w XVI wieku. Zachowała się informacja, że Henryk Starszy ze Śwamberka przysłał Wacławowi III Adamowi w prezencie charta i charcicę. W roku 1554 książę cieszyński wysłał austriackiej szlachciance dwa szczenięta.

W podmiejskim zwierzyncu książęciem trzymano również dzięki ptactwo, które było pomocne podczas polowań – ulubionego hobby ostatnich Piastów cieszyńskich. Tre-sowano tutaj jastrzębie, sokoły czy kanie. Książęce oczy cieszyły jednak ptaki egzotyczne takie jak papugi, pawie czy gołębie holenderskie.

Bogactwa gatunków zwierząt hodowanych przez książęta cieszyńskie zazdrościł nawet biskup ołomuniecki Wilhelm Prusinowsky von Wiczkov, który na wzór Cieszy-na postanowił założyć podobny zwierzyniec w swoim pałacu arcybiskupim w Ołomuńcu. W 1567 roku odwiedził on Wacława III Adama, który pochwalił się swoją hodowlą. Biskup pisał póź-

niej w korespondencji, że nie może wyjść z podziwu dla zwierzynca księcia cieszyńskiego, gdzie znajdowały się przepiękne jelenie, daniela, sarny, łosie, tury, renifery, a nawet żyrafa (!). Zakładając swój zwierzyniec, biskup prosił księcia, żeby ten подарował mu kilka swoich zwierząt.

Książęcy zwierzyniec spełniał trzy funkcje. Pierwszą i najważniejszą była funkcja reprezentacyjna. Ilość i różnorodność posiadanych gatunków zwierząt świadczyła bowiem o wysokim statusie książąt cieszyńskich, toteż bardzo chętnie chwalono się zwierzyncem przed gośćmi. Druga wiązała się z zaspokojeniem różnych fanaberii i kaprysów książąt. To właśnie dlatego w zwierzyncu pojawiały się zwierzęta egzotyczne. Ostatnia funkcja była bardzo praktyczna. Otóż w jednej z części zwierzynca hodowano zwierzęta przeznaczone na stół książęcy.

Choć dziś nad Kocobędzem dominuje zrekonstruowane grodzisko wczesnośredniowieczne, to warto pamiętać, że nazwa Podobora/Zwierzyniec, wiąże się z zagrodą dla książęcych zwierząt, która była chlubą księcia Wacława III Adama i jego dworu.

PRINCIPATUS TESCHINENSIS.

BLOGSPOT.COM, LISTOPADA 24, 2017

Jak probíhal únor 1948 ve městě nad Olzou

[illegible][illegible]

Dne 25. února si připomínáme 70 let od tzv. Vítězného února, kdy došlo k převzetí moci Komunistickou stranou Československa (dále jen KSČ). Tímto státním převratem, který zlikvidoval parlamentní demokratický systém, byla nastolena komunistická diktatura a Československo se začlenilo do sovětského mocenského bloku.

Únorové události roku 1948 se odehrávaly od 13. do 25. února. Podáním demise ministrů demokraticky orientovaných stran 20. února a jejím přijetím prezidentem Benešem započala politická krize. Komunisté v Československu definitivně převzali politickou moc.

Zvláštností převratu v Československu, ve srovnání s obdobnými procesy v jiných státech východní Evropy, byla skutečnost, že proběhl za podpory velké části obyvatelstva. Dalším výrazným specifikem byla výrazná orientace zahraniční politiky všech stran sdružených v Národní frontě na Sovětský svaz.

Vedení Těšína bylo prodemokratické

Politika KSČ v Českém Těšíně se začala důsledně uplatňovat v plné šíři rovněž až po únoru 1948. V poválečných letech ovládali Místní národní výbor (dále jen MNV) v Českém Těšíně představitelé lidové strany a národních socialistů, účast KSČ byla na správě města omezována. Komunistická strana kritizovala politiku MNV a snažila se o „správnou politickou a národnostní orientaci města“. Definovala nejdůležitější politické úkoly, a to spolupráci Čechů a Poláků, potrestání Němců – zrádců a kolaborantů, označení a odsouzení povalečů a ocenění zásluh Rudé armády na osvobození. KSČ, posílena v roce 1947 zvyšujícím se počtem komunistů v závodních organizacích ve městě, se stala po únoru 1948 vůdčí složkou v klíčových orgánech Českého Těšina a svůj program začala důsledně realizovat. Rovněž byly prováděny personální čistky v podnicích a úřadech.

Hutníci a železničáři protestovali

V období po únoru 1948 přijímala většina obyvatel na Těšínsku nástup nového režimu pasivně a nedocházelo zde k projevům masového odporu. Přesto i zde proběhla ojedinělá protirežimní

vystoupení politického charakteru i opakující se menší sociální nepokoje. Odehrávaly se mj. již v létě 1948 a znovu v roce 1951 v Třineckých železárnách, kde protestovali zdejší zaměstnanci proti snižování životní úrovně. Vlna odporu se zvedla po zavedení měnové reformy v roce 1953, kdy 3. června demonstrovali především zaměstnanci Bohumínských železáren a železničáři na bohumínském náměstí. Byli rozehnáni po zásahu vojenských jednotek.

Oběti politických čistek

Z Těšínska pocházelo také několik obětí celostátních politických procesů z konce 40. a počátku 50. let. Dne 18. července 1949 byl vykonán rozsudek smrti nad kapitánem Karlem Sabelou (nar. 12. prosince 1917 v Českém Těšíně). Byl odsouzen spolu s dalšími obviněnými za účast v údajné „... přípravě protikomunistického vojenského povstání...“. V roce 1950 byla obviněna tzv. Skupina Beskyd 2. Za přípravu velezrady byli tehdy obžalováni zejména úředníci a bývalí podnikatelé. Za vedoucího akce byl označen poštovní zřízenec Emil Pěgřimek z Lazů na Karvinsku, který měl údajně připravovat povstání a pomáhat při ilegálním přechodu hranic. Byl odsouzen 27. července 1950 na doživotí.

Důlní inženýři dostali doživotí

Velký vykonstruovaný politický proces souvisel s důlními katastrofami na karvinských dolech OKR – Doubrava (1949) a Barbora (1951). Za původce těchto důlních výbuchů byli označeni důlní inženýři, jenž byli odsouzeni po odvolání na doživotí, a důlní technici pak k dlouholetému odnětí svobody.

Na počátku 50. let 20. století probíhalo také pronásledování lidí pro jejich třídní původ, resp.

... ohrožující lidově demokratické zřízení...“ V důsledku politiky KSČ bylo Těšínsko spolu s Ostravskem oblastí, kde byl v rozsáhlé míře budován a rozvíjen průmysl. Oblast nejvýznamnějšího hutního a důlního průmyslu v republice se podřizovala neúměrným plánům ekonomického rozvoje.

Od konce komunistického režimu uběhlo téměř třicet let. Hodnocení více než čtyřicetiletého období režimu, jenž ovlivnil všechny oblasti života od politického, ekonomického, společenského či náboženského, není bezproblémové a je mnohdy vnímáno z perspektivy osobních zkušeností a prožitků, ať již negativních, či pozitivních. Skutečnosti však zůstává, že se doba komunistické totality výrazným způsobem odrazila na stavu celé společnosti.

Nejen z tohoto důvodu, ale i z nutnosti poučení se z vlastní minulosti je důležité si události naší historie připomínat a zamýšlet se nad nimi, neboť jsou pro nás zdrojem motivace pro naše soudobé počínání.

ILONA PAVELKOVÁ

Použitá literatura:

GROBELNÝ, Andělín – ČEPELÁK, Bohumil (edd.):
Český Těšín. 50 let městem. Studie a materiály
k minulosti a výstavbě města. Ostrava 1973, s. 106.

PAVELČÍKOVÁ, Nina: *Těšínsko v osidlech totalitárního režimu (1945–1968)*. In: *Český Těšín 1920–1989. Válečné a poválečné osudy města*. Opava 2011, s. 76–93.

JANÁK, Dušan – PROKOP, Radim – KROL, Jiří: Základní rysy vývoje československého Těšínska po roce 1945. In: *Nástin dějin Těšínska*. Ostrava – Praha 1992, s. 118–152.

LIDOVÉ NOVINY 15. 6. 1948. NOVÁ SVOBODA 22. 2. 1948.

NOVÉ SLOVO 20. 2. 1948, REPRO | TĚŠÍNSKÉ LISTY

Krise československé vlády vyvrcholila v pátek

Demise ministrů tří stran

Ministři čs. strany národně socialistické, čs. strany lidové a slovenské strany demokratické požádali
presidenta republiky, aby je zprostil jejich ministerských úřadů

Praha, 20. února. — Dnes dopoledne se měla sejít vláda k mimořádné schůzi. Poněvadž nebyla provedena bezpečnostní opatření, usnesená vládou 13. února, vláda se nešla. Tím vyvrcholila krize v naší vládě a ministři tří stran z toho dopoledne vyvodili důsledky: požádali presidenta republiky dr. Edy. Beneše, aby je zprostil úřadů. Byli to ministři čs. strany národně socialistické, lidové a slovenských demokratů. Předsednictvo čs. sociální demokracie nemalo schůzi dopoledne, na které nedospělo k výsledku, a koná další schůzi večer. Do uzavírky listu rozhodnutí nedošlo.

Oblíbený ředitel byl označen za škůdce slezského lidu

Únorový převrat v roce 1948 poznamenal i osud pedagoga Františka Lupka (1894-1973), který byl toho času ředitelem dívčí měšťanské školy v Mechové ulici (dnes Masarykova základní škola na Komenského ulici) a rovněž členem okresního vedení České strany národně sociální, do níž patřila mimo jiné i dr. Milada Horáková.

Pocházel z velmi skromných poměrů ze Zlaté Olešnice v podhůří Jizerských hor, kde začal učit. Po skončení I. světové války, v níž bojoval, byl služebně poslán na Těšínsko. V únoru 1948 za sebou měl již 14 let úspěšného vedení měšťanské školy v Hnojníku (1924–1938), kde se zasadil o výstavbu dlouho po-

třebné školní budovy (1929), zřízení školního hřiště a vzorné zahrady. Na Těšínsku působil také v Dobré a Fryčovicích. Učil češtinu, zeměpis a dějepis. Byl zapáleným sokolem, vlastencem a ochotníkem. Po nástupu Reinharda Heydricha byl zatčen. Po skončení II. světové války se vrací na Těšínsko. Od roku 1945 působí v Českém Těšíně a pomáhá tu s obnovou škol, vyučování i se sociální pomocí rodinám žáků.

Ve svých pamětech na únor 1948 vzpomíná takto: „Únorové události přinesly mi odchod z Těšínska. Hned 26. února ráno byl jsem rozhodnutím akčního výboru školských pracovníků v Českém Těšíně s okamžitou platností zbaven funkce ředitele a do definitivního rozhodnutí zemské školní rady v Ostravě postaven mimo

V delegaci z Těšínska u prezidenta Edvarda Beneše, rok 1946 nebo 1947.

službu.“ S manželkou Emílií a synem Milanem se vrátili do rodného kraje, kde po mnoha peripetiích zakotvili v Tanvaldu. Zde se kromě pedagogické práce František Lupek věnoval také kulturnímu životu, ochotnickému divadlu a podílel se rovněž na založení hudebního festivalu Tanvaldské jaro, které se koná dodnes.

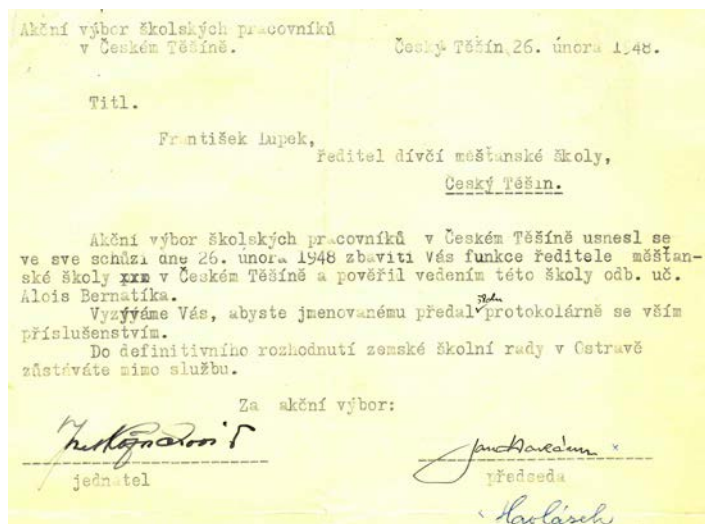
Celoživotní pedagogické úsilí Františka Lupka i jeho ženy bylo později oceněno čestnými uznáními za práci školní a kulturní. Získali je od tehdejších místních, okresních i krajských národních výborů a 27. března 1958 byl Františku Lupkovi udělen vládou Československé republiky titul Zasloužilý učitel „za vynikající úspěchy ve výchově a vyučování mládeže“.

„Tato vysoká uznání práce na konci školní služby potěšila, posílila a přispěla k zahojení starších ran, jež život v těžké době, kterou jsme všichni prošli, zasadil,“ vzpomínal v roce 1958, kdy odcházel

na odpočinek, František Lupek. „Tvrdá zkušenost z mládí vydala nekrásnější plody. Vždyť sám majitel zámku v Hnojníku, kde škola měla po mnoho roků umístěny dvě učebny, baron Bees, charakterisoval Františka Lupka jako skutečného gentlemana. Byl mimořádně schopným organizátorem a sám neúnavným pracovníkem ve škole i mimo ni, který dovedl svým příkladem strhnouti své spolupracovníky. To mohu myslím nejlépe posouditi já, který jsem dobře znal ty obtížné poměry. Lupek nepřestal intenzivně pracovat ani potom, když stala se mu v roce 1948 těžká křivda. Kdy hanebně označen za škůdce slezského lidu musel Těšínsko opustiti. Nezadržel a s chutí pustil se na novém pracovišti do další práce pro školu a spoluobčany,“ napsal v roce 1968 inspektor státních škol na Těšínsku Valentin Valeček.

IVA LUPKOVÁ

SCAN A FOTO | ARCHIV RODINY LUPKOVÝ

Odvolání, kterým byl František Lupek s okamžitou platností zbaven ředitelské funkce jen den po 25. únoru 1948.

Karel Sabela, zavražděný nositel mnoha vyznamenání

Narozen 12. 12. 1917 v Těšíně, absolvoval české gymnázium, maturoval v červnu 1938, poté nastoupil vojenskou prezenční službu. Do jeho života zasáhla mnichovská pohroma, rozpad Československa a okupace českých zemí.

Po demobilizaci sloužil krátce u pracovních jednotek ve Frýdlantu nad Ostravicí. Ilegálně odjel přes Krakov a Gdyni do Francie, odtud do Alžírsku, kde sloužil u cizinecké legie až do září 1939, kdy byla v Agde utvořena jednotka čsl. zahraniční armády. Prodělal těžké ústupové boje na Marně, po pádu Francie odjel do Anglie. Tam se podílel na válečných akcích ve Velké Británii i ve francouzských koloniích, se

svou tankovou jednotkou se vylodil za invaze do Francie, kde úspěšně bojoval mj. proti německé armádě obklíčené v Dunquerque. Za své zásluhy a chrabrost získal celkem devět vyznamenání, mezi nimi i Čsl. válečný kříž a La Croix de Guerre od vlády Francouzské republiky.

Po šesti letech strádání, nebezpečí a bojů se dal do služeb nově budované armády jako důstojník z povolání. Pro komunisty byl však jako „Západák“ štábní kapitán Karel Sabela nepřijatelný, byl šikanován, překládán. Stal se aktivním členem skupiny, která připravovala protistátní puč. Skupina se necítila povinná dodržet přísahu Klementu Gottwaldovi, protože přísahal Masarykově republice. Spiknutí bylo prozrazeno, Sabela

a dalších 14 mužů bylo mučeno v neblaze proslulém „domečku“ na Hradčanech. Státní soud odsoudil pět mužů k trestu smrti, 8 na doživotí a 2 na 25 let těžkého žaláře. Zatčena byla i Sabelova manželka Milada.

Sabela i na popravišti opakoval slova, která již řekl soudcům: „Odsoudila nás lůza, která se domohla násilím moci, a v mezích zákonů, které si sama dala, loupí, krade a vraždí.“

V mezipatře budovy československého gymnázia se nachází pamětní desky s nápisem: „Za svobodu položili život ... čest jejich památce!“ mezi jmény najdeme text: „Karel Sabela popraven v roce 1949“.

WWW.TESIN.CZ

FOTO | ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ

Stavební vývoj Českého Těšína do roku 1939 (31. část)

Stavba č. 27

Dům Josefa Bernatzika

V místě, kde se dnes nachází školní budova Obchodní akademie, stála do roku 1923 přízemní dřevěná chalupa. Byla to jedna z posledních tohoto typu budov v centru města, která ještě v první polovině 19. století nebyla ničím neobvyklým a zároveň vypovídala o venkovním, nikoliv městském, rázu těšínského předměstí Kamenec.

Do domu se sedlovou střechou pokrytou asfaltovou lepenkou se vcházelo ze strany Masarykových sadů, jelikož v době jejího vzniku ulice Sokola-Tůmy ještě neexistovala. Tento dům byl postaven před rokem 1780, což dokládá záznam v pozemkové knize. Uvádí se v ní prodej chalupy se zahradou patřící vdově po Waczlawu Tomanczkovi. Novým vlastníkem se stal Jan Lucza (Lucha) a po jeho smrti manželka Johanna, která v roce 1802 prodala usedlost Josepu Fiderovi. V roce 1810 proběhla další vlastnická změna, kdy se novým majitelem stal Peter Rigoli. V držení rodiny Rigoliových byl tento dům do roku 1849, kdy jej odkoupil Carl Nunn.

Dle katastrální mapy Kamence z roku 1836 víme, že se usedlost s číslem BP (Bau Parzelle – stavební parcela) 28 skládala pouze z jednoho objektu, kolem kterého se rozkládala zahrada obehnaná dřevěným plotem. Objekt nesl konskripční číslo 27 a dvě orientační čísla přidělená v roce 1892 – pro Hasnerovu ulici č. 12 a pro alej arcivévod Albrechta č. 21. Dle Všeobecného adresáře z roku 1874 se dalším majitelem stal Anton Werlik, který pocházel z významné těšínské puškařské rodiny. Po jeho smrti usedlost zakoupil kontrolor Těšínské komory Josef Bernatzik, který ji v roce 1898 prodal městu za 10 tisíc florénů. Nové bydliště si našel v domě pekaře Josefa Czudka na tehdejší Berggasse 14 (nyní ul. Góna v Těšíně). Vedení města se rozhodlo pro koupi objektu za účelem zbourání domu a výstavby dvojité měšťanské školy (viz Stavební vývoj, 30. část), avšak k realizaci tohoto záměru nedošlo. Místo toho se zde od roku 1899 nacházela školní družina (kinderhort), která byla součástí obecné školy.

Vedoucím odloučeného pracoviště byl Leopold Bilowitzki.

Stavba č. 62/11

Dům Johanna Franka

Po výstavbě v roce 1882 nyníější ulice Sokola-Tůmy zůstala část městského pozemku nevyužita. Jednalo se o stavební parcelu na rohu ulic Sokola-Tůmy a Viaduktové, kterou se vedení města rozhodlo v roce 1892 odprodat těšínskému staviteli Johannu Frankovi. Ten parcelu důmyslně rozdělil na sedm menších se záměrem je postupně zastavět. Již v následujícím roce vystavěl na jedné z nich svůj první činžovní dům, do kterého se rázem přestěhoval z pronajatého bytu na Hlavní třídě 92/10. Nové stavení obdrželo konskripční číslo 84 a orientační číslo 11. Hospodářská budova z téhož roku, která stojí dodnes v nádvoří, obdržela konskripční číslo 210. V roce 1911 se Johann Frank rozhodl dům prodat Karolině Rudolf a přestěhovat se do sousedního, čerstvě zkolaudovaného domu s orientačním číslem 60/7. V meziválečném období dům vlastnila Karola Rudolf společně s Marií Hetschko.

Stavba č. 61/9

Dům Albrechta Rudolfa

Stavitel Johann Frank nezáhlé a postupně realizoval svůj dalekosáhlý plán. V roce 1895 přistavěl další činžovní budovu, která obdržela konskripční číslo 86 a orientační číslo 9. Nicméně majitelem byl pouze krátce, jelikož jeho záměrem bylo dům prodat, nebo alespoň pronajímat. A tak o dva roky později se

Současný pohled na dům Johanna Franka.

FOTO | CZESŁAW KRAINA

Situační plán z roku 1893. Pod číslem 27 je vidět dnes již neexistující dům Josefa Bernatzika.

REPRO | ŠLÁSKA BIBLIOTEKA CYFROW

Pohled z prostoru nyníjšího školního nádvoří na dům Josefa Bernatzika, vlevo zadní průčelí ZUŠ Pavla Kalety. Kolem roku 1910.

FOTO | SOUKROMÁ SBÍRKA CZESŁAWA KRAINY

Současný pohled na dům Albrechta Rudolfa.

FOTO | CZESŁAW KRAINA

Současný pohled na dům Abrahama Klippery.

FOTO | CZESŁAW KRAINA

Prodejní dům rodiny Pumperlových. Kolem roku 1970.

FOTO | SOUKROMÁ SBÍRKA ARNOŠTA ORELA

novým vlastníkem stal účetní Těšínské komory Albrecht Rudolf – manžel Karoly (od roku 1911 majitelka sousedního domu 62/11), který dům odkoupil za 15,5 tisíce florénů. Kolem roku 1930 byl dům prodán inženýrovi a geometrovi Adolfu Roztomilému a jeho manželce Gisele, kteří pocházeli z Prostějova a doposud si pronajímali byt v domě na Hlavní třídě 109/22. V období 1. republiky se zde kromě soukromých bytů nacházela i kancelář pojišťovacího jednatelství s názvem „Elbe“, jehož zástupcem byl Oskar Seemann.

Stavba č. 60/7

Dům Abrahama Klippery

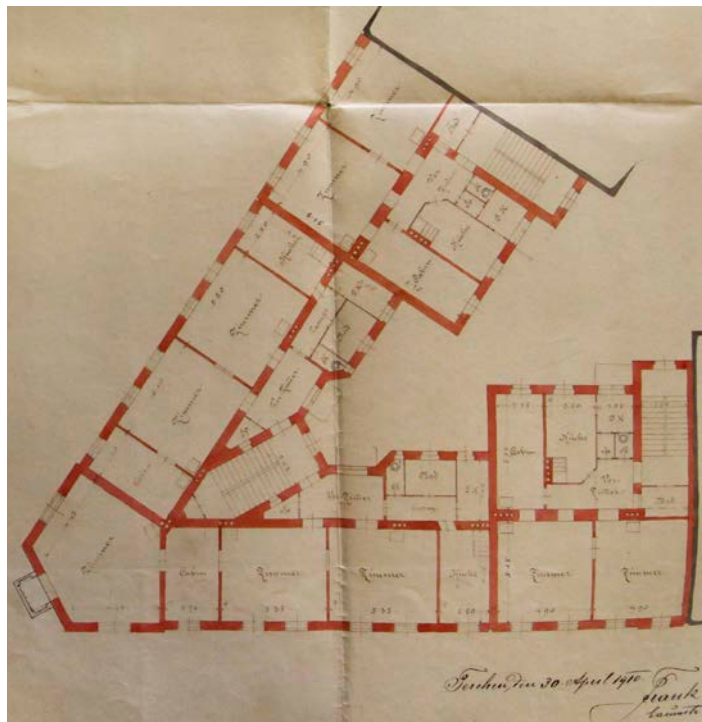
Před rokem 1900 stavitel Johann Frank přistoupil k výstavbě dalších činžovních domů, a to na parcelách situovaných podél Viaduktové ulice 58/6 a 57/8. V první polovině roku 1910 připravil poslední, ale zato vskutku ambiciózní projekt, jehož cílem bylo zastavět poslední stavební parcelu na rohu nynějších ulic Sokola-Tůmy a Viaduktová. Návrh počítal se třemi objekty, avšak investiční náklady byly až příliš vysoké. Proto se z původního projektu dočkaly realizace pouze dva. Nyní se jedná o budovy na ulicích Viaduktové 59/4 a Sokola-Tůmy 60/7, které

jsou zrcadlené, a tudíž totožné. Rovněž průčelí vyhotovené z lícovaných cihel je identické. Tyto domy byly postaveny v roce 1911. Budově na Hasnerově ulici bylo přiděleno konskripční číslo 213 a orientační číslo 7. Prvním majitelem byl sám stavitel, nicméně na počátku 20. let 20. století si Johann Frank s manželkou Karolinou postavili rodinný domeček na Königerově ulici (dnes Mánesova), načež činžovní dům prodali Josefovi a Abrahamovi Klipperovým, jež byli židovské víry.

Stavba č. 1183/5 Prodejní dům Matyldy Pumperla

V roce 1923 dcera řezníka Franciszka Kałuzy z Bobrku (od roku 1932 je vesnice Bobrek součástí města Těšína) Matylda, vdaná za Edwarda Pumperlu, koupila od stavitele Johanna Franka poslední nezastavěný pozemek na nároží Hasnerovy a Viaduktové ulice. Cílem manželů Pumperlových bylo vystavět provizorní prodejnu se smíšeným zbožím.

V té době Pumperlovi bydleli v sousedním domě (Viaduktová 59/4), avšak před 1. světovou válkou vlastnili a zároveň vedli obdobný obchod v domě na Oberring 2 (nyní Górny Rynek v Těšíně). Koncem roku 1923 architekt a stavitel Eugen Fulda připravil projekt prodejny, nicméně technická sekce Stavebního úřadu podala návrh: „Stavba může být povolena i jako provizorní za podmínkou, že bude průčelí vkusně provedeno.“ Snad z tohoto důvodu byl připraven druhý projekční návrh, za který byl zodpovědný architekt Eduard David. Stavební práce, které zastřešila firma Eugena Fuldy, proběhly v roce 1924. Novému objektu bylo přiděleno konskripční číslo 235 a dvě orientační čísla. Pro tehdejší Hasnerovu ulici

Návrh nerealizovaného projektu z roku 1910 se zástavbou nároží ulic Sokola-Tůmy a Viaduktové.

REPRO | STAVEBNÍ ARCHIV MĚSTA

č. 5, zatímco pro ulici Viaduktovou č. 2.

Budova byla navržena tak, aby mohla pojmout až šest obchodních subjektů. Proto kromě vlastního obchodu Pumperlových se zde nacházely kupříkladu: papírnictví Anny Ruff, rámování obrazů Emanuela Berky, náhradní autodily a prodej kol Rudolfa Tomanka, potraviny Rudolfa Urbaniece nebo cukrovinky Ewy Niemiec.

Závěrem je třeba dodat, že provizorní prodejna rodiny Pumperlových je dnes jediná, která přetrvala do dnešních dnů, a je tudíž němým svědkem výstavby města z první poloviny 20. let, kdy bylo vybudováno víc než pár desítek tohoto typu objektů. Příčinu a zároveň nutnost této výstavby je třeba hledat ve velmi tíživé situaci, jaká nastala v okamžiku rozdělení města mezi dva státy. Souběžně s rozpůlením Těšína došlo i k přetr-

žení původních obchodních vazeb. A jelikož většina obchodů se nacházela v pravobřežní části města, která po roce 1920 zůstala za státní hranicí, bylo potřeba vytvořit zcela novou obchodní síť pro její protějšek. Pouze z tohoto důvodu vedení města udělovalo stavební povolení pro tyto nevzhledné a provizorní objekty, jež měly být v průběhu několika let nahrazeny plnohodnotnými domy.

Avšak ne všem se tento způsob výstavby zamlouval. V roce 1924 na zasedání zastupitelstva města proběhla oživená diskuse, kde někteří její členové protestovali proti nadměrnému počtu tzv. budek. Jeden z členů se dokonce vyjádřil tím způsobem, že město začíná připomínat cikánskou vesnici. Nakonec bylo usneseno, že další stavební povolení bude zohledňovat nejenom stavební odbor, ale rovněž zastupitelstvo města.

CZEŚŁAW KRAINA

Autorizační razítko a podpis Adolfa Roztomilého.

REPRO | STAVEBNÍ ARCHIV MĚSTA

Reklama z roku 1924, kdy byl otevřen obchod s koloniálním zbožím Edwarda Pumperly.

REPRO | ŚLĄSKA BIBLIOTEKA CYFROWA

Lidé stále více spolupracují se strážníky

O 322 zásahů více provedli vloni českotěšínské strážníky (celkem to bylo 2476 zákroků, v roce 2016 - 2154). Důvodem je větší spolupráce s Policií České republiky i občany, stejně jako lepší systém administrativního přestupků.

„Pozitivně kvituji fakt, že se na nás stále častěji obracují občané, které vyzýváme k tomu, aby nebyli lhostejní a oznamovali nám podezřelé věci, kterých jsou svědky. Před časem jsme vybavili strážníky chytrými telefony se zavedeným systémem VERA. Ten nabízí okamžitý přístup „z chodníku“ do lokálních registrů organizací a obyvatel. Přináší snadný záznam události, které byly během služby zjištěny nebo které byly oznámeny. Automatizuje evidenci, ale také pomáhá strážníkovi v rozhodnutí, jak přestupek řešit, protože lehce zjistí, zda občan porušil nějaké předpisy poprvé nebo opakovaně. Systém zvýšil i bezpečí strážníků, protože ze systému poznají, zda byla daná osoba v minulém řešení agresivní,“ uvedl ředitel Městské policie Český Těšín Petr Chroboczek s tím, že více zásahů znamená i bezpečnější město. Zdůraznil, že statistiky ukazují Český Těšín ve srovnání s jinými městy na Karvinsku jako velmi bezpečný.

Nejvíce intervencí strážníci loni zahájili na popud lidí - 1681 (o rok dříve 1614), na žádost Policie ČR zasahovali mnohem častěji než o rok dříve - 416krát (o rok dříve 177), 341 (o rok dříve 332) výjezdů se uskutečnilo na základě poplachových zařízení a 38 (o rok dříve 32) případů řešili na základě monitorování kamerového systému.

Spolupráce se zdravotníky

Na záchytku odvezli 21 (o rok dříve 35) osob, do zdravotních zařízení 78. Městští policisté loni spěchali k lidem po kolapsec způsobených cukrovkou nebo epileptickým záchvatem. Strážník si na pěší patrole všiml u evangelického kostela Na Nivách staršího muže, který měl problémy s chůzí. Muž ve věku 70 let uvedl, že se mu udělalo nevolno a velmi jej začaly bolet nohy. Strážník přivolal záchranku a už v sanitě se stav seniora začal zhoršovat.

Býčci, ale i ježek nebo dravci

Strážníci během pochůzek našli a odnesli 28 použitých jehel. Odchytili více zvířat - 161 (o rok dříve 114), většinou šlo o psy a kočky, ale strážníci se postarali i o hospodářská zvířata - dva býčky, kteří pochodovali k hřbitovu, dále zraněné dravce - krahujce, sovu nebo poštolku, ale i malého ježka, který by

Cyklistům věnují strážníci městské policie velkou pozornost.

FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

nepřežil zimu, nebo ptáčata vypadlá z hnízda.

Zadrželi muže se zbraní

Městská policie také provedla řadu preventivních akcí, mimo jiné kontrolovala bezpečnost dopravy, osoby bez přístřeší, zneužívání sociálních dávek či záškoláctví. Zadržela dvě osoby v celostátním pátrání a pět hledaných osob, 22 podezřelých ze spáchání trestného činu a dva řidiče pod vlivem alkoholu. V jednom z obchodů zadržela muže, který ohrožoval klienty zbraní. Dvacet-

krát zasahovala proti podomním prodejčům.

V roce 2017 bylo na území města Český Těšín zjištěno méně přestupků - celkem 3287 (pro srovnání v roce 2016 jich bylo 3347, v roce 2015 - 3905, v roce 2013 - 3372). Nejčastěji to byly přestupky v dopravě - nesprávné parkování a překročení rychlosti. Strážníci pokutovali 118 případů konzumace alkoholu na nedovolených místech, 51 prostitutek nebo jejich klienty, 42 prohrěšků pejskařů, 47 pokusů o nabízení sexuálních služeb. **DOROTA HAVLÍKOVÁ**

Preventivní programy myslí na všechny – děti, dospělí i seniory

Všechny vyspělé státy si zvláště v dnešní době uvědomují nutnost prevence jako prostředku pozitivního působení na veřejnost. Proto ani v uplynulém roce na tuto oblast nezapomněla Městská policie Český Těšín.

Cílem je nabídnout preventivní programy nejen pro děti ve školách a školách, ale oslovit i naše seniory a širokou veřejnost.

DĚTI

Besedy pro mateřské školy

Pravidelně docházíme do mateřských škol, kam přicházíme za dětmi s nejrůznějšími tématy. Jelikož děti v tomto věku ještě nedokážou dlouho udržet svoji pozornost, je nutné prevenci pojmout hravou formou, přizpůsobenou úrovni předškolních dětí. Děti se na besedách mohou seznámit s uniformou, ale i se základními pravidly pohybu

na silnici, nebo naučit se, jak se mají správně chovat k neznámým osobám, ale i pejskům.

Besedy ve školách

Dětem v tomto věku je třeba věnovat nemalou pozornost. Pozitivní je, že přednášky bývají dětmi velmi dobře přijímány a rády se zapojují do připravených her, ale také do diskuse. Pomocí názorných příkladů si tak mohou vyzkoušet různé situace, ve kterých se mohou samy ocitnout.

Za uplynulý rok jsme navštívili opakovaně s různými tématy celkem 100 tříd prvního stupně základních škol a proškoliili kolem 2200 žáků v oblasti dopravní výchovy, sebeobchran, šikany a kyberšikany nebo na mimořádné události. Novým bylo téma Právo a právní vědomí.

Cílem těchto besed je nejen působit preventivně a připravovat děti na všechna rizika dnešní doby, ale rovněž navázat přátelský vztah

mezi oběma stranami, aby se děti nebály oslovit strážníka v případě nějakého problému.

Výuka na dopravním hřišti

Žáci z třetích až pátých tříd pravidelně navštěvují dopravní hřiště. Tato výuka plynule navazuje na teoretickou část a děti si můžou své znalosti vyzkoušet přímo v praxi. Na dopravním hřišti se za uplynulý rok prostrídalo celkem 878 žáků.

Letos poprvé a hlavně zcela mimořádně navštívily dopravní hřiště i prvňáčci ze ZŠ Masarykova. Poprvé se tak mohli seznámit s dopravním hřištěm a vyzkoušet si tak na „vlastní kůži“, jak se správně chovat v silničním provozu jako chodec, nebo jako cyklista.

V rámci prevence jsme navštívili i některé družiny, a to především s tématem Osobního bezpečí. Celkem jsme se v nich setkali se 165 dětmi.

Další preventivní aktivity pro děti

Na vlastní kůži

Na vlastní kůži je název dopravně-výchovného projektu pro žáky devátých tříd ZŠ. Hned na začátku školního roku si v parku A. Sikory mohli na několika stanovištích vyzkoušet, že opilý nebo zdrogovaný člověk má velmi špatnou koordinaci a reaguje pomalu, jak se poskytuje první pomoc, mohli zkusit simu-

látor nehody, řízení motocyklu na trenažeru aj. Akci zorganizoval odbor dopravy městského úřadu za spolupráce městské policie a dalších organizací.

Zebra je můj kamarád

V červnu proběhla preventivní akce s názvem „Zebra je můj kamarád“, která byla zaměřena na správný pohyb v silničním provozu. Děti často zapomínají na to, že se za ně nikdo nerozhledne, a tím pádem se tak často dopouští této chyby, která je však může stát i život. To, že na přechodu stojí policista nebo jdou s rodiči, neznamená, že se nemusí rozhlížet.

Mezi další chyby patří přecházení mimo vozovku, špatným směrem, po špatné straně apod. Proto jsme je na jednotlivých přechodech na toto upozorňovali.

To je zákon, kámo

To je název návazného programu pro žáky druhého stupně, kteří navštívili tzv. Revolution Train v předchozím roce. Hned na začátku si žáci připomněli příběh z protidrogového vlaku. Následně byli rozděleni do skupinek odborníků, kteří měli za úkol společně řešit různé kriminální případy a odpovídat na různé závažné otázky, které se objevují v doprovodném filmu. Autorem projektu je Nadační fond Nové Česko. Návaznému programu ve školách předcházelo školení lektorů, které proběhlo v srpnu.

Za zdi karvinské věznice...

Loni mohli poprvé nahlédnout za zdi Věznice Karviná studenti Gymnázia Josefa Božka z Českého Těšína. Jednalo se o pilotní projekt v rámci doplnění výuky teorie práva. Za doprovodu dozorců, speciální pedagogky a vychovatelky získali mnoho nových informací o problematice vězeňství a životě vězňů. Součástí prohlídky věznice byla i názorná ukázka výzbroje a výstroje příslušníků eskortní směny. Prohlídka věznice byla zakonče-

na setkáním s ředitelem věznice Květoslavem Jordánem, se kterým se mohli setkat studenti gymnázia i přímo na půdě školy, kdy proběhla beseda na téma „Život za zdi věznice“.

SENIORŮ

Každý rok v prostorách Čitárny a kavárny Avion probíhá setkání s občany pod názvem Dobré ráno s městskou policií, kde strážníci hodnotí práci za uplynulý rok a následně formou debaty u kávy odpovídají na horlivé dotazy občanů, kterých je vždy hodně. Debaty se účastní i vedení města a pracovníci sociálních oddělení.

K našim starším spoluobčanům jsme v uplynulém roce přišli i s besedami. Účastníci byli informováni o připravované akci Senior Academy, mohli se dovědět, jak nenaletět podvodníkům, nebo byli informováni o aktuálním dění ve městě.

Senior Academy

Jednalo se o pilotní projekt, který byl určený pro seniory. Během 11 setkání se účastníci dověděli zajímavé informace z různých oblastí. Senior Academy navštívili lidé např. z Bílého kruhu bezpečí, hasiči, policisté a mnozí další. Seniori si ale také mohli během „studia“ otestovat svoji paměť.

VEŘEJNOST

Pro širokou veřejnost jsme připravili několik preventivně bezpečnostních akcí.

Kdo s koho

V březnu mohli občané města zhlédnout nebo se osobně setkat se smíšenou hlídkou policisty a strážníka. V rámci preventivní kampaně Policie ČR „Kdo s koho“ tato hlídka navštívila všechny supermarkety a informovala zákazníky o způsobech bezpečného nakupování. Dále byli nakupující upozorněni na rizikové situace, kterých pachatelé využívají ke krádežím, a následně jim byl předán informační leták.

Akce Jehla

V dubnu jsme se zapojili do celostátní akce Jehla, kdy se strážníci z 32 měst České republiky s přícházejícím jarem pokusili vyčistit svá města od nebezpečného infekčního materiálu po narkomanech.

Strážníci vybavení ochrannými rukavicemi a pinzetami nachodili dohromady kolem 65 kilometrů, pročešovali terén důkladně, našli 22 kusů jehel a 4 použité lafy na „kouření“ marihuany. Jedna jehla byla nalezena na hřišti na nábreží, další u základní školy. Nejhorší byla situace na sídlišti Svibice. Českotěšínská strážníci se do celostátní akce zapojili poprvé, ale již v minulosti během pochůzkové činnosti i v tomto ohledu „čistili“ parky a dětská hřiště. Loni takto našli 23 stříkaček na 22 místech.

Mini den s IZS

V květnu se za spolupráce DDM a MP Český Těšín uskutečnil tzv. Mini den s Integrovaným záchranným systémem. K vidění byly uniformy, výstroj a vybavení Policie ČR, Městské policie Český Těšín, Vězeňské služby ČR, Českého červeného kříže a hasičů. Zájemci mohli nahlédnout do vozidel všech složek a seznámit se z jejich prací. Akce se zúčastnilo zhruba 100 dětí a rodičů.

Na kole jen s přilbou

Město Český Těšín se již po páté v letošním roce aktivně zapojilo do preventivního projektu s názvem „Na kole jen s přilbou“, na kterém spolupracuje obecně prospěšná společnost Bezpečně na silnicích s Horskou službou ČR a dalšími partnery. Smyslem není ukládat pokuty méně vzorným cyklistům, ale pouze poskytnout rady, jak mít například správně vybavené kolo. V rámci projektu strážníci kontrolovali tedy nejenom povinnou výbavu kola, ale zejména nošení přilby u dětí, která je dle zákona do 18 let povinná.

Celkem jsme tak oslovili 180 malých i velkých cyklistů. Všichni

obdrželi drobné dárky v podobě informačních letáčků, důležitých telefonních čísel, map Beskyd a reflexních pásků. Vzhledem k tomu, že o tuto preventivní akci byl obrovský zájem, zopakovali jsme ji ještě během prázdnin i s týmem Bezpečně na silnici.

Za šera

Ve spolupráci s policisty proběhla v listopadu preventivní akce s názvem „Za šera“, kdy jsme v časných ranních a pozdních večerních hodinách upozorňovali chodce a cyklisty na důležitost být dobře vidět za šera a za tmy. Během této akce jsme rozdávali reflexní pásky.

Advent

V souvislosti s adventem realizovali strážníci ve spolupráci s policisty preventivně bezpečnostní akce s názvem „Advent“, kdy probíhaly denní kontroly v blízkosti obchodů a obchodních center, ale také na parkovištích.

Ostatní akce

Kromě výše uvedených preventivních programů probíhaly na území města i kontroly na dodržování OZV a nařízení města, kontrolní akce odboru místního hospodářství a městské policie zaměřené na černé skládky, autovraký a nepovolená reklamní zařízení.

Dále to byly preventivně bezpečnostní kontrolní akce sociálního odboru, městské policie a Policie ČR zaměřené na ochranu dětí a mládeže před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a záškoláctvím.

Probíhaly také preventivně bezpečnostní kontrolní akce sociálního odboru, městské policie, Policie ČR a úřadu práce zaměřené na kontrolu zletilých, a to monitoring osob bez přístřeší a zneužívání sociálních dávek.

GABRIELA CHNÚRIKOVÁ, SKUPINA PREVENCE MP ČESKÝ TĚŠÍN

FOTO | DOROTA HAVLÍKOVÁ

Anna Kaczmarska: Inspicjent nie może się pomylić

Inspicjent to koordynator pracy nad spektaklem. Inspicjentka Sceny Polskiej, Anna Kaczmarska towarzyszy pracy nad spektaklem od pierwszej próby. Czuwa bardzo blisko sceny i aktorów, a żadne przedstawienie nie odbyłoby się bez jej wsparcia.

„Pojawiam się już na próbie czytanej, podczas której otrzymujemy od reżysera scenariusze. Intensywnie pracuję także podczas prób sytuacyjnych, kiedy aktorzy wstają od stołu i zaczynają ćwiczyć poszczególne sceny. Robię notatki na scenariuszu dotyczące szczegółów wejść, zejść ze sceny, a także tego, co aktor konkretnie robi w danej scenie. Kiedy do prób dołączają dźwiękowiec, oświetleniowiec, rekwizytorka i garderobiane, moja rola polega na wyjaśnieniu im, co i gdzie ma być ustawione. Ważny moment jest na tydzień przed premierą podczas tzw. próby technicznej,” wyjaśnia Anna Kaczmarska.

Czy po doprowadzeniu do premiery inspicjent może iść na zasłużony wypoczynek? Nie, bo dopiero wtedy zaczynają się kolejne ważne wyzwania. „Przychodzę do teatru na godzinę przed premierą. Najpierw sprawdzam scenę, czy wszystko zbudowane jest jak należy, czy jest komplet rekwizytów i, co równie ważne, czy leżą w wyznaczonych miejscach. Kontroluję, czy przybyli wszyscy aktorzy. Na czterdzieści pięć minut przed przedstawieniem muszą być już wszyscy. Jeśli kogoś nie ma, wtedy muszę interweniować i dzwonić. Zdarzyły się sytuacje, że aktor zapomniał przyjść na przedstawienie,” wspomina inspicjentka.

Kiedy widzowie siedzą już wygodnie na widowni i kurtyna idzie w górę, inspicjent odpowiada za to, by wszystko sprawnie przebiegło do samego finału. „Zdarzają się skomplikowane spektakle, podczas których trzeba dbać o tempo. Na przykład w dynamicznym „Skąpcu” Sceny Polskiej, w którym jest scena obrotowa, cały czas stoję za kotarą i pilnuję, czy aktorzy wskazują na kręcące się koło w odpowiednim momencie. Kontroluję

Anna Kaczmarska podczas próby „Rajskiej jabłotki”.

FOTO | KARIN DZIADEK

też zmiany scenografii, dając pracownikom technicznym różne znaki,” opowiada Kaczmarska.

Inspicjent nie może się pomylić

Anna Kaczmarska jest inspicjentką Sceny Polskiej od dwudziestu lat. „Do Teatru Cieszyńskiego trafiłam jako dwudziestoletnia dziewczyna. Przez pierwsze pół roku pracowałam na stanowisku suflera i tylko podglądałam pracę ówczesnej inspicjentki, Elżbiety Korduli. Pani Ela z czasem objęła stanowisko inspicjenta Sceny Czeskiej i wtedy ówczesny kierownik artystyczny Sceny Polskiej Rudolf Moliński zaproponował mi to stanowisko,” dodaje.

Jakie są najważniejsze cechy inspicjenta? Podzielność uwagi, wielozadaniowość, cierpliwość i wielka cierpliwość, a także wyrozumiałość. Czy trzeba kochać teatr, by móc w nim pracować? „Myślę, że tak, bo to szczególne miejsce, podobnie jak aktorzy, którzy też są nietypowymi ludźmi. Inspicjent musi złapać wspólny język z artystami, rozumieć ich potrzeby i absolutnie nie może być

podatny na stres oraz szybko się denerwować,” mówi inspicjentka.

Teatralna wpadka i co dalej?

Mimo największych starań w teatrze zdarzają się wpadki. Czasem mają przebieg humorystyczny, innym razem mrożący krew w żyłach. Najważniejsze jednak, by zachować trzeźwość umysłu i racjonalność działań. Zdarzyło się, że aktorka nie przyszła na przedstawienie, bo nie zapisała sobie tego kolorowym mazakiem w kalendarzu. Innym razem zabrakło prądu albo jedna z aktorek zasłabła na scenie. Czasem posłuszeństwa odmawiają teatralne rekwizyty. „Podczas premiery „Powtórki z Czerwonego Kapturka” pękło łóżko, gdy próbował się na nie wdrapać wilk z pełnym brzuchem. Aktor musiał leżeć w złamanym łóżku i musiało mu być bardzo niewygodnie. Widzowie nie zorientowali się, że coś jest nie tak, ale nam w kulisach trudno było powstrzymać nerwowy śmiech,” wspomina.

Ostatecznie żarty trzymają się też samych aktorów, którzy od czasu do czasu pozwalają sobie na różne psikusy. „Najczęściej do takich zdarzeń dochodzi podczas tzw. „zielonego przedstawienia”, czyli spektaklu, który grany jest ostatni raz. Psikus jest zauważalny tylko dla nas, widzowie raczej nie zdają sobie z niego sprawy. Współcześnie takich żartów jest mniej, dawniej była grupa młodych aktorów Sceny Polskiej, którzy uwielbiali robić sobie takie dowcipy. Na przykład zamieniali rekwizyty lub je ukrywali albo wchodzili na scenę z zupełnie inną charakterystyką. I wtedy kolega sceniczny był wystawiony na egzamin: parskanie śmiechem lub zachowa zimną krew do końca. Do dziś jest taki zwyczaj w teatrze, że na „zielonym spektaklu” zawsze może coś się wydarzyć. Oczywiście, nie każdy pozwala sobie na takie wygłupy, są aktorzy, którzy mogliby się obrazić. Ale to już inna bajka...,” inspicjentka kończy z uśmiechem.

MAŁGORZATA BRYL-SIKORSKA

Wersja skrócona przez redakcję. Cały artykuł na blogu „Teatr to my” (blog-tdivadlo.cz).

Vítání občánků

Město Český Těšín nabízí možnost slavnostního uvítání Vašeho dítěte v obřadní síni Městského úřadu Český Těšín.

Termíny v roce 2018 (sobota):

24. 2., 24. 3., 28. 4., 26. 5., 23. 6.,
22. 9., 27. 10. a 24. 11.

Srdčně Vás tímto zveme na slavnostní obřad.

Přihlášky prosím zašlete nebo osobně odevzdejte na odboru školství a kultury Městského úřadu Český Těšín, detašované pracoviště Štefánikova 18/25, přízemí, kancelář č. 104. Uzávěrka přihlášek je 7 dnů před konáním obřadu! Podmínkou pro přihlášení je trvalý pobyt dítěte na území města Český Těšín a věk dítěte do 1 roku. Bližší informace Vám budou poskytnuty na MěÚ Český Těšín, detašované pracoviště Štefánikova 18/25, 737 01 Český Těšín, odbor školství a kultury.

Kontaktní osoba: Bc. Alice Loseová
referent kultury a místních poplatků
tel: 553 035 302, e-mail: loseova@tesin.cz

Přihláška

Jméno a příjmení dítěte:Datum narození:

Jméno a příjmení zákonného zástupce:

Bydliště:Telefon:

SOUHLASÍM, aby údaje o mé osobě a dítěti byly zpracovány odborem školství a kultury v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, pro účely slavnostního obřadu „Vítání občánků”.

V Českém Těšíně dne: Podpis:

Lidé nadělili 312 krabic od bot

Část dárků získaly děti z Nizkoprahového střediska Střep na Svibici.

FOTO | IRENA MACHŮ

Neuvěřitelných 312 krabic od bot plných dárků letos shromáždila a distribuovala Irena Machů z Českého Těšína.

Podnikatelka, která se ve firmě Ingraf zabývá mimo jiné distribucí barevného nábytku a pomůcek pro školy a školky, se do akce Diakonie Českobratrské církve evangelic-

ké zapojila podruhé. Charitativní akce, kdy děti ve školách nebo rodiny připravují vánoční dárek pro zcela jim neznámé dítě, které jeho rodiče z různých důvodů neobdarují, vznikla v USA a v České republice existuje již několik let. Na území města se zapojily soukromé osoby i celé třídy, především v Základní škole s polským jazykem vy-

učovacím v Havlíčkově ulici. Dárky z Českého Těšína letos putovaly do Azylového domu pro ženy a rodiny s dětmi SÁRA v Petrovích u Karviné, Charitativního domu pro matky v tísni v Českém Těšíně, Centra sociální pomoci Trinec, Nizkoprahového střediska Střep v Českém Těšíně a Domu pro matky s dětmi Armády spásy v Havířově. (DH)

Den otevřených dveří ve čtenářském klubu

Dveře školní knihovny ZŠ Kontešinec zůstaly ve čtvrtek 14. prosince otevřené i odpoledne. Zájemci z oblasti odborné veřejnosti i z řad rodičů a dětí mohli v ten den navštívit školní čtenářský klub.

Protože bylo období adventu, jako téma klubového setkání jsme zvolili povídání o svatě Lucii, jejíž svátek připadá na 13. prosince. Tento den se nepojí jen s pranostikou „Lucie -

noci upije“, ale také s tradicí úklidu domácnosti. My jsme se zaměřili na úklid v nás samotných a zamysleli se nad tím, co bychom chtěli na sobě změnit, co bychom ze sebe „vymetli“. Ani v den otevřených dveří nesměla chybět dílna čtení, která je jedním ze základních pilířů čtenářských klubů. Děti i dospělí návštěvníci si našli pohodlné místo a dvacet minut si potichu četli knížku vlastního výběru.

Na to, jak s dětmi rozvíjíme čtenářství, se přišli podívat rodiče,

spolužáci i pedagogové. Všem se jim líbila uvolněná a rodinná atmosféra čtenářského klubu, otevřenost dětí při aktivitách, vybavenost klubové knihovničky a byli překvapeni, že si klubáci vybírají k četbě i náročnější knihy.

Děkuji všem, kteří si v náročném předvánočním období našli volný čas a strávili ho mezi námi. Věřím, že to byla chvíle zklidnění a pohody.

**DANA BEDNÁŘOVÁ,
ZŠ A MŠ KONTEŠINEC**

Polskie Gimnazjum w Dusznikach - Zdroju

W pierwszą grudniową niedzielę w ramach projektu „Poznajemy Polskę przez edukację i zabawę” czterdziestu uczniów klas drugich Polskiego Gimnazjum im. J. Słowackiego w Czeskim Cieszynie wyjechało na Dolny Śląsk, by zwiedzić nieznaną im dotąd Ziemię Kłodzką - ciekawy i pełen tajemnic region turystyczny.

To był tydzień kontaktu z żywym językiem polskim, dni wypełnione wycieczkami edukacyjnymi oraz zajęciami w miejscowych szkołach. Udało nam się zobaczyć między innymi dawną kopalnię cennego kruszcu w Złotym Stoku, tamtejszy Park Techniki, Sztolnie Walimskie - kwatery Hitlera, Muzeum Papiernictwa oraz uroczy Dworek Chopina w Dusznikach, ośrodek szkoleniowy polskiego biathlonu, wspaniałą bazylikę w Wambierzycach i twierdzę w Kłodzku. Dodajmy, że Dolny Śląsk był od wieków tygłem różnych kultur i narodowości, w którym ścierały się tradycje polskie, niemieckie i czeskie.

Serdecznie dziękujemy wszystkim organizatorom - Fundacji „Oświata Polska za Granicą”, Fundacji Rozwoju Zaolzia, TNP i Centrum Pedagogicznemu za zorganizowanie i sfinansowanie wyjazdu do Dusznik i okolic zdrojowego miasteczka.

Było świetnie, prosimy o jeszcze!

**UCZNIOWIE WRAZ
Z OPIEKUNAMI**

DOPIS

Nakonec jsem Těšínské listy přečetl celé

Dobrý den přeji, rád bych touto formou poděkoval za zajímavé čtení, které se mi dostalo do rukou zcela náhodně...

Jsem Opavák.

Před Vánoci jsem jel vlakem z Ostravy do Opavy a ve vlaku si sedl do volné „čtverky“, kde na stolečku bylo vydání Těšínských listů 6/2017. Jelikož jsem s sebou neměl čtení, tak jsem toto vydání vzal do rukou s prvotním dojmem „to zase bude blbost, že to tady někdo nechal“. Ale opak byl pravdou...

Hned úvodem mě zaujala zpráva, že je to již 10 let, co jsme vstoupili

do společného prostoru, i když na to mám zcela jiný názor, protože jsem pro uzavření hranic. Ale další čtení bylo více zajímavé...

Přečetl jsem si článek o kulturních aktivitách města i připravované Tříkrálové sbírce... a už byla Opava.

No nedalo mi to a Těšínské listy si vzal domů na pokračování v četbě...

Doma jsem si přečetl zajímavý článek „Volby bez žen, vojáků, policistů a trestanců“ a o těšínském nářečí!

Později jsem si časopis schoval do tašky, ať mi jej někdo nevyhodí. Když jsem pak další den šel do města, tak jsem si zašel na pivo a vzpomněl si,

že v tašce mám Těšínské listy. :-). No a pokračoval jsem ve čtení...

Velmi, ale velmi mě zaujal článek „V čem bydlíme: věžové domy TOB Nitra“, protože i já jsem bydlel mnoho desetiletí v panelovém domě na sídlišti Kylešovice v Opavě. Tento článek je opravdu zdařilý a zaujal mne tak, že jsem si Těšínské listy stáhnul do PC a pomalu je doma pročítám. Velkou vypovídací hodnotu má i grafické zpracování a plány domů, opravdu toto je skvělý článek a celý seriál o panelových domech.

Další články, které mě zaujaly, byly „Rozdíly v zákonech o silničním pro-

vozu“, „Lepší než vepřový řízek je od Haliny gryzek“, „Dárky udělaly radost i za Rakouska-Uherska“ či další.

Nakonec jsem Těšínské listy přečetl celé a v hospodě poslal dál, protože já je již mám stáhnuté v PC.:-)

Závěrem bych řekl, že toto periodikum nabízí hodně od kultury přes historii až po zajímavosti.

Rád jsem si jej přečetl a myslím si, že i má pochvala jako „Netěšíňana“ vás musí hrát na srdci.

Prostě jde vidět, že svou práci bere velmi vážně a děláte dobře.

Zdravím z Opavy.

DANIEL PIERNÍK

Poslední rok první světové války v Těšíně

S příchodem roku 1918 do konce první světové války zbývalo jedenáct měsíců a jedenáct dnů.

Její důsledky způsobily i na Těšínsku nedostatek základního zboží. Dalším z mnoha problémů byla narůstající zločinnost a šířící se pandemie španělské chřipky.

V průběhu roku 1918 se začali vracet z ruského zajetí rakousko-uherské vojáci. Časem se objevili i v ulicích Těšína. Měli na sobě zčásti rakousko-uherské a zčásti ruské uniformy.

I v tomto roce s nedostatkem surovin nutných k výrobě zbraní měly c. k. armádě pomoci sbírky barevných kovů. Kovové předměty podléhající válečné kontribuci bylo možno v Těšíně prodat do 7. dubna v obchodě Bruna Konczakowského na Demlově náměstí (nyní Rynek). Poté podléhaly konfiskaci bez náhrady.

Ministr obchodu vydal v lednu 1918 nařízení, kterým rozhodně nepotěšil vydavatele novin. Od ledna 1918 totiž deníky obdržely pouze 35 až 45 procent dosavadního množství rotačního papíru.

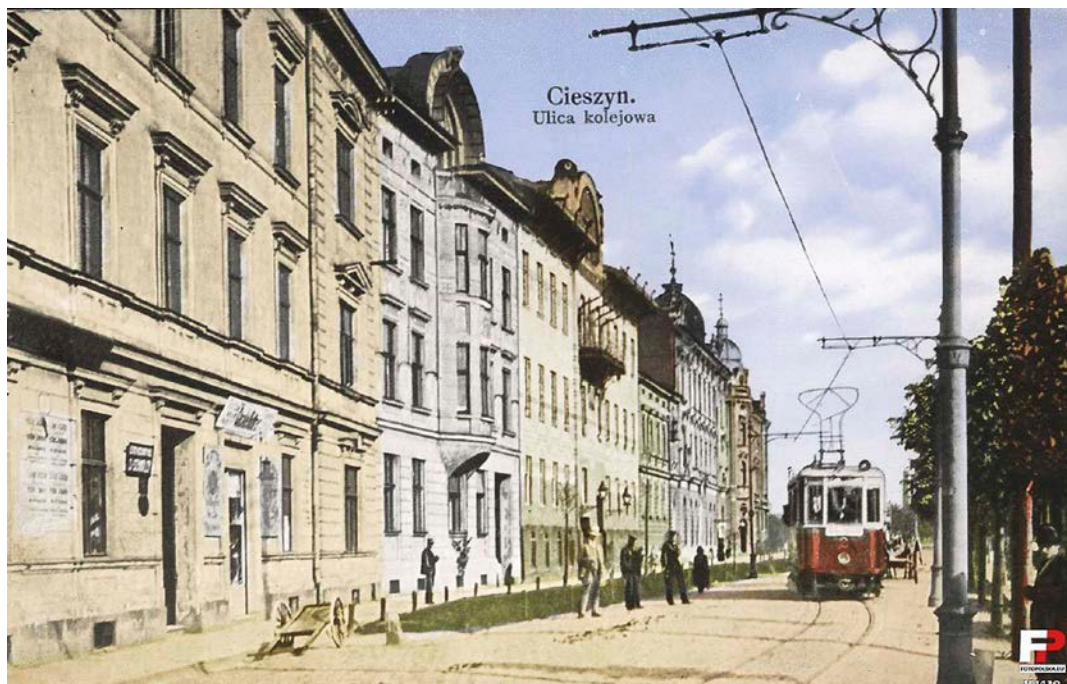
Kvůli nedostatku uhlí interpeleovali v parlamentu

V lednu také došlo ke značnému omezení železniční přepravy pro civilní účely z důvodu chybějícího uhlí a vagonů. Přestala jezdit řada rychlíků a osobních vlaků. Kvůli nedostatku uhlí na Těšínsku poslanci zastupující tento region Tadeusz Reger, Józef Londzin a Jan Michejda vznesli 28. února interpelaci v rakouském parlamentu. Od března kvůli narůstajícím nákladům zdražili své služby holiči.

Dvacátého osmého června se na komunálním hřbitově v Těšíně uskutečnil pohřeb vojenského lékaře německé armády Oskara Bergera. Během nastupování do rozjíždějícího se vlaku na zdejším nádraží spadl pod vagon. Za několik hodin skončil v nemocnici.

Dobové noviny ze září upozorňovaly, že chybí dokonce mýdlo. I když bylo na příděl, v obchodech se většinou sehnat nedalo. Obchodníci čelili podezření, že provozovali výměnný obchod a měnili je za potraviny.

Osmého září se nad Těšínem objevilo dvouplošné letadlo. Dvakrát zakroužilo nad náměstím a pak bravurně proletělo mezi radniční věží a hotelem U hnědého jelena. Pilot shodil na náměstí kytici a tubus

Nádražní ulice v roce 1918 s projíždějící tramvají.

FOTO | FOTOPOLSKA.EU

z lepenky s pozdravem z polní pošty s podpisem nadporučíka Weigela. Důstojník vyjádřil tímto způsobem vděčnost za koláče, kterými ho nedávno obdarovali Těšíňané navzdory tomu, že sami neměli jídla nazbyt, když před týdnem musel nouzově přistát u Těšína.

Přišel o život, když se chystal na dovolenou

Probíhající válka si vybírala lidské oběti až do konce. Šestého ledna 1918 se v evangelickém Ježíšově kostele v Těšíně konala smuteční bohoslužba na připomínku učitele Jana Turoně z Konské. Padl 4. září 1917 na italské frontě. Smrt zastihla sedmadvacetiletého praporčíka krátce poté, co obdržel dvouměsíční dovolenou a šel ještě na poslední

patrolu k nepřátelské linii. Zasažen kulkou do hlavy zemřel po dvou hodinách v polní nemocnici.

Dvacetiletý Hugo Kotula z Białé (nyní Bielsko-Biala) bojoval na italské frontě, tam onemocněl a musel být převezen do vojenské nemocnice v Opavě, kde 8. října opustil tento svět. Pohřeb se konal 16. října v Těšíně. Zesnulý byl spolujednatel těšínského knihkupectví Stella.

Jedenáctého října padl desátník Josef Gabzdil z Těšína. Jeho otec pracoval u Košicko-bohumínské dráhy. Těsně před koncem války ukončil svou životní pouť i plukovní lékař Rudolf Bukowski. Zemřel v rámci posledního přeskupování rakousko-uherských jednotek nad řekou Tagliamento, kde ho také pohřbili. Před válkou pracoval jako

lékař v městské nemocnici ve Vídni. Byl to syn bývalého starosty Těšína Rudolfa Bukowského, v čele města stál v letech 1908 až 1913. Bukowski starší přišel během války také o svého nejstaršího syna Jana, padl v hodnosti kapitána.

Narůstající zločinnost

Bída a hlad obyvatelstva s sebou přinesly také znepokojivé šíření zločinnosti. Loupežná přepadení, vloupání a různé krádeže nabývaly katastrofálních rozměrů. Kradla se i úroda na polích, v sadech a zahrádkách i domácí zvířectvo. Došlo to tak daleko, že lidé se báli mít v noci maso a slaninu na půdě, a tak je vždy večer snášeli do obytných místností a ráno znovu vynášeli na půdu.

Například v březnu 1918 četníci zatklí jistého Adalberta Mleczků a dělníka Gibase, ukradli brambory ze skladu u cihelny stavební firmy Eugena Fuldý v Mostech u Těšína. Pozornosti zločinců neunikl ani železniční sklad potravin Košicko-bohumínské dráhy na Nádražní ulici v Těšíně, a to v noci z 10. na 11. března. Po jejich odchodu chyběly různé potraviny a asi 50 korun v hotovosti.

Docházelo také k případům označovaným i v dnešní době jako hyenismus. Například krátce po pohřbu známého těšínského tesařského mistra Feldera v červnu 1918 jeho rodinu postihla další rána. Hrob někdo vykradl a kromě nebožtíkova oblečení zmizela i rakev. Pachatele se podařilo brzy dopadnout. Byli to hrobníci Krzyżanek a Herman.

Tak vypadal střed města v době vzniku národních států na rozvalinách Rakousko-Uherska. Ulice Pražská.

FOTO | FOTOPOLSKA.EU

Manželům Pavlovi a Evě Genzovým ze Svibice zmizela v červenci koza. V podezření se ocitlo několik vojáků, kteří se zrovna vrátili ze zajetí. Nezvanou návštěvu měli v noci z 27. na 28. července také ve škole v Horním Žukově. Chmatáci si odnesli všechny potraviny, které se jim podařilo najít.

Do domu rodiny Ciahotných v Dolním Žukově 30. července vniklo šest lupičů ozbrojených revolvami. Všechny obyvatele domku zavřeli do sklepa, pak ukradli peníze, plátno, oblečení, boty a vše, co se jim hodilo. Na místo dorazili četníci s policejním psem, všechny stopy však smyl déšť. Paní Ciahotna přišla dva roky předtím o manžela, nevrátil se z italské fronty.

Lidem navíc znepříjemňovaly životrozmary počasí. Extrémně nízkými teplotami se vyznačoval červen 1918. Zatímco v květnu převládalo teplé počasí a sucho, počátkem šestého měsíce byly zaznamenány dokonce ranní mrazíky. Nejchladněji bylo 23. června, kdy se průměrná denní teplota pohybovala mezi šesti až devíti stupni. V horských oblastech bylo ještě chladněji, vrcholky hor dokonce pokryl sníh.

Po rozpadu Rakouska-Uherska

Jedenáctého listopadu vstoupilo v platnost příměří, které s definitivní platností ukončilo světový konflikt, mír v Evropě zatím nepřineslo. Téměř okamžitě vypukly boje v bývalých částech Rakousko-Uherska a Ruska.

Okresní hejtmanství těšínské a vedení města apelovaly počátkem prosince na obyvatelstvo, aby věnovalo oděvní svršky a peníze vojákům vracejícím se z fronty. Navzdory panujícímu nedostatku na výzvu zareagovala řada lidí a poskytla jak oblečení, tak menší peněžní částky.

Více přispěli ti movitější. Například známý těšínský architekt a stavitel Eugen Fulda věnoval pět tisíc korun, významný místní podnikatel Moritz Fasal tisíc pět set korun, majitel hotelu U města Těšína Jan Bobek tisíc korun.

Šestnáctého listopadu pozdě večer se do Těšína vrátili z fronty vojáci 100. pluku i se svými koňmi a vozy. Na nádraží je přivítal jejich velitel Franciszek Latinik. Noviny Ślązak z 23. listopadu přinesly zprávu, že bývalí císařsko-královští dvorní dodavatelé odstranili dvouhlavého císařského orla ze svých firemních štítů. Autor k tomu lakonicky poznamenal, že se jedná o následek probíhajících politických změn v Evropě. Jelikož zanikl císařský dvůr, jeho dodavatelé ztratili smysl.

Tento titul v dobách monarchie mohly obdržet jen ty nejlepší firmy.

Původně mohly dodávat své zboží přímo pro císařský dvůr do Vídně, s časem se z toho stala ryze prestižní záležitost. Takto poctěné firmy měly právo umísťovat na své produkty a firemní značku dvojhlavého orla, čímž získaly větší důvěryhodnost.

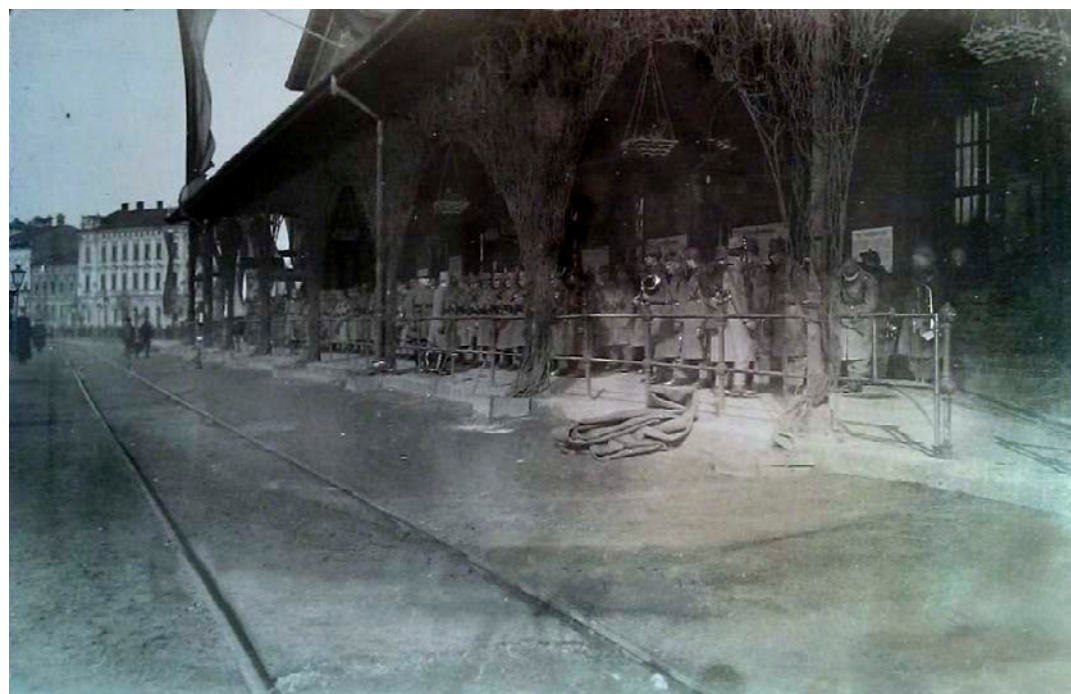
V Těšíně se jednalo například o tiskárnu a knihkupectví Karla Prochasky, majitele továrny na výrobu likérů, kvalitních vódek a sody Moritze Fasala či majitele vyhlášeného železářství Bruna Konczakowského.

Španělská chřipka – miliony obětí

I když se první světová válka chýlila ke konci, na síle nabývala další pohroma v podobě španělské chřipky. Nevyhnula se ani Těšínsku, kde si vyžádala mnoho

životů. Pandemie měla za následek desítky milionů mrtvých na celém světě. V novinách zemí, které se účastnily první světové války, se o nákaze moc nepsalo, aby se nepodlomila bojová morálka. Naopak v neutrálním Španělsku nebyla cenzura tisku, a tak se k lidem dostaly pravdivější informace. Z toho pak vznikl název španělská chřipka, jelikož kvůli necenzurovaným zprávám to vypadalo, že v této zemi je situace nejhorší. Někteří nakažení měli štěstí. Uzdravil se například prezident Spojených států Woodrow Wilson, německý císař Vilém II. či spisovatel Franz Kafka. Pandemie naopak podlehl rakouský secesní malíř Gustav Klimt, francouzský básník a dramatik Guillaume Apollinaire či český malíř Bohumil Kubišta.

CZESŁAW GAMROT

Rakouské vojsko na dnešním českotěšínském nádraží, rok 1915.

FOTO | FOTOPOLSKA.EU

Ozdravné pobyty pro seniory – Luhačovice 2018

Město Český Těšín bude i v letošním roce pořádat „Ozdravné pobyty pro seniory města Český Těšín - Luhačovice 2018“.

Pobyty se budou konat v následujících termínech:

- I. termín:** 13. 5. - 20. 5. 2018
- II. termín:** 20. 5. - 27. 5. 2018

Místo konání: Wellness hotel POHODA, Pozlovce 203, 763 26 Luhačovice, <http://www.pohoda-luhacovice.cz/>.

Maximální počet účastníků je 88 osob, tj. 44 osob v každém turnusu. Doprovod účastníků zajistí odbor sociální Městského úřadu Český Těšín.

Rada města Český Těšín na své 49. schůzi dne 16. 1. 2018 schválila podmínky účasti v rámci „Ozdravného pobytu pro seniory města Český Těšín – Luhačovice 2018“:

- trvalé bydliště na území města Český Těšín
- účastník ozdravného pobytu dovrší 65-ti a více let věku v roce 2018, při vysokém počtu přihlášených mají přednost starší senioři
- účastník je příjemcem starobního, invalidního (invalidita III. stupně), vdovského nebo vdoveckého důchodu
- ozdravný pobyt je poskytován pouze jednou, přednostně účast-

níkům, kteří se v roce 2018 dožívají životního nebo manželského jubilea

- ozdravný pobyt je poskytován účastníkům včetně dopravy zdarma
- na poskytnutí ozdravného pobytu není právní nárok a účastníci jej absolvují na vlastní nebezpečí

Závazné přihlášky budou k dispozici v průběhu měsíce února 2018 na Městském úřadě Český Těšín, odbor sociální (budova vedle kina), ul. Štefánikova 25, kanceláře č. 201, 202, 204 a 207 v prvním patře budovy. Přihlášky jsou rovněž k dispozici

na internetových stránkách města: www.tesin.cz.

Při podání přihlášky je nutné předložit platný občanský průkaz nebo jiný doklad totožnosti a aktuální Oznámení o výši důchodu na rok 2018.

Odbor sociální Městského úřadu v Českém Těšíně sděluje případným zájemcům o pobyt, že pro velký zájem o poskytnutí ozdravného pobytu z řad seniorů města může být vyhověno žadatelům pouze jednou. Opakované poskytnutí pobytu hrazeného z prostředků města není možné a tato zásada je přísně evidována.

KLAUDIE DINELLI,
VEDOUCÍ ODBORU SOCIÁLNÍHO

Mladí mohou rozvíjet svůj talent

Memorandum podepsali 10. ledna v Ostravě Stanislav Folwarczny a zástupce DofE pro Českou republiku Tomáš Vokáč.

FOTO | KRAJSKÝ ÚŘAD

Moravskoslezský kraj je prvním v republice, který oficiálně podporuje školy zapojené do programu Mezinárodní ceny vévody z Edinburghu (DofE)

Kraj poskytne svým organizacím z oblasti školství, které se rozhodnou zapojit do DofE, finanční příspěvek určený například na úhradu licenčního poplatku, poplatky za jednotlivá školení a další aktivity.

Program Mezinárodní ceny vévody z Edinburghu zajišťuje neformální vzdělávání mladých lidí ve věku od 14 do 24 let, při kterých může mládež rozvíjet svůj talent v nejrůznějších oborech, zvyšovat sportovní dovednosti, zapojit se do dobrovolnických

akcí při práci s dětmi a seniory nebo absolvovat dobrodružné expedice.

„Chceme účast na tomto programu nabídnout co nejvíce mladým lidem v našem kraji, kteří tak mohou získat cenné dovednosti a kompetence a také odhalit svůj potenciál a příležitosti k dalšímu rozvoji. A nejen to – tyto aktivity pomáhají mladým lidem získávat větší sebejistotu a mohou jim i pomoci k přijetí na střední či vysoké školy,“ uvedl náměstek hejtmana kraje pro školství Stanislav Folwarczny.

Program ceny vévody z Edinburghu byl založen v roce 1956. Zapojily se do něj miliony lidí ve více než 140 zemích světa. V České republice už využílo nebo využívá možnosti programu 2500 mladých lidí. (RED)

Moravskoslezský kraj stipendii motivuje žáky k řemeslu

Také rok 2018 bude v rámci strategie Moravskoslezského kraje v oblasti školství patřit podpoře technického a přírodovědného vzdělávání.

Hejtmanství například podporí laboratoře technických měření a virtuální reality, elektrolaboratoře, výuku jazyků a další.

V úvodu roku 2018 kraj zahájil propagační kampaň na podporu řemesel zaměřenou zejména na žáky 8. a 9. ročníků základních škol a jejich rodiče. Na další projekt Odborné, kariérové a polytechnické vzdělávání vyčlenil 200 milionů korun z evropských fondů.

Projekt krajských stipendií poběží i v letošním roce. Ta mají žáky motivovat nejen k lepším studijním výsledkům, ale také k zodpovědnějšímu přístupu ke studiu a k výběru perspektivního oboru. Kromě prospěchu se v rámci stipendií posuzuje i kázeň nebo docházka studentů.

„Stipendia mají dvě složky: motivační a prospěchovou. V rámci motivační složky mohou měsíčně žáci získat 500 nebo 1000 korun, prospěchová má tři úrovně, pololetně si tak žáci mohou

sáhnut na jeden, dva, nebo tři tisíce korun. Nejvyšším možným stipendiem je 8 tisíc korun za pololetí, což za celou dobu studia činí 48 tisíc korun,“ upřesnil náměstek hejtmana pro školství a sport Stanislav Folwarczny.

Od stávajícího školního roku kraj finančně podporuje žáky 17 vybraných oborů vzdělání. Jsou to 4 obory s maturitní zkouškou – Mechanik strojů a zařízení, Mechanik seřizovač, Mechanik instalátérských a elektrotechnických zařízení, Operátor dřevařské a nábytkářské výroby – a také 13 oborů s výučním listem. Konkrétně to jsou: Pokrývač, Klempíř, Elektrikář, Kominík, Tesař, Zedník, Malíř a lakýrník, Řezník – uzenář, Pekař, Nástrojař, Montér suchých staveb, Elektromechanik pro zařízení a přístroje a Výrobce textilií.

Prioritou kraje zůstává větší propojení firem a škol. Duální vzdělávání má žákům přinést možnost si své poznatky vyzkoušet v provozu. Také jim otevírá možnost si ještě v průběhu studia najít pracovní místo.

Šestnáct škol se také dočká investic do svých stávajících areálů, objem investic bude 300 milionů korun. (RED)

I lidé bez domova dostali nadílku

Na Štědrý den vydávali dobrovolníci teplé jídlo pro lidi bez přístřeší na nádvoří noclehárny Bethel, kterou ve městě provozuje Slezská diakonie. Rozdělili celkem 15 litrů husté polévky a potravinové balíčky.

Každoroční akce, kterou za město koordinuje zastupitel Milan Pecka, má v tento výjimečný den být nejen gestem solidarity a skutečným naplněním symbolu talíře navíc, který necháváme na svém štedrovecerním stole pro poutníka nebo potřebného. Má také vybidnout lidi

bez domova, aby více spolupracovali se sociálními pracovníky a snažit se změnit svou situaci. Vedoucí noclehárny jim vydal teplé oblečení, mohli se umýt a prohlédnout si prostory noclehárny a denní místnost.

Podle posledních zjištění žije v Českém Těšíně na ulici od pěti do deseti skutečných bezdomovců. Další, kteří v důsledku různých životních událostí (rozvod, zadlužení, alkohol) přišli o svůj byt, využívají služeb noclehárny nebo ubytovny.

(DH) GABRIELA HŘEBAČKOVÁ

MOJE POŠTOVNÍ ZNÁMKA
Výtvarná soutěž
100 let Československé republiky
100 let první československé poštovní známky

Namaluj svou známku libovolnou technikou na formát A3
Určeno dětem 1. stupně ZŠ
Blíže informace v městské knihovně
I. kategorie 1. - 2. třída
II. kategorie 3. - 5. třída

Termíny:
Odevzdání prací v kterémkoliv pobočce městské knihovny
1. března 2018
Vyhodnocení soutěže v Čítárně a kavárně Avion
15. března 2018 v 16.00 hod.

1018 2018 100. výročí vzniku Československa

Vzpomínka. Moje těšínská babička Štěpánka

Mám ráda obě svoje babičky. Jedna vyrostla v Mostech u Jablunkova, druhá pochází z Těšína. Mě velmi zajímá vyprávění o starých časech. Když chodím stejnými městskými ulicemi jako babička Štěpánka, když byla mladou holčkou, často zakláním hlavu, abych viděla až do horních pater těšínských domů. Jací tam asi kdysi bydleli lidé? Zнала některé moje babi?

Štěpánka se odjakživa vždy ráda pěkně oblékala, i nyní je vždy velmi elegantní a upravená „jako ze škatulky“. Někdy vzpomíná na den, kdy poprvé navštívila hotel Piast. Tehdy se v roce 1949 konal maškarní ples. Štěpánka byla čerstvě šestnáctiletá a s mužem svého života, mým dědou, již chodila. Jak k tomu došlo? Po základní škole šla do učení do kadeřnictví v Od-

Manželé Štěpánka a Karel v místě, kde stávala (a nyní opět stojí) kavárna Avion. SCAN | ARCHIV AUTORKY

bojové ulici. Naproti měli cukrárnu rodiče mého dědy Recmani, a tak se spolu seznámili. Nebylo to jen tak, dohlížel na ni její bratr. Rodina byla sice poměrně chudá, nemohli si dovolit utrácet, ale společně s bratrem ušili na ples kostým. Sukně vznikla z podšívky, kabátek vypůjčený od mamčinina slezského kroje ozdobený paličkovanou krajkou vzniklou pod mamčinými rukama. No a na jakou hudbu si vzpomíná? Na Karla Vlacha, zpěváky Yvettu Simonovou a Milana Chladila.

Babi, co tvoje školní léta? „V době, kdy mi bylo šest let, začala válka. Oba bratři i otec museli narukovat na frontu. Do školy jsem docházela do Polska a učila jsem se pouze německy. Jednou, když jsme šly s kamarádkou do školy, zastihl nás

nálet. Blízko nebylo nic, kde bychom se mohly schovat, lehly jsme si proto ke břehu Olzy a tím se aspoň trochu ochránily. Večer jsme zatemňovali okna a se sestrou jsme pletly ponožky z tvrdé a ostré vlny vyrobené z kopřiv! Všechno se vydávalo na přiděl – potravinové lístky a tzv. šatenky,“ odpovídá vzpomínkami babička.

Těsně po válce začala Štěpánka chodit do české školy do Masarykových sadů. Babička neuměla moc česky, jelikož zpočátku zažila hlavně němčinu. A pak přišel pan učitel Lupek, pocházel z Čech a stal se ředitelem školy. Učil je v letech 1945–1948. To bylo nadělení, když psali v českém jazyce diktát! Tam byla kvanta chyb!

ZUZANA RECMANOVÁ,
IX. A, ZŠ HRABINA

Úspěchy studentů v soutěžích

První prosincový pátek se na Ekonomické fakultě Vysoké školy báňské v Ostravě konal třetí ročník ekonomicko-účetní soutěže Duel.

Tým žáků čtvrtého ročníku ve složení Gabriela Kubienová, Michaela Škatulová a Miroslav Funiok obsadil krásné 3. místo v konkurenci 11 týmů složených z žáků obchodních akademií v Moravskoslezském kraji. Dalším velkým úspěchem je účast

v celostátním kole soutěže Ekonomický tým, které proběhlo v Brně. Děvčata z této třídy – Michaela Škatulová, Nikol Kajsturová a Adéla Halouzková - se na toto finále probíjela tím, že vyhrála krajské kolo této soutěže, které se na konci září konalo v Ostravě.

Studenti Obchodní akademie se ve světě ekonomiky a financí neztratí!

IVANA NOVÁKOVÁ

Świąteczny turniej tenisa stołowego

Kolejna edycja Świątecznego turnieju tenisa stołowego skierowana do uczniów PSP w Czeskim Cieszyńsku już za nami. Organizatorem zawodów, które na stałe wpisały się w kalendarz imprez sportowych naszej szkoły, był SKS „Olza” wraz ze Stowarzyszeniem Rodziców „Maskot”.

W sportowe szranki stanęli nie tylko uczniowie, ale także bardzo liczna grupa rodziców oraz nauczyciele wychowania fizycznego.

Zanim przystąpiono do rywalizacji przy stołach otwarcia zawodów dokonał dyrektor szkoły Marek Grycz. Zwycięzcy otrzymali pamiątkowe dyplomy oraz nagrody, które wręczyli przedstawiciele Stowarzyszenia Rodziców Maskot.

Serdecznie dziękujemy Miastu Czeski Cieszyń za współfinansowanie zawodów.

MAŁGORZATA PIASECKA
FOTO | MAŁGORZATA PIASECKA

Povánoční pozdrav z mateřské školy

U nás ve školce jsme si letos vánoční přípravy doopravdy všichni užili. Už v závěru listopadu jsme se s dětmi pustili do každoročního pečení perníčků. To pak pracuje opravdu „celá školka“. Spolu s dětmi perníčky vykrajujeme, pečeme, zdobíme polevou, navlékáme, a těm, které hned nesníme, pak zdobíme náš vánoční stromček ve školce. A že je v dnešní době na Vánoce betlémů

jako šafránu, díky dobrému nápadu a šikovným rukám spolu s několika studentkami z Albrechtovy střední školy i u nás vznikl krásný netradiční betlém.

Posíláme pozdrav z vánočního tvoření z naší mateřské školy a přejeme všem šťastné a spokojené dny v novém roce.

ANNA JARMOLIKOVÁ,
MŠ MASARYKOVY SADY
FOTO | ANNA JARMOLIKOVÁ

Jak jsme udržovali městskou zeleň v roce 2017

Od roku 2012 do srpna 2017 zajišťovala údržbu zeleně firma Svobodné zahrady KLUS, s. r. o. Třinec. Za tuto dobu odvedla firma intenzivní a náročnou práci na ploše 43 hektarů zeleně.

Společně jsme naplánovali a zrealizovali nespočet podařených nových výsadeb trvalek, cibulovin, růží, keřů a stromů. Svobodné zahrady KLUS připravily projektovou dokumentaci náměstí ČSA, kde se začalo s intenzivní výsadbou cibulovin ve městě. Mezi velmi zdařilé akce patří např. kompozice výsadby trvalek před prodejnou Billa, před ZŠ Ostravská, na sídlišti Mojská, v parku Adama Sikory, v parčíku Komenského sady, na Dukelské ulici atd. Plochu náměstí ČSA, okna radnice, ulice Hlavní, Odboje a nábřeží Míru

v období letních měsíců zatraktivnily intenzivně udržované letničky (pelargonie) v počtu cca 4000 kusů.

Nové výsadby

V každém roce vysázíme minimálně 100 nových alejových stromů. Na jaře v roce 2017 to bylo 133 vzrostlých stromů v celkové hodnotě 300 tisíc korun. Průběžně pracujeme na doplňování zeleně v parku A. Sikory. Gymnazijní ulice prošla celkovou rekonstrukcí, zvelebili jsme prostor před vstupní branou do centrálního hřbitova. Na sídlišti Frýdecká jsme podél silnice vysadili 45 krásných alejových stromů, na sídlišti Hrabinská x Úvoz bylo vytipováno několik míst pro výsadbu alejových stromů a větší úpravou zeleně prochází i parčík Na Rozvoji. Zde se nejprve vykácejí stromy neperspektivní, které jsou ve špatném zdravotním stavu, jelikož se

nacházejí v blízkosti herního hřiště, poté park na jaře doplníme novými. U jednoho defektního vzrostlého dubu proběhnou na místě samém tahové zkoušky přístrojovou metodou.

Kácení dřevin

Stromy jsou klíčovým prvkem veřejných prostranství a člověk o stromy záměrně pečuje.

Ve městě Český Těšín (bez okrajových částí) evidujeme více než 7300 kusů stromů. Tato evidence (pasportizace) nám v takovém obrovském množství pomáhá hledat problémové jedince a umožňuje individuální péči. Je nápomocná v rámci řešení pojistných událostí.

V zimním období dojde i na kácení dřevin, jelikož i kácení je neodmyslitelnou součástí údržby zeleně a v takovémto množství stromů je toto činnost nevyhnutelná. Káče-

ní se dotkne mimo jiné parčíku Na Rozvoji, sídliště ONV, parku A. Sikory, okolí Slezské ulice, odstraněny budou havarijní vzrostlé topoly černé u zahrádek nad Tescem.

Příroda nám za poslední dobu ukázala, jak je mocná. Při silných větrech spadlo několik vzrostlých stromů. V návaznosti na to dostáváme mnoho podnětů a žádostí, které jsou postaveny na obavách, že dojde k ohrožení osob nebo poškození majetku. Sami máme snahu škody co nejvíce minimalizovat. Proto investujeme do jejich odborného posouzení, ošetřování a provádíme vizuální kontroly na místě samém a problémové jedince odstraňujeme.

V současné době údržbu zeleně pro město Český Těšín zajišťuje firma Zámecký dvůr s. r. o. z Havířova.

LADA VEČEŘOVÁ,

REFERENTKA MĚSTSKÉ ZELEŇ

Dwa „pasma” dla naszych chórów

Chóry działające przy PSP w Czeskim Cieszynie: Trallalinki i Trallala wzięły udział się w 7. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Chóralnego „Wianoćni akordy”, który odbył się w grudniu w Ostrawie Zabrzegu.

W konkursie wzięło udział 21 chórów z całej Republiki Czeskiej.

Występy obu zespołów zakończyły się sukcesem. Młodsze Trallalinki wyśpiewały srebrne pasmo, a Trallala złote. Ponadto jury zwróciło szczególną uwagę na wyróżniającą się kulturę wokálną chóru Trallala, za co udzieliło mu nagrodę specjalną.

(RED)

FOTO | ARCHIWUM TRALLALA

Město vyhlásilo dotace pro rok 2018

Stejně jako v předchozích letech je záměrem města Český Těšín poskytovat dotace na podporu projektů zaměřených na kulturně vzdělávací, umělecké, sociální, zdravotní, preventivní, sportovní a jiné aktivity.

Dotace budou poskytovány v souladu se schváleným „Programem”, který byl vyhlášen dne 21. 12. 2017

a jehož znění včetně povinných příloh žádosti naleznete na webových stránkách města v sekci Město Český Těšín – dotace z rozpočtu města.

Žadatelé, kteří splňují podmínky pro poskytnutí dotace, mohou žádat o finanční prostředky v rámci tohoto „Programu” od 22. 1. do 12. 2. 2018 včetně.

HALINA BOCEK,
REFERENT ŠKOLSTVÍ A KULTURY

Vánoční hrníček oživil náměstí

Letos poprvé během prosince měla na náměstí otevřený vánoční stánek skupina čtyř přátel z Českého Těšína, kteří se rozhodli přispět k oživení vánoční atmosféry na náměstí. Po skončení sezony jsme se jich zeptali na jejich dojmy.

„Naším cílem bylo upevnit tradici Vánoc a motivovat lidi k návštěvě českotěšínského náměstí v době adventu. Rozhodli jsme se nabízet horký nápoj Vánoční Těšíňák a jako přidanou hodnotu jsme pro tuto příležitost nechali vyrobit originální hrníček s motivy Vánoc a našeho města. Vánoční Těšíňák není pouze svařené víno. „Vánočním Těšíňákem” se pak vlastně stal každý, kdo na náměstí přišel. Byli jsme svědky, že se u našeho stánku lidé potkávali, někteří se zastavili a jen tak si začali povídat s dalšími lidmi. Bylo pro nás velmi příjemné, když lidé na chvíli vyměnili předvánoční shon za tento okamžik. Neopakovatelnou atmosféru vytvořil například i pěvecký

sbor ze Lvova, který spontánně zazpíval před naším stánkem. Byli jsme velmi potěšeni zájmem veřejnosti o náš stánek. I díky podpoře médií byl zájem veliký a hrníčky jsme vyprodali. Překvapil nás rovněž zájem návštěvníků z okolních měst, kteří si přijeli speciálně koupit náš vánoční hrníček. Toto byly pro nás velmi dojemné chvíle, které nás motivují pokračovat i v dalším roce. Tímto děkujeme Těšíňákům za jejich přízeň a už teď se těšíme na další Vánoce,” říkají svorně. (RED)

FOTO | MARTIN PODŽORNÝ

Rok 2017 v Českém Těšíně z pohledu hasičů

Hasiči zasahovali i při požárech vzniklých vypalováním trávy.

FOTO | HASIČI

V roce 2017 došlo na území města Český Těšín k celkem 423 událostem, z tohoto 319 vyžadovalo okamžitý zásah a 104 mohly být řešeny s určitým časovým odstupem.

Z 319 urgentních událostí se jednalo o celkem 34 dopravních nehod, 8 planých poplachů, 48 požárů, 7 úniků nebezpečných látek, 21krát šlo o záchranu osob nebo zvířat a ve 200 případech byla občanům města poskytnuta tzv. technická pomoc, která spočívá například v odstraňo-

vání spadlých stromů, odčerpávání vody apod.

Z pohledu jednotek požární ochrany, které na území města působí, pak zasahovali profesionální hasiči ze stanice Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje u celkem 446 událostí, členové jednotky sboru dobrovolných hasičů Mosty u 69 událostí, jednotka Město má na svém kontě 67 událostí, jednotka Horní Žukov vyjela 22krát, Mistřovice řešily celkem 12 událostí a Stanislavice absolvovaly 9 událostí. V těchto počtech jsou uvedeny všechny evidované zásahy,

Dopravní nehoda na polské straně hranice, u níž zasahovali naši hasiči.

FOTO | HASIČI

tedy i ty, ke kterým jednotky vyjely do okolních obcí.

Ve srovnání s rokem 2016 se celkový počet událostí na území města v podstatě nezměnil, došlo však k nárůstu zásahů vyžadujících okamžitou intervenci. Z pohledu všech zásahů jednotek požární ochrany pak došlo k poměrně velkému nárůstu u jednotky Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje.

K nejzajímavějším zásahům loňského roku na území Českého Těšína patřil například odchyt užovky schované za kuchyňskou linkou nebo vyproštění zraněného muže, který spadl do tzv. anglického dvorku ve Stanislavicích. Profesionální hasiči také vyjeli k dopravní nehodě do Polska na rychlostní komunikaci S52.

PAVEL HAAS,

VELITEL STANICE ČESKÝ TĚŠÍN

Odešel Miroslav Palla

Dne 13. ledna odešel z tohoto světa vzácný člověk, který po sobě zanechává výraznou a významnou památku nejen v našich srdcích, ale i ve veřejném životě, kde zůstanou stopy jeho činnosti stále živé.

Miroslav Palla byl jednou z nejvýznamnějších osobností kulturního dění v regionu Těšínského Slezska v době od 50. let dvacátého století do roku 2013, kdy zanechává veřejné činnosti a odchází do soukromí.

Vedle bohaté pedagogické práce se po celý život věnoval knihovnictví a osvětové činnosti. Svou osobní angažovaností významně přispěl k rozvoji kulturních aktivit a k zachování kulturního dědictví v regionu.

V letech 1950-1951 založil a vedl mládežnický soubor lidových tanců v Horní Lomné. Zkušenosti z této práce a znalosti nabyté v Praze na ročním kursu vedoucích tanečních souborů lidového tance pak bohatě uplatnil jako spoluzakladatel souboru písní a tanců Slezan v roce 1955. Jeho členem byl do roku 1960, v prvním roce také jeho uměleckým vedoucím.

Roku 1955 se Miroslav Palla stal aktivním členem smíšeného pěveckého sboru Slezan. Jako člen MO Matice slezské založil v roce 1968 s dirigentem pěveckého Slezanu Pavlem Ruskem a dalšími národopisné slavnosti Slezské dny v Dolní Lomné.

Za svou obětavou práci a příkladné osobní nasazení byl několikrát vyznamenán nejen doma, ale i v zahraničí. K nejvýznamnějším oceněním se řadí Stříbrná medaile za propagaci a šíření lužicko-srbských písní, Zlatý odznak a Zlatý odznak s granáty Unie českých pěveckých sborů Praha, medaile k 60. výročí Muzea Těšínska za přínosnou spolupráci v oblasti kultury, titul Osobnost města Český Těšín roku 2009 a plaketa k 20. výročí založení Folklorního sdružení ČR za výjimečný přínos k udržování a rozvoji hodnot tradiční lidové kultury.

Do historie pěveckého sboru Slezan Český Těšín zůstane Miroslav Palla navždy zapsán nejen jako významný činitel, ale také jako jeho významný člen i dobrý kamarád.

MARIE KYJONKOVÁ

edle seriálních listů, jako byla Národní politika či skvělé Lidové noviny, které z bulvárů šly.

1918 2018

100. výročí vzniku Československa

proslulý

Provozování „broadcastingového rozslání“ (jak jmenovalo zpočátku podle anglických rozhlasové vysílání začalo v první podmiňkách. Ja rozhlasové stud. obnošený stan s několika židle a obyčejným te mikrofómem. V současnosti vysílání zprávy o pohybu na burze.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA ČESKÝ TĚŠÍN

MOJE POŠTOVNÍ ZNÁMKA

Výtvarná soutěž

100 let Československé republiky

100 let první československé poštovní známky

Ztvární na známce významnou událost, osobnost nebo zajímavost týkající se tohoto výročí

Libovolná technika na formát A3

Určeno dětem 2. stupně ZŠ

Bližší informace v městské knihovně

I. kategorie 6. - 7. třída + prima - sekunda

II. kategorie 8. - 9. třída + tercie - kvarta

Termíny:

Odevzdání prací v kterékoli pobočce městské knihovny

1. března 2018

Vyhodnocení soutěže v Čitárně a kavárně Avion

15. března 2018 v 16.00 hod.

Válečné zpravodajství

Mistrzowickie obrachunki za 70 lat PZKO

Mistrzowickie PZKO powstało 15 listopada 1947 roku i liczyło wówczas 25 członków, którzy zebrali się w tym dniu w lokalu na Fibakówce, wybrali prezesem Jerzego Dziadka, kierownika miejscowej polskiej szkoły, któremu wręczył związkowy Statut Karol Śliż, przedstawiciel Komitetu Powiatowego PZKO.

W latach 50. Zawiązano w Mistrzowicach chór, powstał zespół taneczny i teatralny, prowadzony z wielu sukcesami przez Henryka Faję. Zainteresowaniem cieszyły się kursy tańca towarzyskiego, wystawy plastyków amatorów, majowe zabawy podmiejskie, do których dołączyły w ostatnich dekadach kuligi zimowe, transmitowane przez czeską Tv, dnie tradycji kulinarnej, dnie dziecka, świętojańskie wieczory, smażenie jajecznicy, na które zawsze zapraszamy kapela regionalne, urządzamy spotkania z Mikołajem, powitania nowego roku, wycieczki

po całej Polsce, Czechach, też po Austrii, na które czekają z niecierpliwością nie tylko członkowie PZKO.

Od r. 1976 Koło corocznie organizuje dla wszystkich kategorii bieg na przełaj pt. Memoriał Wandy DeLong, od 53 lat zaś Bale Śląskie, cieszące się niesłabnącym powodzeniem nie tylko w naszym regionie. W ostatnim okresie zaktywizował się znacznie Klub Kobiet, prowadzony przez Krystynę Kaszturową. Można by tak dalej wymieniać kolejne inicjatywy Koła, dość powiedzieć, że w ciągu 70 lat urządziło ok. 800

impres. Może się ono poszczycić także swoistymi rekordami osobowymi. I tak Marta Krainowa jest sekretarzem Koła od r. 1955, a Daniel Kadłubiec prezesuje mu od r. 1965. Nie mają pod tym względem konkurencji w całym Związku.

O tym i o wielu innych sprawach była mowa 12 listopada ub. r. na uroczystym spotkaniu jubileuszowym w nieistniejącej już mistrzowickiej polskiej szkole. Wręczono na nim legitymacje 6 nowym członkom (Koło ma ich 113), piętnastu przekazano odznaczenia PZKO-wskie, poczynawszy od brązowych, a na złotych kończąc, Marta Krainowa zaś dostąpiła zaszczytu wpisania się do Złotej Księgi. W Kole jest wielu bardzo ofiarnych społeczników, przed którymi należy zdjąć kapelusz. Nie liczą godzin, poświęcanych bezinteresownie zawsze, kiedy trzeba.

Na jubileuszu sala okazała się za mała, toteż dostawiano krzesła w korytarzu. Po części oficjalnej na scenie pojawiły się „Niezapominajki” – rewelacyjny zespół z do-

skonałym repertuarem polskich piosenek, zaśpiewanych bezpretensjonalnie, szczerze, pięknie. Cała sala nuciła z nimi. Takiej atmosfery najstarsi PZKO-wcy nie pamiętają.

Słowa serdecznej podzięków za wieloletnie wspieranie imprez Koła skierowano pod adresem czeskoszyńskiego Urzędu Miasta, Konsulatu Generalnego w Ostrawie, firmy Mokate i in. W sumie był to niezapomniany jubileusz, którego rangę podniosła jeszcze wystawa znakomitych obrazów Piotra Wytrzensa i robót ręcznych mistrzowickich pań.

(DK)

Mladí plavci měli úspěšný podzim a míří výš

Po povedené první sezoně dali o sobě mladí těšínská plavci opět vědět. V létě skupinku doplnily další naděje.

Do výkonnostní skupiny se začlenili Nikola Holenková, Anežka Blechová, sestry Šlapotovy a Andrzej Bulawa. Trénovat začali už koncem srpna, a to v podobě suché přípravy na atletickém stadionu. Zvětšil se i počet plaveckých tréninkových jednotek.

Celá změna měla pro plavce pozitivní dopad. Celkem deset z nich se v podzimní části prosadilo svými časy do krajského přeboru žactva v plavání.

Ročníky 2003/2004 zde zastupovaly plavkyně Michaela Rucká, Eliška Mitrengová a Nikola Holenková. Všechny se prosadily do první desítky ve svých disciplínách.

V kategorii 11letých vybojoval medaili Daniel Denk – bronz na 100 m znak. Bára Kuligová zaplavala na všech tratích osobní rekordy. Matyáš Pastor skončil osmý na 100 m znak. Ester Šlapotová na svých prvních krajských přeborech zaplavala časy, které klepaly na první desítku.

Sofie Vavrdová se svými časy zařadila v kategorii dívek ročník 2007 mezi adeptky na minimálně jednu medaili. Zdravotní komplikace během závodů jí však neumožnily podat stoprocentní výkon.

Největší překvapení a radost trenérovi udělali Andrzej Bulawa a Elen Šlapotová. Nejmladší plavci získali celkem tři medaile. Andrzej byl druhý na 100 m znak a třetí na 50 m znak. Elenka byla třetí na 100 m znak.

Z krajského přeboru se pak na základě dosažených časů podařilo

Denkovi a Vavrdové postoupit na mistrovství Moravy, kterého se vždy účastní pouze 24 nejlepších plavců v každé disciplíně. Daniel dosáhl nejlepšího umístění na 200 m znak, kde byl 13. Sofie se dokonce probodovala dvakrát do desítky.

Koncem listopadu se oddíl zúčastnil Velké ceny města Třince. Vybojoval hned několik prvenství a vyhrál i hlavní závod na 100 m PZ, o což se zasloužila Michaela Rucká.

IVAN MAKAJ, TRENÉR

FOTO | ARCHIV ODDÍLU

Cílem je uhájit třetí místo v tabulce první ligy

Začátek letošní badmintonové sezony naznačil, že druhý ročník působení Slavoj Český Těšín v první lize bude velmi náročný.

„Již první pražské kolo nám postavilo do cesty těžké soupeře z Kopřivnice a Orlové.

Navíc jsme se vyrovnávali s absencí našeho hráče Michala Kalluse a do každého utkání nastupovali se ztrátou jednoho bodu. Úkol neprohrát znamenal vyhrát čtyři zápasy ze sedmi a dosáhnout na remízu,“ poinformoval předseda oddílu Petr Šárec. O potřebné body se v utkání s Orlovou postarali Adam Szarzec, Kamila Augustyn, Wojciech Mendrek a Kornelia Marczak.

Proti Kopřivnici se sestava neměnila a potřebné čtyři body získali stejní hráči. „V nervy drásající koncovce posledního zápasu jsme díky Marku Kufovi sahali po pátém bodu a tím i celkovém vítězství. Za nerozhodného stavu 1:1 byl však jeho polský soupeř Jan Lewandowski ve třetím setu nad jeho síly. I s druhou remízou jsme však byli spokojeni,“ pokračoval Šárec.

Doma poměřili síly s Brnem a Pardubicemi

V závěru kalendářního roku badmintonisté Slavoj v domácích

kurtech dokázali svým fanouškům, že se dovedou na soupeře dobře připravit. „Vstup do prvního utkání proti Brnu byl impozantní. Čtyři zápasy odehráli Michal Kallus, Kornelia Marczak, Kamila Augustyn a Adam Szarzec a vedli jsme 4:0. Opět nerozhodný stav v utkání, opět Marek Kufa a stav jeho zápasu 1:1. Tentokrát byl v koncovce lepší a potřebný bod získal pro Těšín Marek Kufa. Celkově vítězíme 5:3,“ popisoval předseda Šárec.

Dalším protivníkem byly Pardubice. Těšínští ve smíšené čtyřhře ztratili hned první set a tato ztráta předznamenala úpornou bitvu o každý bod i set v celém zápase. „Naše dvojice Kallus - Augustyn srovnala stav zápasu na 1:1 a v dramatické koncovce 21:19 získala první bod pro Těšín. Druhý bod přidává spolehlivě naše mužská jednička Adam Szarzec. Soupeř snižuje stav zápasu vítězstvím v třetí mužské dvouhře, ale na kurtu ještě bojuje Marek Kufa. Po prohraném prvním setu Marek srovnává ve druhém na 1:1, ale koncovku má lepší opět soupeř 21:15 a je srovnáno. Ženská dvouhra je naše silná disciplína a Kornelia Marczak získává pro nás ve dvou setech důležitý třetí bod,“ líčil Šárec průběh dramatického střetnutí.

Úvodní čtyřhra mužů ze všeho nejvíce připomíná houpáčku. Stav

Badmintonisté Slavoj Český Těšín působí ve druhé nejvyšší soutěži.

FOTO | ARCHIV ODDÍLU

1:1 na sety a opět koncovka 21:15 ve prospěch soupeře, tudíž je znovu srovnáno. Pro remízu Slavoj potřebuje uhrát jeden bod, dva znamenají vítězství.

Kornelia Marczak dohrála se sebezapřením

Začínají čtyřhry mužů a žen. „Naši chlapi prohrávají první set a na druhém kurtu nastupují ženy, které set vyhrávají. Kluci vyhrávají druhý set a srovnávají na 1:1 a bojují o každý bod. Hra je vyrovnaná, blíží se koncovka zápasu a diváci, kteří ženou naše hráče k vítězství, utichají,“ vykládal Šárec.

Přichází problém – na vedlejším kurtu se zranila Kornelia Marczak,

přítom ve hře jsou stále dva body. „Kornelka pokračuje se sebezapřením ve hře. Její partnerka Kamila hraje s obrovským nasazením a společně sbírají ve druhém setu bodík za bodíkem. Chlapi v koncovce prohrávají 21:19 a poprvé v zápase prohráváme. Je to na našich děvčatech, která ještě přidala a ukázala, že jsou platnými posilami. V zápase vítězí a srovnávají stav utkání na remízu, se kterou jsou spokojena obě družstva,“ konstatoval Šárec.

Do třetího kola jdou badmintonisté Slavoj s jasným cílem – uhájit třetí místo v tabulce první ligy, které znamená postup do baráže a jistotu setrvání v lize i pro příští sezonu. (RED)

Medailovou sbírku rozšířili o 66 cenných kovů

Judisté oddílu Judo Český Těšín bilancovali uplynulý soutěžní půlrok. Během tohoto období se zúčastnili 21 závodů v České republice, Polsku i na Slovensku, přivezli 66 medailí (26 zlatých, 25 stříbrných a 15 bronzových), devět bodovaných míst (dvě čtvrtá, dvě sedmá a pět pátých).

Mezi největší turnaje patřil XX Międzynarodowy Turniej Judo w Kopalni Soli w Bochni. Turnaje konajícího se v solné jeskyni 248 metrů pod zemí se zúčastnilo celkem 509 závodníků ze 74 oddílů a 10 evropských zemí (Rakousko, Bělorusko, Chorvatsko, ČR, Litva, Německo, Slovensko, Ukrajina, Maďarsko a samozřejmě Polsko).

„Na turnaji jsme se neztratili. Čtyři naši závodníci po výborných výsledcích obsadili tato místa: Pavel Lomozík deváté, Jana Kolondrová páté, Jan Kuric třetí a Eva Kuricová první. Čestným hostem tohoto

turnaje byl vynikající polský judista Rafał Kubacki – mistr světa, Evropy i Polska, který judisty dekoroval,“ poinformoval předseda a trenér klubu Luboš Wiejacki.

Z Považské Bystrice se vrátili bez titulu

Dalším velkým mezinárodním turnajem byl 14. ročník Mezinárodního turnaje Judo v Považské Bystrici. I tohoto turnaje se zúčastnilo několik stovek závodníků z mnoha zemí Evropy. „Tady se nám už tolik nedařilo. Dva naši závodníci – Pavel Lomozík a Matěj Lederer – skončili devátí, Eva Kuricová byla pátá a Jana Kolondrová třetí,“ rekapituloval Wiejacki.

Jeho svěřenci startují i na mezinárodní akci v Jastrzębie Zdrój – Turniej Judo z Okazji Dnia Niepodległości. Kromě několika stovek závodníků se turnaje loni v roli hosta zúčastnila i vynikající polská judistka Beata Elżbieta Maksymow (šampionka Polska, Evropy i světa,

účastnice olympijských her), která přišla judisty povzbudit a popřát jim úspěch. „Čtvrté místo získal Pavel Lomozík, druhé obsadili Jan Kuric, Matěj Lederer a Jana Kolondrová a prvenství po nebojácném výkonu získal Martin Adamiec,“ pokračoval Wiejacki.

Jeho družstvo sbírá úspěchy také na turnaji pro děti a mládež v polském Sosnowci, kde startuje několik stovek judistů z ČR, Slovenska a Polska. „Na posledním turnaji v prosinci 2017 jsme si z něho odvezli dokonce jeden bronz – Tereza Franková, jedno stříbro – Pavel Lomozík a pětikrát zlato – Matěj Lederer, Martin Adamiec, Jan Kuric, Petr Jeziorski a Eva Kuricová,“ vykládal Wiejacki.

Startovali v běžeckých závodech a chodili po horách

Mezi další úspěchy českotěšských judistů patří i medaile z Krajského přeboru benjamínků, solidní umístění na mistrovství republiky a mnoho dalších medailí z ostatních

turnajů doma i v zahraničí. Kompletní výsledky i ostatní informace lze najít na facebookovém profilu: Judo Český Těšín a taktéž na webových stránkách www.judoceskytesin.cz.

„Kromě turnajů se naši judisté zúčastnili i přespolního běhu ve Vendryni (May:Day 2017 – 403 startujících dvojic) v Bielsko-Bialé (Mali Heroši) a Wisle (Games of Heroes). Rovněž jsme společně stihli opět párky, vyšlápnout si na hory, absolvovali jsme několik ukázek a vystoupení (Český Těšín, Řeka), absolvovali několik společných tréninků s polskými judisty (zejména z Juda Cieszyn) a v neposlední řadě jsme měli naši závodnici Janu Kolondrovou mezi osobnostmi města Český Těšín za sportovní výsledky z roku 2016 a titul mistryně ČR mladších žáků 2016,“ poukázal Wiejacki.

Všichni zájemci, jimž se judo líbí, mohou každý den od 17.00 do 20.00 navštívit „judovnu“ v areálu VOP GROUP na Lípové ulici čp. 1128 v Českém Těšíně. (RED)

VE 40. ROČNÍKU TĚŠÍNSKÉHO POHÁRU – MEMORIÁLU STANDY KRAUZE STARTOVALI BADMINTONISTÉ SLAVOJE

Beata Fukalová se probojovala do osmifinále

Oddíl badmintonu Slavoje Český Těšín pořádá ve dnech 12.-14. ledna ve sportovní hale Bowling a squash centra na Svojsíkově ulici již 40. ročník Těšínského poháru, který se od roku 1995 hraje jako Memoriál Standy Krauze.

Pohár je součástí pěti turnajů nejvyšší kategorie Grand Prix „A“ pořádaných v České republice.

Úvodní GPA dospělých roku, Memoriál Standy Krauze, tradičně slouží jako ukazatel výkonnosti a herní pohody před blížícím se mistrovstvím republiky.

Turnaj proběhl za velkého zájmu obecnosti a tradičně byl hráč hodnocen jako jeden z nejlepších turnajů, ne-li nejlepší, pořádaných v České republice. Stovka těšínských diváků zaplnila ve třech dnech sportovní halu Activity4Fun. Odměnou

jim byl špičkový badminton, plný dramatických momentů s nesku-tečně akrobaticky zahránými míči.

Kdo nebyl ve sportovní hale, mohl sledovat zápasy v on-line přímém přenosu, nebo poslouchat v přímém vstupu v Českém rozhlasu.

Vzhledem k účasti téměř kompletní republikové špičky pro hráče pořádajícího oddílu TJ Slavoje Český Těšín byla úspěchem již samotná účast v hlavní soutěži. Trojlístek Adam Šárec, Marek Kufa a Wojciech Mendrek si vybojoval postup z kvalifikace do hlavní soutěže v jednotlivcích i v párových disciplínách, Daniel Koždoň a Eva Husarová v párových disciplínách.

Největšího úspěchu z domácích hráčů dosáhla Beata Fukalová. Talentovaná hráčka, která se vrátila na kurty po delší zdravotní pauze, skončila v ženské dvouhře i čtyřhře na skvělém 9.-16. místě.

Účastníci memoriálu – zleva Miroslav Krauz, nejúspěšnější hráč Jarolím Vícen, Jan Vitvera, vítězové čtyřhry Matěj Hubáček a Michal Hubáček a předseda oddílu Petr Šárec

FOTO | ARCHIV ODDÍLU

Beata Fukalová se probojovala do osmifinále ve dvouhře i ve čtyřhře.

FOTO | ROMAN BASELIDES

Nejúspěšnějším účastníkem letošního ročníku se stal Slovák Vícen, neboť kromě zlata ve dvouhře získal ještě stříbro v mužské čtyřhře. Pořádání takto náročného turnaje

se neobejde bez nadšené a nezištné pomoci členů oddílu, sponzorů a příznivců těšínského badmintonu, kterým patří poděkování.

MIROSLAV KRAUZ

Výsledky finálových zápasů Těšínského poháru 2018 – Memoriálu Standy Krauze

Jarolím Vícen (Slovensko) vs. Jiří Louda (USK Plzeň) 21:7 a 21:18

Sabina Milová (SK Badminton Český Krumlov) vs. Kateřina Zuzáková (BK 73 Deltacar Benátky nad Jizerou) 21:17 a 21:14

Michal Hubáček, Matěj Hubáček (Sokol Meteor Praha-Radotín) vs. Jarolím Vícen, Jan Vitvera (Slovensko, TJ Astra Praha) 21:13 a 21:17

Alžběta Bášová, Michaela Fuchsová (TJ Montas Hradec Králové) vs. Lucie Krpatová, Kateřina Zuzáková (TJ Sokol Polabiny Pardubice, BK 73 Deltacar Benátky nad Jizerou) 21:18 a 21:13

Vojtěch Šelong, Denisa Šikalová (FSPS MU Brno, BK 73 Deltacar Benátky nad Jizerou) vs. Jaromír Janáček, Hana Milisová (SK Badminton Český Krumlov) 21:17 a 21:19

Pojď' hrát hokej potřetí

Již potřetí se na stadionu v Českém Těšíně uskuteční náborová akce pro malé hokejisty i hokejistky. Tentokrát v netradičním čase, a to v sobotu 27. ledna 2018 od 10.00 hodin.

Pro všechny příznivce ledního hokeje bude připraven bohatý program jak na ledě, tak i mimo něj. V tomto ročníku se do programu zapojí také mužský hokejový tým HC Wolves Český Těšín, který umožní dětem nahlédnout do kabiny či zhlédnout domácí utkání s týmem HC Bohumín. Před zápasem je naplánována

také autogramiáda vybraných hráčů HC Wolves Český Těšín. Stejně jako v minulém ročníku přijede na led nové děti podpořit bývalý extraligový hráč Daniel Seman.

Nábor dětí probíhá celoročně, takže pokud nechcete čekat na akci „Pojď' hrát hokej“, můžete přivést své dítě v kterýkoliv pracovní den na zimní stadion, kde vám trenéři sdělí všechny potřebné informace. Další informace jsou uvedeny také na webových stránkách

www.hc-tesin.cz.

PETRA NEVELŠOVÁ,
HC WOLVES ČESKÝ TĚŠÍN

Rodinné mateřské centrum

U NÁS NAJDETE:

- kavárničku se spoustou dobrot
- příjemné prostředí i personál
- soukromá školička
- hlídání s chůvou po dobu Vašeho vyřizování
- zájmové kroužky
- dětské koutky dle věku (0-3, 3-6, 6+)
- příměstské tábory

Těšíme se na Vás...

ul. Čapkova 199/9, Český Těšín (prostory bývalé tiskárny)

Více na www.centrumkristynka.cz
nebo na našem facebooku CENTRUM KRISTÝNKA

HISTORICKÉ OKAMŽIKY PRO ČESKOTĚŠÍNSKÝ BASKETBAL – VZNIKLO DÍVČÍ DRUŽSTVO U10

Premiérové vítězství si připsali proti Mohelnici

Den po státním svátku oslavujícím sametovou revoluci vstoupil do historie těšínského basketbalu ještě sametovější zápis. Den 18. listopadu 2017 se zapsal do historie těšínského basketbalu prvním zápasem družstva Slavoj je mini žákyně U10.

Malé basketbalistky absolvovaly svá první utkání na palubovce velmi zkušeného soupeře OSK Olomouc. Děvčata Slavoj na Hané odehrála dvě utkání, bojovala od první do poslední minuty, nicméně zkušenost soupeře, který hraje zápasy již více než tři roky, se projevila. První zápas skončil ve prospěch Olomouce výsledkem 61, druhé klání již děvčata Slavoj zvládla lépe a zaznamenala premiérové body – 11:65. Historicky první koš dívčího basketbalového družstva Slavoj v soutěžním utkání vsítla Julča Moldrzyková, celkově autorka devíti bodů, dva body přidala Anetka Wronková. Velké poděkování patří kouči děvčat Láďovi Pavlátovi a také rodičům, kteří hráčky doprovázeli ve velkém počtu a v hledišti soupeře vytvořili přímo domácí atmosféru.

18. 11. 2017 – 1. zápas:
OLOMOUC – SBS ČESKÝ TĚŠÍN
61:0 (8:0, 28:0, 44:0)

Č. TĚŠÍN: Moldrzyková, A. Wronková, Gašová, Chlebusová,

V Českém Těšíně vzniklo dívčí basketbalové družstvo.

FOTO | ROMAN BASELIDES

Sýkorová, Kabotová, Maťovčíková, V. Wronková, Bohm, Tyrliková, Niemiecová, Heclová, Swieczková.

2. zápas:
OLOMOUC – SBS ČESKÝ TĚŠÍN
65:11 (10:9, 28:9, 43:9)

Č. TĚŠÍN: Moldrzyková 9, A. Wronková 2, Gašová, Chlebusová, Sýkorová, Kabotová, Maťovčíková, V. Wronková, Bohm, Tyrliková, Niemiecová, Heclová, Swieczková.

16. 12. 2017 – 3. zápas:
SBS ČESKÝ TĚŠÍN –
SBS OSTRAVA 10:12 (4:4, 4:8, 10:10)

Č. TĚŠÍN: Moldrzyková 10, A. Wronková, Gašová, Chlebusová, Sýkorová, Kabotová, Maťovčíková,

V. Wronková, Bohm, Tyrliková, Niemiecová, Heclová, Swieczková.

4. zápas:
SBS ČESKÝ TĚŠÍN –
SBS OSTRAVA 7:22 (3:6, 3:16, 5:22)

Č. TĚŠÍN: Moldrzyková 5, A. Wronková 2, Gašová, Chlebusová, Sýkorová, Kabotová, Maťovčíková, V. Wronková, Bohm, Tyrliková, Niemiecová, Heclová, Swieczková.

13. 1. 2018 – 5. zápas:
SBS ČESKÝ TĚŠÍN – MOHELNICE
16:29 (0:10, 10:23, 10:25)

V pořadí třetím soupeřem v soutěži byla Mohelnice. Ačkoliv je to náš nejvzdálenější rival a zápas začínal už v 8.30, únava z cesty nebyla na mohelnických holkách vůbec znát.

Hned na začátku prvního zápasu nám Mohelnice bodově odskočila, ale naše děvčata se začala pomalu rozehrávat, bojovala o každý míč a odměnou jim byly první body. Na světelné tabuli se po odehraných čtyřech čtvrtinách objevil konečný výsledek 16:29 ve prospěch soupeře. Nutno dodat, že to byl zápas Anetky Wronkové, která nastřílela všech 16 bodů domácího družstva.

Č. TĚŠÍN: A. Wronková 16, V. Wronková, Chlebusová, Kabotová, Moldrzyková, Maťovčíková, Gašová, Bohm, Tyrliková, Sýkorová.

6. zápas:
SBS ČESKÝ TĚŠÍN – MOHELNICE
24:14 (10:2, 14:10, 20:12)

Do druhého utkání nastoupila naše děvčata viditelně poučená z prvního zápasu a dbala pokynů trenéra Pavláta. Od prvních minut převzala iniciativu, jako první vstřelila koš a neustále si držela několika bodový náskok. Tentokrát se střelecky dařilo i dalším českotěšínským hráčkám, které za mohutného povzbuzování diváků vybojovaly své historicky první vítězství v soutěžním utkání.

Č. TĚŠÍN: Moldrzyková 12, A. Wronková 6, Gašová 2, Chlebusová 2, Sýkorová 2, Kabotová, Maťovčíková, V. Wronková, Bohm, Tyrliková.

(RED)

Základní část BAHL spěje do finíše

Osmnáctikolová základní část Beskydské amatérské hokejové ligy (BAHL), která se hraje na zimním stadionu v Českém Těšíně (jedno z pěti utkání kola se koná v Havířově), se rychle chýlí ke konci. Loňští vítězové z Nebor musejí do předkola.

Deset družstev má před sebou poslední zápasy, posléze přijde na řadu vyřazovací část. K vítězství v základní fázi populární hokejové soutěže neregistrovaných hráčů nezadržitelně spějí ostravští Monsters. K zisku druhého místa mají nakročeno hráči Torpeda Havířov, o třetí místo se v poměrně vyrovnané tabulce

strhne pořádný boj – šanci mají hokejisté Bulldogs Hradiště, Trince i Hrádku. Všechny jmenované celky automaticky postupují do čtvrtfinále play-off. O zbylá dvě čtvrtfinálová místa si to v předkole play-off rozdají loňský vítěz soutěže z Nebor, Střítež, Czarne Pantery z Polska a Mosty u Jablunkova. V posledním kole základní části svedou boj o konečné umístění Hrádek s Kozubovou, Mosty s Monsters, Havířov s Trincem, Hradiště s Czarnými Panterami a Střítež s Nebory. Nejproduktivnějšími hokejisty soutěže jsou Ondřej Chalupa hájící barvy Monsters, Filip Švarba (Buldogs Hradiště) a Jakub Pav (Hrádek). (BA)

Hokejisté Monsters Ostrava (ve žlutozeleném) směřují k prvenství po základní části BAHL.

FOTO | ROMAN BASELIDES

TĚŠÍNSKÉ LISTY

Periodický tisk územního samosprávného celku

Vydává: Město Český Těšín, nám. ČSA 1/1, 737 01 Český Těšín, IČO 00297437 | Šéfredaktorka: Mgr. Dorota Havlíková

Redakční rada: Ing. Vít Slováček, Mgr. Stanislav Folwarczny, Mgr. Gabriela Hřebačková | Evidenční číslo: MK ČR E 17299.

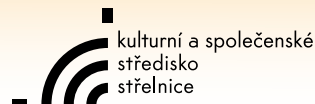
Příspěvky, inzerce: czernekova@tesin.cz | Grafická úprava: David Stypka | Tisk: Finidr, s.r.o.

Redakce si vyhrazuje právo na úpravu či případné krácení příspěvků. | Vydavatel si vyhrazuje právo publikované materiály zveřejnit též na internetu.

Reklamace roznosu Těšínských listů do schránek: 606 688 612. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí.

Těšínské listy jsou dostupné také ve formátu PDF na stránkách www.tesin.cz

Kulturní a společenské středisko „Střelnice“

Pochování basy

13.02. * 19:30, sál KaSS "Střelnice"

V úterý 13. února se bude konat tradiční "pochování basy" na Střelnici, kterému bude předcházet mše v kostele svaté Máří Magdalény v Cieszyně v 18:00.

Na ostatkovém plese se dodržuje zvyk zvaný pochovávání nebo pohřeb basy. Těsně před půlnocí kapely hrající na zábavě umlknou. Basa bude beze strun symbolicky položena na provizorní máry a vynesena ze sálu. Tímto způsobem je označen konec masopustu a začátek postní doby, v jejímž průběhu platí zákaz pořádání a zúčastňování se zábav s hudbou a tancem.

Realizace projektu "Pochování basy" (reg. č. CZ.11.2.45/0.0/0.0/16_010/0000956) je spolufinancována z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím Fondu mikroprojektů Euroregionu Těšínské Slezsko - Śląsk Cieszyński v rámci Programu Interreg V-A Česká republika - Polsko 2014 - 2020.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKACZAMY GRANICE
2014-2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Veřejné pozorování oblohy

22. - 23.2. * 18:30, Těšínská hvězdárna

Veřejná pozorování oblohy se konají každý měsíc ve hvězdárně, která je součástí budovy Těšínského divadla. Přístup do hvězdárny je v zadní části budovy ze dvora (vstup přes vrátnici TD). V případě nepříznivého počasí se pozorování nekoná.

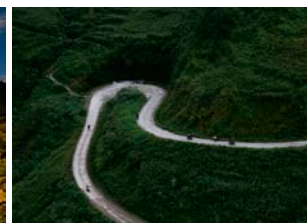
Cestopisné večery

Srdečně zveme na večery s cestovatelskými zážitky a postřehy, prezentací fotografií, radami a tipy na výlety do cizích zemí.

22.02. * 18:00, Jazzklub na Střelnici

Ostrovy severního Norska

Se známým fotografem Markem Džupinem tentokrát navštívíme ostrovy Senja, Vesteraley a Lofoty v severním Norsku.

15.03. * 18:00, Jazzklub na Střelnici

Střední Asii ve dvou na dvou

Výpravné povídání o cestě na motorkách ze Stříteže až do daleké Asie a zpět s Kateřinou Mannheimovou.

Koncerty v Jazzklubu

23.02. * 20:00 R.U.R.Group

09.03. * 20:00 Formace Jazz Q

16.03. * 20:00 Druhá náhoda a hosté

17.03. * 20:00 Adonai

23.03. * 20:00 Jiří Schelinger Revival Ostrava

Hity z kafeťáku

02.03. * 20:00, Jazzklub na Střelnici

Tematická hudební produkce zacílená na největší hity let nedávno minulých. Jazzklub na Střelnici se rozezní melodiemi takových interpretů jako byli Bee Gees, Beatles, Boney M, ABBA nebo z tuzemských Hanka Zagorová, Karel Gott, Waldemar Matuška, Dalibor Janda a další. Z novějších pak nebudou chybět ani DJ Bobo, Haddaway, Roxette nebo třeba Fun Factory a to je jen skutečný zlomek z nálože zlatých hitů, které jednoduše neumírají! O jejich správné dávkování se bude po celý večer za mixážním pultem starat Jiří Halák / DJ Sonido.

Pohádková neděle - Příběhy maxipsa Fíka

04.03. * 15:00, sál KaSS "Střelnice"

Z malého pejska vyrostl velký pes Fík a z malého dobrodružství začalo velké. A že je to pes neobyčejný? No který pes se dostane až do školy, kde se naučí psát a počítat? Nebo dojde pánickovi pro pivo, dostane angažmá v cirkusu? Viděli jste někdy psa, který řídí auto? Jak to všechno s Fíkem bylo? To se uvidí! „Tak neváhejte a přijďte. Bude psina! Haf!“

Činohra spojená s loutkou vhodná pro děti od 3 let, uvádí Divadlo Krapet.

Zájezdové divadlo

17.02. * 18:30, Divadlo Antonína Dvořáka

Zájezd do Ostravy na operu OTELLO.

TĚŠÍNSKÉ DIVADLO

Ostravská, Český Těšín, tel.: +420 558 746 022, www.tdivadlo.cz,
bajka@tdivadlo.cz, info@tdivadlo.cz

Česká scéna

Od nepaměti žijí lidé pracující v divadle podle dvou kalendářů – jeden je ten oficiální, který začíná lednem a končí prosincem, a druhý je divadelní, sezonní, začíná v září a končí na konci června. Zatímco jsme nedávno přivítali nový rok, divadelní kalendář už je v polovině. Rok 2018 zahájila česká scéna Těšínského divadla hrou Gabriely Zapolské Morálka paní Dulské, která se uskutečnila 13. ledna v Těšínském divadle. V zákulisí už ale probíhají přípravy na další hru, kterou bude komedie Williama Shakespeara Večer tříkrálový.

Scena Polska

W styczniu, w okresie poświęconym, Scena Polska zaprasza widzów dorosłych, młodzież i dzieci na spotkanie z klasyczną literaturą w formie spektaklu teatralnego pełnego magii i wzruszeń, czyli na spotkanie ze starym skąpcem Ebenezerem Scroogem (w tej roli Mariusz Osmelak), głównym bohaterem „Opowieści wigilijnej”.

Termíny spektakli w Teatrze Cieszyńskim: 28. 1. godz. 17.30 i 30. 1. godz. 19.00.

Petr Zelenka: Job Interviews

Petr Zelenka (ur. 1967 w Pradze) jest jednym z najbardziej znanych współczesnych czeskich dramaturgów, scenarzystów i reżyserów teatralnych i filmowych. Jego sztuki „Odjazdy pociągów”, „Teremin”, „Opowieści o zwyczajnym szaleństwie” z powodzeniem grane są również w polskich teatrach.

Główna bohaterka „Job Interviews”, Nina, zajmuje odpowiedzialne stanowisko w agencji castingowej. Zatrudnia mało znanych aktorów i aktorki, a także kilka wielkich nazwisk. Niektórych ludzi szanuje, lecz większością pogardza. Słynie z cynizmu i uroku osobistego. Wydaje się, że jej kariera rozwija się doskonale. Wkrótce jednak stacza się... Gorzka komedia ze świetnie zarysowanymi postaciami i zabawnymi dialogami.

Sztuka w reżyserii Katarzyny Deszcz (przekład Krystyna Krauze) będzie miała w Scenie Polskiej polską prapremierę w sobotę 24 lutego o godz. 17.30.

Bilety można zamawiać on-line na stronie teatru www.tdivadlo.cz lub zakupić w kasie teatru (główne wejście do budynku od ul. Ostrawskiej), kasa czynna jest we wtorki i piątki od 14.00 do 17.00 oraz godzinę przed rozpoczęciem spektaklu.

Scena Lalek Bajka

Loutková scéna Bajka zve nejmladší diváky na představení O zbojníku Ondrášovi. Angličané mají svého Robina Hooda, Švýcaři Wilhelma Tella, horalové z Tater opěvují Jánošíka a našim nejproslulejším beskydským zbojníkem je Ondráš. Představujeme vám známou legendu v pohádkovém hávu pro nejmenší diváky. Bude to plná muziky i písni pohádka o peripetiích Ondráška a jeho zbojnické chasy. Režisérem i autorem hudby bude Tomáš Kočko, moravský hudebník, skladatel i loutkový režisér, který už léta prozkoumává právě legendu o Ondráškově.

Premiéra se bude konat v sobotu 17. února v 16 hodin.

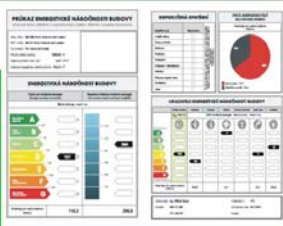
PRŮKAZ ENERGETICKÉ NÁROČNOSTI BUDOVY

- Odborné posudky pro Nová Zelená Úsporám
- Výpočty tepelných ztrát
- Měření, kontrola a vyhodnocení účinnosti kotlů a klimatizací

STAVEBNÍ PROJEKTY

- Stavební projekty (domy, garáže, přístřešky, vestavby)
- Vyřizování stavebních formalit (stavební povolení, ohláška)
- Stavební dozor - ochrana Vaší investice

EMTEST spol. s r.o. 558 731 080, 558 712 129, 608 368 378
Kancelář: Dvořákova 2, 737 01 Český Těšín
e-mail: emtest@emtest.eu
www.emtest.eu

„AVION“

ČITÁRNA A KAVÁRNA

Čítárna a kavárna „Avion“ / czytelnia i kawiarnia „Avion“
tel. 558 711 961, noiva@noiva-tesin.cz, www.noiva-tesin.cz

ÚNOR 2018

Čtvrtek 1. 2. v 16 hod.

HUDEBNÍ SALON: KONCERT ŽÁKŮ A UČITELŮ

Pořádá Základní umělecká škola Pavla Kalety ve spolupráci s Městskou knihovnou Český Těšín. Vstup zdarma

Pátek 2. 2. v 17 hod.

HUDEBNÍ SALON: TA GRUPA

Koncert oblíbeného sboru a Klemensa Słowiozka – sólisty Komické opery v Berlíně. Pořádá Městská knihovna Český Těšín. Vstup zdarma

Čtvrtek 8. 2. v 17 hod.

OKÉNKA DO ŽIVOTA A DÍLA SKLADATELE LEOŠE JANÁČKA

Přednáška Mgr. Ondřeje Pivody, Ph.D. Pořádá Městská knihovna Český Těšín ve spolupráci s Klubem Muzea Těšínska. Vstup zdarma

Pátek 2. 3. v 17 hod.

HUDEBNÍ SALON: EMA TRÁVNÍČKOVÁ

Koncert nadané a oceněné klavíristky. Užijte si večer u krásné, vážné hudby. Pořádá Městská knihovna Český Těšín. Vstupné 60 Kč, pro členy klubu AKROPOL 40 Kč

Pondělí 12. 2. v 17 hod.

ČTENÁŘSKÝ DISKUSNÍ KLUB - PL

Budeme diskutovat o knize Yanna Martela „Pí a jeho život“. Pořádá Městská knihovna Český Těšín. Vstup zdarma

Pátek 16. 2. v 16.30 hod.

IMR ZPÍVÁ VŠUDE - LOVE IS ALL AROUND ME

Valentýnský koncert hudební školy z Cieszyna. Pořádá Institut populární hudby v Cieszynie ve spolupráci s Městskou knihovnou Český Těšín. Vstup zdarma

Pátek 16. 2. v 18 hod.

ZAHÁJENÍ VÝSTAVY: PETR BANKOV - PLAKÁTY

Výstava potrvá do 28. 2. 2018. Pořádá Spolek Půda ve spolupráci s Městskou knihovnou. Akce je financována městem Český Těšín. Vstup zdarma

Středa 21. 2. v 8 a 10.30 hod.

STAŇ SE SPISOVATELEM

Staň se spisovatelem „Dvěře do neznáma – zmáčkni kliku a otevři průchod do jiného světa“. Tvůrčí dílna psaní – workshop pro žáky základních škol s Klárou Smolíkovou. Pořádá Městská knihovna Český Těšín.

Čtvrtek 22. 2. v 17 hod.

VLASTISLAV HOFMAN - POCTA INVENCI

Všeobecně nadaný umělec získal během života řadu ocenění, mimo jiné i na mezinárodních výstavách v Paříži a Miláně. Nenechte si ujít přednášku Mgr. Petra Gáby, která umělcovo jméno připomene veřejnosti a představí jeho scénografickou tvorbu, architektonické návrhy, malby, grafiku i užité umění. Pořádá Klub Muzea Těšínska ve spolupráci s Městskou knihovnou Český Těšín. Vstup zdarma

Pátek 23. 2. v 17 hod.

HUDEBNÍ SALON: TRIBUTE TO CHET BAKER

Českotěšínský jazzman už tradičně zahajují novou sezonu koncertem v kavárně Avion. Hostem večera bude populární trumpetista a zpěvák Milan „Míša“ Michna, kterého doprovodí Trio Petra Litwory. Pořádá Městská knihovna Český Těšín. Vstupné 70 Kč, pro členy klubu AKROPOL 50 Kč

Rezervujte si, prosím, místa.
Změna programu vyhrazena.

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE ČESKÝ TĚŠÍN

HRABINSKÁ 33, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE, 737 01 ČESKÝ TĚŠÍN, TEL.: 558 737 109, WWW.DDMTESIN.CZ

AKCE

28. 2. 2018, 9.00-14.00, KaSS „Střelnice“

DEN FOLKLORU - PŘEHLÍDKA LIDOVÝCH ZPĚVÁČKŮ A MUZIK

Za poznáním lidové kultury Těšínského Slezska.

Lidové písně v podání žáků českotěšínských škol a lidových muzik regionu Těšínského Slezska, ukázky umělců lidové tvorby s mezinárodní účastí.

24. 3. 2018, 15.00-19.00, KaSS „Střelnice“

MOŘANA ANEB ROZLOUČENÍ SE ZIMOU - VÍTÁNÍ JARA SE SOUBORY SLEZAN A SLEZANEK A HOSTY Z PR

Setkání s lidovou kulturou pro rodiny s dětmi.

Tradiční inscenizace obřadů a jarních zvyků Těšínského Slezska. Vystoupení folklorních souborů Slezan a Slezanek, včetně kapel našeho regionu. Průvod kolem řeky Olše, symbolické upálení Mořany a vhození do vody. Velikonoční jarmáreček - prodejní stánky s místními produkty a řemeslnou výrobou, workshopy pro děti i dospělé.

Akce jsou pořádány v rámci projektu „Kaj indži inaci – u nas po našymu. Lidová kultura Těšínského Slezska“. Projekt je spolufinancován Evropskou unií z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj – Program Inter-reg V-A Česká republika - Polsko 2014-2020.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PŘEKRAČUJEME HRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

PŘIPRAVUJEME

4. 4. 2018, MěDK Karviná

ZPĚVÁČEK VE SLEZSKU

19. 4. 2018, Těšínské divadlo

MOZAIKA - VYSTOUPENÍ ZÁJMŮVÝCH ÚTVARŮ

V rámci Mozaiky proběhne informační kampaň pro mládež.

28. 4. 2018, zahrada Frýdecká 32

PÁLENÍ ČARODĚJNIC - AKCE PRO RODIČE S DĚTI

1. 6. 2018, náměstí ČSA

TĚŠÍNSKÁ FOLKLORNÍ NOC - AKCE PRO VEŘEJNOST

27. 5. 2018, náměstí ČSA

DEN DĚTÍ - AKCE PRO RODIČE S DĚTI

Červenec, srpen

PRÁZDNINY 2018 - CELOMĚSTSKÁ SOUTĚŽ PRO DĚTI

USKUTEČNILO SE...

BADMINTONOVÝ TURNAJ - OSTRAVA

Drazí fanoušci a příznivci našich sportovců! Opět jsme se zúčastnili dalšího turnaje v badmintonu. Jeli jsme v sobotu 2. 12. 2017 do Střediska volného času Ostrčilova, Ostrava. Celkem bylo přihlášeno sedmdesát účastníků. Obsadili jsme všechny tři kategorie početným počtem hráčů, kteří se do posledních chvil, s nasazením největšího úsilí a námahy, snažili získat co nejlepší umístění. Po mnoha odehraných zápasech jsme se opět mohli těšit z cenných kovů. Naši svěřenci neklamali. V kategorii pokročilých hráčů stříbrnou medaili získala Eva Hanková s Maxem Burkotem, bronzovou medaili Eliška Závodná a Natálie Tvrdohová. V kategorii mírně pokročilých hráčů jsme po tvrdém úsilí dosáhli zlata. Levi Pawliczek s Davidem Hlawiczkou vybojovali krásné první místo! O třetí místo se postarala děvčata Mariana Jančarová a Klára Lasseková. V ka-

tegorii začátečníků jsme umístění na bedně nezískali, ale po dvou měsících tréninku a druhém zápase v životě Izabela Pielešová a Petr Franek dosáhli na sedmé místo. Všem mým hráčům děkuji za předvedení krásných výkonů, snažili jste se, a to se cení. Jsem na vás hrdý!

ADAM CHALUPA, TRENÉR

VÁNOČNÍ VÍKENDOVKA

Ve dnech 16.-17. 12. 2017 připravil Dům dětí a mládeže vánoční víkendovku pro děti, která se konala v kulturně vzdělávacím centru. Celkem se víkendovky zúčastnilo 15 dětí.

Dopoledne patřilo kreativnímu tvoření, na kterém si děti vyrobily prostírání z ubrousku a andílka, kterého mohou někomu darovat. Nechybělo ani zdobení vánočních perníčků.

Po obědě se blížila dlouho očekávaná příprava štedrovečerní večeře. Jedna skupinka dětí připravovala bramborový salát a vařila hrachovou polévku. Druhá skupinka zdobila místnost a prostírala stoly k slavnostní večeři. Jídlo se dětem moc povedlo, všem chutnalo. Ve svátečně vyzdobené místnosti jsme společně večeřeli.

Než si děti rozbalily dárky, na které se těšily ze všeho nejvíce, mohly si, jak to tradičně bývá v některých rodinách, pouštět lodičky ze skořápek. Z dárků, které každé dítě dostalo, měli všichni obrovskou radost. Nastala atmosféra po večeři, kdy každý měl svůj dárek a povídali jsme si spolu, jak to u každého o Vánocích probíhá.

Ani na vánoční víkendovce nechyběla pohádka, na kterou jsme se všichni těšili. Po celou dobu panovala velice přátelská a vánoční atmosféra, na kterou budeme všichni rádi vzpomínat.

Každý si s sebou z víkendovky odnesl nové zážitky, kamarády a tu pravou vánoční náladu, která vykouzlí úsměv na dětské tváři.

NIKOLA HRIVŇÁKOVÁ, DDMFOTO | ARCHIV DDM

Mateřské centrum Šťastné srdce, z.s.
Slovenská 1, Český Těšín
(v budově ZŠ Slovenská, pravé křídlo)

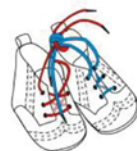
CENTRUM PRO DĚTI

- cvičení pro děti od 6 týdnů do 6 let
- saunování dětí od 3 měsíců do 5 let
- montessori dílnička, výtvarné tvoření
- hudební hrátky

www.mcstastnesrdce.cz

mc.stastnesrdce@gmail.com

Tel. číslo: 773 689 177

Rodinné centrum Uzliček, z.s.

Slovenská 1, Český Těšín
(v budově ZŠ Slovenská, pravé křídlo)

CENTRUM PRO DĚTI

Atraktivní školička - program pro děti
od 2 do 4 let, program v podobě hudebního,
pohybového, pohádkového, montessori dopoledne.
Vycházky téměř za každého počasí.

www.mcstastnesrdce.cz

mc.stastnesrdce@gmail.com

Tel. číslo: 727 919 698

www.cpzp.cz/sport

700 Kč
na sport

Myslete na sebe!

Přispějeme vám 700 Kč
na sportovní aktivity
při zakoupení permanentky
v hodnotě nejméně 1 500 Kč
(pro ženy a muže od 19 let).

Podrobné informace na:

☎ 810 800 000

🌐 www.cpzp.cz

kód pojišťovny
205

**Česká průmyslová
zdravotní pojišťovna**

AKCE! ZLATNICTVÍ **ADVENTI**
Český Těšín, Moskevská 172/13
(vedle náměstí) tel. 704 074 225

Snubní prsteny
Nová kolekce 2018
nejlepší ceny

SLEZSKÁ REALITNÍ AGENTURA
Český Těšín, s.r.o.

1 436 300,- Kč Staveb. parcela 1438m² Ropice	2 6 300 000,- Kč RD Trinec-Tyra - nadstandart	3 1.350.000,- Kč Osvl. 2+kk, 71m² Český Těšín, Karvinská
4 2 920 000,- Kč RD Pod Zelenou Český Těšín	5 1 950 000,- Kč RD ČT-centrum města Český Těšín	6 550 000,- Kč Osvl. 1+1 Č. Těšín, Na Olšinách
7 739 000,- Kč Osvl. 1+1 Č. Těšín, centrum města	8 899 000,- Kč Osvl. 3+1, balkon Český Těšín, Hornická	9 695 000,- Kč DR. 2+1, balkon Český Těšín, Ostravská

Vyřídíme Vám úvěr na nákup veškerých nemovitostí, družstevních bytů a rekonstrukcí

Smetanova 173/2, 737 01 Český Těšín
tel.: 558 711 260, 777 860 853, 775 224 290
www.slezska-realitni.cz

ZALOŽENO 1992
fa Vladislav Liška

SLUŽBY

- OPRAVA OBUVI
- BRAŠNÁŘSTVÍ
- VŠÍVÁNÍ UZÁVĚRŮ DO BUND, RIFLÍ, SPACÁKŮ, STANŮ
- IMPREGNACE KOŽENÝCH VÝROBKŮ
- PRODEJ KOŽENÝCH OPASKŮ
- PRODEJ IMPREGNAČNÍCH PROSTŘEDKŮ: NA KŮŽI, GORE TEX, OUTDOOR ZN. COLLONIL

Štefánikova 20/21, 737 01 Český Těšín
☎ 604 236 973 ✉ belis2001@volny.cz

PROVOZNÍ DOBA
Po - Čt 9⁰⁰ - 12⁰⁰, 14⁰⁰ - 16⁰⁰

Prochaska a Beinhauer – zakladatelé tiskařské tradice v Těšíně

Počátky polygrafického průmyslu v Těšíně jsou spojeny se dvěma jmény, která se nesmazatelně zapsala nejen do historie tiskařství, ale také do historie zdejšího regionu – Beinhauer a Prochaska. Loni jsme si připomněli 200 let od narození toho druhého.

Karel Prochaska, portrét.

První tiskárnu v Těšíně založil Fabian Beinhauer. Stalo se tak někdy v průběhu roku 1806. Fabian Beinhauer (†1839) pocházel z Olomouce a tovaryšská léta trávil v Opavě v Trasslerově tiskárně. Poté odešel do Jihlavy, kde se stal majitelem malého podniku. Odtud přišel do Těšína, aby zde založil, jak se uvádí, filiální tiskárnu. Jednalo

se po Trasslerově závodě v Opavě o druhou tiskárnu v Rakouském Slezsku vůbec.

Na založení těšínské tiskařské dílny měl tedy velký vliv zdejší osvícenec Leopold Jan Šeršník, jeden z nejvýraznějších představitelů kulturního života na Těšínsku na přelomu 18. a 19. století. Právě tento plodný literát potřeboval své práce někde vydávat, a jelikož nejbližší tiskárna se před rokem 1806 nacházela až v Opavě, měl to být právě on, kdo inicioval vznik a zachování tiskárny v Těšíně.

Prvním majitelem tiskařské officiny v Těšíně byl tedy Beinhauer. Za zakladatele knihtiskařské tradice na Těšínsku je však považován až jeho nástupce Tomáš Václav Antonín Prochaska, poněvadž z Beinhauerovy dílny se pravděpodobně nedochovaly nebo doposud nejsou známy žádné tisky.

Tomáš Václav Antonín Prochaska (*21. 12. 1771 Praha – †3. 6. 1817 Těšín) nastoupil 15. ledna 1786 jako učedník do Schönfeldovy tiskárny v Praze na Starém Městě, v níž v téže době působil také Václav Matěj Kramerius. Dne 5. října 1806 koupil od bývalého tovaryše Fabiana Beinhauera malou tiskařskou dílnu v Těšíně.

Proč se Prochaska z daleké Prahy stěhuje do Těšína? Všechny skutečnosti vedou k domněnce, že se tak stalo na popud tehdejšího prefekta těšínského gymnázia a zakladatele

Prochaskova tiskárna na počátku 20. století – ženský provoz, kde se třídil a v obrovských kalandrech klimatizoval papír před tiskem.

prvního muzea v Čechách, na Moravě a Rakouském Slezsku Leopolda Johanna Šeršníka. Šeršník v danou dobu v Praze pobýval a zřejmě se s Prochaskou setkal. Důkazem vzájemných užších vazeb může být fakt, že byl kmotrem Prochaskova prvorozeného syna narozeného již v Těšíně roku 1806.

Kramářské tisky

Původní dílna se nacházela v Těšíně na ul. Stromé (dnešní Cieszyn). Ve svých začátcích a ještě dlouhá léta poté se jednalo o velmi malou provozovnu – byly zde zaměstnány jen dvě až tři osoby. Pracovní postup byl v prvních desetiletích existence podniku zcela jednoduchý a vycházel z původní technologie knihtisku a tiskařského lisu.

K vůbec nejstarším pracím, které zde spatřily světlo světa, náleží tzv. kramářské tisky. Jednalo se o drobné sešitky pouťových a jarmarečních písní s náboženským i lidovým námětem. K nejstarším náleží Nowá

Píseň k swatému Jánú Nepomuckýmu – W Těšíně wytisštěná, 1807, která se nachází ve sbírkách Muzea Těšínska. Prvním významnějším počinem se roku 1810 stalo vydání Šeršnickových „Nachrichten von Schriftstellern und Künstlern aus dem Teschner Fürstenthum“, jakési kulturní encyklopedie Těšínského knížectví.

Tomáš Václav Antonín Prochaska vlastnil tiskárnu až do své smrti roku 1817. Po něm vedla firmu až do roku 1826 jeho manželka Anna Marie. Postupem doby se malá dílna přičiněním píle a podnikatelského umu členů Prochaskovy rodiny rozvinula svým významem, objemem produkce i vypslostí technického vybavení v jednu z největších tiskáren v rámci celé monarchie. Jednotliví členové rodiny se ve vedení podniku střídali bezmála 130 let.

PAVLÍNA BADUROVÁ,
MUZEUM TĚŠÍNSKÁ

FOTO | SBÍRKY MUZEA TĚŠÍNSKÁ

◀ Kramářská Velmi žalostná píseň o hrozném mordu, vytištěno v Prochaskově tiskárně v roce 1840.

Prochaskova tiskárna před dostavbou bočního traktu, před rokem 1892.